



Észak-Amerikai Vadászexpedíció 2009

Szerző: Katona Gábor

Ajánlás

Könyvem a „Vadászpuskák bolondjának”, Kovács Lászlónak ajánlom, akinek kiváló könyveiből, cikkeiből és e-mailjeiből nagyon sokat tanultam.

Ajánlom továbbá Mr. Gazdasági Válságnak, aki mindent megtett azért, hogy utamat meghiúsítsa. Nem sikerült neki.

Magyar és amerikai vadászbarátaimnak.

Hűséges útitársamnak, a Kis Tehénnek.

Külön ajánlom könyvem azoknak, akik bár megvalósíthatnák álmaikat, mégsem teszik meg.

2009. július 25.

Budapest–Frankfurt

LH 3441-es járat fedélzetén

Végre elindultunk.

Több mint egy év tervezgetés, szervezés, egyeztetés, telefonálgatás, e-mailezés, tervek jóváhagyása majd ismételt módosítása, valamint programcsomagok rengeteg változatának áttekintése és véglegesítése után eljutottunk odáig, hogy éppen most szállt fel a Frankfurtba tartó gép Ferihegyről, és én is a fedélzeten üldögélek, erősen ülésembe szíjazva. Nemsokára hozzák is a repülőgépek megszokhatatlanul gyenge minőségű és kisgyermekekre méretezett élelmiszer-fejadagjait, de addig talán akad egy kis idő naplórásra.

Frankfurt nem a végállomás: csupán az előttem álló hónapok rengeteg repülőterének egyike, egy igazán rövid fejezet most megkezdett utazásom hosszú folyamában.

Gyakorlatiasan megközelítve a végső cél az Amerikai Egyesült Államok – elsőként Alaszka – és Kanada legelhagyatottabb területei, igazi pusztaságai és járatlan vadonjai. Ugyanez érzelmi oldalról: a végső cél egy olyan utazás, amelyre legalább huszonöt esztendeje várok. Huszonöt év pedig tetemes idő, így erősen bízom abban, hogy a mögöttünk álló egy év szervezési és felkészülési munkája elegendő volt ahhoz, hogy ez az álom s az élmény végre maradéktalanul valósuljon meg.

Remélhetőleg egy puska is lapul valahol az ülés alatt a gép gyomrában, az elpusztíthatatlan Peli 1750-es fegyverkofferébe zárva.

A puskára nagy szükségem lesz.

Mert vadászni indulok az Újvilágba.

Nem is egyszerűen vadászni megyek, hanem a legátfogóbb és leghosszabb magyar

vadászexpedícióra készülők, amit Amerika és Kanada területén valaha szerveztek.

Az elmúlt év sem volt elég ahhoz, hogy megszokjam a grandiózusra tervezett expedíció főbb számadatait, még most is beleszédülök. Pedig ezek az adatok már önmagukban is sokat mondanak. Amerika négy tagállamának legalább hat vadászterületén, valamint Kanada két vadászrégiójában, két és fél hónap alatt mintegy 16 nagyvad elejtését tervezem, hosszabb megszakítás nélküli, folyamatos kint tartózkodással lebonyolított út keretében.

Ambiciózus tervek, amelyek megvalósulására, szinte hihetetlen, de minden esélyem megvan. Még csak most, felszállás után érzem azt, hogy én bizony *tényleg* elutazom erre az előre láthatólag felejtethetetlen kalandra. A szervezés hónapjai alatt nem, vagy csak nagyon ritkán tudatosult bennem az, hogy valóban *én* utazom. A szembesülés pillanatai bizony ritkák voltak, hiszen ez az út annyira valószínűtlen, annyira mesébe illő, hogy szinte most sem hiszem el, hogy mindez velem történik.

Minek megyek én egyáltalán vadászni?

Ugyanezeket a helyeket láthatnám a vadászexpedíció költségvetésének kevesebb mint tizedéből, és nem menne rá egy hónapnál hosszabb idő az életemből.

És miért pont Amerikába?

Azért indulok most vadászni – sőt, azért lettem vadász –, mert volt nekünk egy kitűnő írónk, aki meghatározó könyvei mellett nagyban hozzájárult a *valódi magyar* vadászati kultúra megteremtéséhez. Azt a vadászati értékrendet képviselte, amely hozzám a legközelebb áll, és amelynek követése sosem okozott nekem különösebb megerőltetést. Egy olyan ember, akinek munkássága még hosszú-hosszú ideig fogja meghatározni a magyar vadászatot és vadászirodalmat, és akinek látásmódja példaértékű a kissé „csökkent” utókor számára.

Az urat Széchenyi Zsigmondnak hívták.

Még csak megbecsülni sem tudom, hány alkalommal olvastam könyveit, amelyek oly' közérthetően és filmszerűen idézték fel vadászatainak mindennapjait, mintha magam is útitársa lennék, és mindig mentesek voltak az öncélú nagyzsolástól. Van azonban a szerzőnek egy könyve, amely nekem a legkedvesebb, és amit mindennél jobban szeretek. Évente elolvasom. Ez a könyv számomra a Nagy Könyv, a vadászirodalom csúcса, aminél bárki próbálhat jobbat írni, de erre a siker esélye – mondjuk úgy – meglehetősen csekély. Ez pedig nem más, mint az *Alaszkában vadásztam*, amelynek gazdag élményanyaga motiválta többek között első külföldi vadászatom célországának megválasztását is.

Széchenyi könyvei és expedíciói óta évtizedek teltek el.

A világ és benne a vadászat nagyot változott, sokak véleményével ellentétben szerintem előnyére. Úgy látom, a vadászati lehetőségek sohasem voltak annyira szerteágazóak, mint napjainkban. Olyan helyeken és olyan vadfajokra vadászhatunk, amelyek a 20. század elején szinte elképzelhetetlenek voltak. 24 óra alatt gyakorlatilag a világ bármelyik területére eljuthatunk, és ahol létezik bármilyen

I.fejezet: Megérkezés
4. oldal

vadászható vadfaj, ott – a gyakran leszólt üzleti szemléletnek köszönhetően – egészen biztosan találunk olyan szervezőket, akik professzionális módon vezénylik le vadászatunkat.

Mindezek olyan előnyök, amelyek a sokak által elítélt üzletszerű vadászat eredményei. Ezt csak azért tartom fontosnak megjegyezni, mert amikor fanyalgunk a vadászat növekvő árai és járulékos költségei miatt, nem szabad elfelejtenünk, hogy ezek azok az árak, amelyek segítenek életben tartani a szinte korlátlan vadászati lehetőségeket világszerte. A vadászon sokan keresnek sok pénzt, de ameddig ez így van, addig biztosak lehetünk abban, hogy a vadászati alkalmaink megmaradnak.

A hazai jáger irodalomban mégis időről időre felbukkan a múlt felé fordulás, annak az élménynek és érzésvilágnak a reménytelen keresése, amelyet ma összességében a vadászat aranykorának szokás nevezni.

Ennek az utamnak egyik célja, hogy bebizonyítsam – elsősorban magamnak – a vadászat aranykora nem ért véget. Csak átalakult. Ma is van, mert kell lennie olyan kalandoknak és olyan vadászatoknak, amelyek sokak szerint csak a két világháború közötti, de még inkább az azt megelőző korok nimródjainak jutott osztályrészül.

A vadászat azonban számomra elsősorban egyfajta filozófiai vezérfonal, amelyre ezt az utamat felfűzhetem. Amit keresek – és amit mindig is kerestem – az a Kaland. Így, nagybetűvel. És mi adhatna nagyobb kalandot a 21. század elején, mint a vadászat? Nekem biztosan semmi.

Nem állíthatom magamról, hogy puskával a kezembe születtem. Életemben voltak vadászattal töltött időszakok, de olyan évek is akadtak bőven, amikor egyáltalán nem jutottam ki az erdőbe. Az sem lenne igaz, ha azt állítanám, hogy minden szabadidőmet a vadászatnak szentelem, és hogy a világon tulajdonképpen semmi más nem érdekel ezen a tevékenységen kívül. Sokféle hobbim van, bár tény, hogy semmi nem köt le annyira, mint a vadászat, és nincs más, amire többet költenék. (Ismerve a vadászati árakat, nem is lenne könnyű költségesebb időtöltést találni. Hirtelen csak a privát úrutazás jut az eszembe.) Sokfelé megfordultam már a nagyvilágban, láttam pár hegyet hátizsákkal a vállamon, szüntelenül a kalandot keresve úgy, hogy nem volt puska a zsákomra szíjazva. Sokfelé meg is találtam azt, amit kerestem. De tovább kellett lépnem, mert lehetőségem adódott arra, hogy a kaland folyamatos keresését a vadászattal kombináljam.

„Miért éppen Alaszka” – hogy az ismert sorozat címét idézzem – és az amerikai észak?

Mert olyan helyet kellett keresnem ezen a bolygón, ahol lehetőség van hosszabb expedíció szervezésére. Igazából két ilyen területe van a Földnek: az amerikai kontinens északi területe (amely két országot foglal magában) és Afrika. Afrika sosem vonzott igazán, legalábbis, ha vadászatról van szó. Lehet, hogy most Olvasóim közül többen a kardjukba dőlnek, de így van. Ez a kontinens kissé elpuhult. Stub azt mondta: „*Afrika a férfiak országa*”. Ennek a mondatnak a végére annyit biggyesztenék hozzá: volt. A namíbiai és dél-afrikai kerti vadászatok alaposan megtépázták Afrika

I.fejezet: Megérkezés
5. oldal

hírét. Olyan kalandor vadászok véleménye szerint, mint amilyen én is vagyok, a kerti vadászatok végezték ki Afrikát. Már hallom is a veterán afrikánusok felhördülését és ellenvéleményét.

Igen, tudom, a dzsungelvadászat bizony ma is komoly próbatétellé válhat, ott nem lehet terepjáróról lövöldözni. De vajon mennyi jó dzsungelbeli vadászterület, és hány olyan vadfaj van, amire a trópusi esőerdőben vadászhatunk? Hány napig lehet húzni egy afrikai dzsungelvadászatot úgy, hogy még tartalmas élményhez, intenzív programhoz jussunk? Mert én bizony – szemben a divattal – a hosszú expedíciókat kedvelem. A kerti csomagvadászat, amikor a nimród szinte a nemzetközi repülőtér mellett lövi a vadat és másnapra már otthon is van, nem az én műfajom. Az ilyen jellegű utakról készült „jöttem, láttam, lőttem” stílusú beszámolókat pedig mindig átlapozom a vadászújságokban.

Ahhoz, hogy a Kaland kibontakozhasson, idő kell.

Nem állítom, hogy én sohasem fogok Afrikában vadászni, de azt igen, hogy Amerikában sokkal könnyebb megtalálni azt az eredeti természeti környezetet, amiről Széchenyi könyvei szólnak. A Csui...!-t átélni ma már lényegesen nehezebb, mint az alaszakai vadászatról készült Széchenyi-naplót. Az amerikai ősvadont nem denaturálták. Nincsenek kerítések, a civilizáció ide nem ért el. Nem engedték, hogy elérjen. Ezek a rengetegek, tajgák és pusztaságok nem sokat változtak az elmúlt évtizedekben, így aki eredeti élményre vágyik, itt találja meg a legnagyobb eséllyel.

A célterület kiválasztásánál fontos szempont volt még, hogy az amerikaiak igazán magas színvonalon tudnak szolgáltatni. Nemcsak ha vadászatról van szó, hanem saját tapasztalatom szerint bármilyen más egyéb szolgáltatásra igaznak tartom ezt a megállapítást. Amerika egy ízig-vérig fogyasztói társadalom, ahol minden területen óriási a verseny, így a szereplők már régen megtanulták azt, hogy csak a legmagasabb szintű kiszolgálással képesek megmaradni a piacon. Nem hiszem, hogy van olyan szolgáltatás a világon, amit Amerikában ne lehetne megvásárolni, és ez a bonyolult programok kedvelői számára jó hír.

Az út tervezése során felmerült egy ázsiai expedíció alternatívája is.

A tanácsadóimmal úgy láttuk, hogy a volt szovjet tagköztársaságokban lehetőség van egy hónapokon át tartó vadászút szervezésére. A gondot az okozta, hogy ez az út szinte kizárólag hegyi vadászatokból állt volna. Ez egyrészt kissé egyhangúvá válhat a sokadik hét végére, másrészt az utóbbi időben annyit voltam hegyekben, hogy egy ideig biztosan nem fognak hiányozni. A biztonság kedvéért azért a jelenlegi utamba is betettünk két magashegyi vadászatot – nehogy kijöjsek a hegyvidéki formából –, az ázsiai expedíció tervét pedig a jövő lehetőségei közé soroltuk.

Ilyen összetett utazás esetén kritikus a szervező cég kiválasztása. Én a Cabela's Outdoor Adventure céget választottam, és bár nem szeretném elkiabálni, de úgy tűnik, ez egy bölcs döntés volt. A Cabela's egy vadászati felszereléseket árusító hatalmas üzletlánc, amelynek óriási üzleteiben már

I.fejezet: Megérkezés
6. oldal

többször megfordultam, és elég sok felszerelést, ruházatot vásároltam korábbi amerikai útjaim során. A nagy vásárolgatások közepette természetesen néhány reklamáció és félreértés is adódott, de ezt a Cabela's csapata rugalmasan és nagyvonalúan kezelte.

A hirdetett „100%-os megelégedettségi garancia” megfigyelésem szerint bizony nem üres reklámszöveg, hanem egy olyan cég gyakorlatban is megvalósuló üzletpolitikája, amelyik tudja, hogy a vevőkből él, és a vásárlóihoz ennek megfelelően viszonyul.

Mindez megteremtett bennem egy alapvető bizalmat a Cabela's és szolgáltatásai iránt, így amikor megtudtam, hogy vadászatok szervezésével is foglalkoznak, nem gondolkoztam tovább azon, kire is bízom magamat.

A Cabela's tulajdonképpen nem vadászatot közvetlenül. Nincsenek olyan vadászvezetők (*guide-ok*), akik közvetlen a Cabela'snak dolgoznak, és ettől a cégtől kapják a fizetésüket. A Cabela's a világ vadásztatással foglalkozó elit cégeinek egyfajta gyűjtője. Vadászokat közvetít ki különböző helyi cégekhez, nyilvánvalóan üzleti konstrukció alapján. Ha egy kis, vadásztatással foglalkozó helyi vállalkozás azt szeretné, hogy szolgáltatása bekerüljön a Cabela's által értékesített vadászatok közé, akkor bizony egy szokatlanul alapos vizsgálatra kell készülnie. A Cabela's ugyanis rendkívül szigorúan ellenőrzi azokat, akiknek klienseket közvetít.

Ez a kérlelhetetlen szigor az, ami a Cabela's megbízhatóságát adja. Vizsgálatuk mindenre kiterjed, ami igen megnyugtató akkor, ha a vadász közel tízezer kilométerre otthonától szeretne gigászi költségvetéssel dolgozó expedíciót megvalósítani. A szervezőktől elvárható, hogy szigorú ellenőrzés alatt tartsák azt a rendszert, amelytől utam sikere és legfőképpen élményeim minősége függ.

Különleges szerencsém, hogy utazásom szervezését a Cabela's két nevezetes ásza, Jennifer „Jenn” Estralda és Frank Cole végezte, munkájukat pedig Rebecca „Becky” Lloyd segítette. Ruházatom összeállításában Paula Gudahl, a Cabela's Különleges Megrendelések Osztálya munkatársa volt a segítségemre, és ő gondoskodik arról is, hogy a hatalmas csomag időben megérkezzen a szállodámba. A szervezés utolsó hónapja annyira összetett problémákat hozott a felszínre, hogy Jenn munkáját Shauna Reker egészítette ki.

Jenn egy általános utazásszervező, aki nem ismer lehetetlent: egyszerűen nincs olyan helyzet, hogy ő ne találjon például repülőcsatlakozást, és nincsen olyan város az egész világon, ahol ne ismerné a legjobb szállodákat. Frank igazi vadász és vadászszervező, a világot néhányszor már biztosan körbevadászta, és a Cabela's alvállalkozóiként működő *guide-ok* egy részét személyesen is ismeri. Jenn, Rebecca, Shauna, Paula és Frank közös jó tulajdonsága, hogy – ellentétben néhány más szervezővel – teljesen önállóan, az én kihagyásommal oldották meg azt a nem kevés problémát, ami az elmúlt hónapokban felmerült, és ezért múlhatatlan hálával gondolok rájuk. Valóban nagyszerű és

rendkívüli munkát végeztek. Nélkülük ez az út soha nem jöhetett volna létre.

Nekem csak az volt a feladatom, hogy elmondjam, mit szeretnék. Néha azonban még ebben is segítettek. Nem kellett fáradnom azzal, hogy kiválasszam a pontos vadászterületet vagy az időpontot, és nem kellett olyan kérdésekben sem állást foglalnom, amihez egyáltalán nem értek. Az abszolút professzionista hozzáállás az, amit bennük tisztellek.

Talán a legfontosabb, hogy nem kellett azzal az aggodalommal töltenem az elmúlt egy évet, hogy minden rendben fog-e menni. A tulajdonképpeni vadászat sikerét soha senki nem garantálhatja – illetve ha valaki mégis garantálja, akkor ott valami sumákolás van –, de mindenképpen reményteljes az a tudat, hogy az előttem álló út során Amerika és Kanada legjobb vezetőivel fogok vadászni. Ha ezek után sem járok sikerrel, akkor nyugodtan elmondhatom, hogy a sikerhez az összes kiváló szereplő tudásának legjava sem volt elég. A vadászat bizony egy ilyen sport: biztos siker nem létezik.

Frankfurt – Chicago
UA 941-es járat fedélzetén

Lassan elhagyjuk Európát.

A kapitány valószínűleg értesült arról, hogy Alaszkába készülök, mert farkasordító hideget varázsolt a fedélzetre. A járatot jobban ismerő ingázók a földön mérhető melegrekord közeli időjárás ellenére rutinosan veszik elő irhabundájukat a kézipoggyászból. A hozzám hasonló tájékozatlanok pedig egy szál pokróc alatt vacognak.

Ahogy az talán az eddigiekből is kiderült, ez nem egy kapkodós utazás lesz.

No stress.

Ez az előttem álló hetek fő jelmondata. Stresszelek én eleget otthon, itt és most csak az a feladatom, hogy jól érezzem magamat.

Első nagy külföldi vadászutamat nem úgy képzeltem el, hogy a repülőtérrel rögtön az erdőbe hajtatok, és már a megérkezés estéjén előveszem a puskámat. Szerettem volna pár napot aktív semmittevéssel és kikapcsolódással tölteni. Kell pár nap ahhoz, hogy a mobiltelefon szüntelen csöngése elhalkuljon a fülemben. Hogy végleg el tudjak tűnni az engem makacsul követő e-mailek elől. Meg kell szoknom, hogy mostantól nem a szerződések aláírása lesz a fő kihívás, hanem, hogy este időben visszaérjünk a táborhelyre. Ehhez szükségem van néhány élménydús napra, hogy

kitisztult és felszabadult elmével várjam a tulajdonképpeni vadászat kezdetét.

Kissé gyakorlatiasabb ok az időeltolódás, amely Alaszka és Magyarország között nem kevesebb mint tíz óra. Ez olyan eltérés, ami mindenképpen alkalmas arra, hogy felborítsa a biológiai óránkat. A sokat utazó élsportolók általában a verseny színhelyére annyi nappal előbb érkeznek, ahány óra az időeltolódás. Csak így képesek a maximális teljesítményre. Bár a vadászat nem élsport, de ha kipihenten vadászunk, az biztosan jót tesz a távoli lövések pontosságának.

Egy pihent ember ugyanis sokkal jobban át tudja élni az élményt, mint a fáradtságtól és kialvatlanságtól távolgató társa. Időm van bőven, miért is rohannék?

Ennek az elvnek megfelelően állt össze utazásom terve, amelynek első napjaiban egyáltalán nem szerepel vadászat. Első nekifutásra csak Chicagóig, Illinois állam fővárosáig jutok. Ez a kis, mindössze kétnapos megálló a legutolsó utáni pillanatban került a tervbe, csak Jenn rutinján múlott, hogy nem borította az egyébként is feszes programot. Chicagóban fontos találkozóm lesz Rick Sweitzerrel, a Polar Explorers vezetőjével. Rick cégét egy unalmas pillanatomban találtam meg a Google keresőmotor segítségével. Olyan cég után kutattam, amely utakat szervez a Déli-sarkra. Miután megtaláltam, néhány levélváltás és telefon után Rick megkérdezte, nincs-e kedvem meglátogatni őket a chicagói irodájukban. Az udvarias kérdés mögött nyilván az a szándék is állt, hogy szeretnék megismeri azt az embert, akivel – ha minden jól megy – 2011-ben az Antarktiszra utaznak, és a Déli-sark elérése előtt legalább félig megmásszák a sarkvidéki Vinson Massivot. Ebben a kíváncsiságban semmi különös nincsen, főleg, hogy Rick szerint a Vinsonon *-70 Celsius-fok* alatti hőmérsékletre kell készülni. Én is örülök neki, ha nem a chilei kiindulóponton találkozom először azokkal, akikre az életemet bízom.

Gépünk egyhangú duruzsolással szeli a levegőt Torontótól északra, a Hudson-öböl délkeleti csücske felett. Rövidesen berepülünk az Amerikai Egyesült Államok légterébe.

Chicago lesz a város, ahol első alkalommal kell belépnem az Államok területére fegyveremmel együtt.

Az utóbbi évben az USA területére való beutazás a magyar állampolgárok számára leegyszerűsödött. A Visa Waiver Program (VWP) segítségével ugyanis nincs többé szükség vízumra, feltéve, hogy korábbi amerikai tartózkodásunk alkalmával nem tettünk rossz fát a tűzre, és rendelkezünk biometrikus adatainkat hordozó, új, szabvány szerinti e-útlevelemmel. Régebben a gyakran utazó barátaim között valóságos rémtörténetek keringtek arról, milyen procedúrát kell kiállnia annak, aki az érvényes vízumával az amerikai bevándorlási tiszt szeme elé kerül. Nem kellőképpen közismert, ezért nem árt leírni: sem a vízum, sem a VWP nem jogosít automatikusan arra, hogy az USA területére lépjünk. Ezek a dokumentumok csak arra adnak jogot, hogy a bevándorlási tiszt elé

I.fejezet: Megérkezés
9. oldal

kerüljünk, aki aztán saját hatáskörében dönt további sorsunkról. Döntését indokolnia nem kell. Mindezzel együtt el kell mondanom, hogy nekem soha semmilyen rossz tapasztalatom nem volt sem a bevándorlási hivatal tisztjeivel, sem semmilyen más amerikai hatósági emberrel. Sokan talán ott követik el a hibát, hogy úgy viszonyulnak az amerikai hivatalos tisztviselőkhöz, ahogy az mifelénk szokás. Csakhogy a lekezelő, kioktató, tiszteletlen magatartást az amerikai hatóságok képviselői nem tűrik, viszont ha megadjuk nekik a tiszteletet, ők is ezt fogják tenni. Ha ezt észben tartjuk, nem lesz gondunk velük.

Én ennek ellenére minden eshetőségre készen hoztam magammal meghívóleveleket, szűkebb és részletesebb programleírásokat, szállásfoglalások és repülőjegyek végeláthatatlan sorát, rengeteg kapcsolattartó telefonszámot és elérhetőséget, számlák és banki utalási igazolások kötegét, valamint jóakaróim titkos ördögűző papírjait, amelyeket ellenben csak végszükség esetén vetek be. Annál különösebb, hogy a fegyverem és lőszerem beléptetését mindösszesen egy kitöltött, beszkenelt, Amerikában megint kitöltött, ismét beszkenelt és otthon újból kinyomtatott, a hosszas másolgatások során csaknem olvashatatlanná vált, eredetileg ATF Form 6NIA kód alatt futó „dokumentum” hivatott biztosítani.

Amerikai Egyesült Államok
Illinois állam, Chicago
Hilton Gardenn Inn, 10 East Grand Avenue, 2034-es szoba

Megérkeztem Amerikába!

Jó hírem van: az ATF Form 6NIA működik. Gond nélkül, mint kés a vajban jöttem át a határon. A tisztviselő, egy meglepően csinos bevándorlási hölgy még jó vadászatot is kívánt, és a vámosok is nagyon barátságosak voltak. Lőszereimet még csak nem is ellenőrizték...

Most itt didergem a belvárosi Hilton huszadik emeletének szédítő magasságában. A szobám valóban minden high-tech kütyüvel felszerelt, azonban olyan rettentő sarkvidéki hideg fogadott, hogy visszasírom a 777-es Boeing derék kapitányát. Az amerikai kultúra egyik jellemző ismérve, hogy nem képesek a légkondicionálót szabályozni. Nem is értem, minek szerelnék a készülékre különféle

I.fejezet: Megérkezés
10. oldal

állítógombokat, ha azokat sosem használja senki. Beszerelés után maximumra tekerik, és ameddig bírja a berendezés, addig ez így is marad. Külön probléma, hogy minden helyiség túlméretezett klímával rendelkezik. Nálunk egész hűtőházakat lehetne működtetni egy olyan klímával, mint ami itt a szobámat hűti.

A szállodában egyébként általános anarchia van, semmi nem üzemel. Most éppen a lift állt le. A teljes személyzet és valamennyi vendég egy darab liftet kénytelen használni. Mindenki többször is meggondolja, hogy útnak induljon-e lefele. Egy-egy ilyen kirándulás ugyanis akár fél órát is eltarthat.

Az ember hívja a liftet, negyedóra múlva ott is van, majd a zsúfolásig teletömött szerkezet még párszor megjár fel és le minden emeletet – abból pedig van bőven –, mielőtt szerencsésen földszintet ér. A törzsközönség türelmes, zokszó nélkül viselik az áldatlan állapotot. Lesétálok még a város pihenő- és randevúközpontjához, a Michigan-tóhoz, de ennél többre a megérkezésem napján nincsen erőm. Az idő kánikulai, a párás meleg hamar megizzaszt.

Fáradt vagyok, otthon éjfélre jár már, de ilyenkor nem szabad lefeküdni. Az akklimatizáció gyorsabb, ha belső óránkat kényszerítjük a váltásra.

Július 26.

Chicago

Hilton Garden Inn

Helyi idő szerint reggel fél négykor már itt kísértek a szállóban. Még nem sikerült átállnom.

A tegnapi liftleállás rejtélye már megoldódott: a menedzsment írásbeli tájékoztatása szerint megérkezésem előtti éjszaka „elektromos vihar” pusztított, bár abban nem vagyok egészen biztos, hogy ez a kifejezés pontosan mit is jelent. A lényeg, hogy ez sikeresen hazavágta az elektronikát, nemcsak a szállóban, hanem egész Chicagóban. Talán ez lehet az oka az állandósult szirénazajnak is. A szirénáról jutott most eszembe, hogy írjak pár sort Chicago sötét múltjáról.

A város „hivatalos beceneve” a Szelek városa, amelyet még az 1880-as években kapott egy sajtóorgánumtól, miközben a környék időjárási körülményeit taglalták az 1883-as világiállítás kapcsán. Az eredetileg pejoratívnak szánt jelzőt a város örömmel fogadta, bár az elmúlt több mint 100 év alatt ez a név számos otromba tréfa alapját adta.

A chicagóiak többsége mégis boldogan venné, ha városukról a jellegzetesen szeles időjárás jutna az idegenek eszébe, de sajnos nem ez a helyzet. Chicago neve a mai napig egyet jelent az olasz

I.fejezet: Megérkezés

11. oldal

maffiával és a szervezett bűnözéssel. A város elnevezése a bűnözés szinonimájaként használatos, és nem sok esélyt látok arra, hogy ez rövid időn belül megváltozzon. Valószínűleg kevés olyan nagyváros van a világon, amelynek ne lenne a helyi vagányok által „csikágónak” hívott és bűnözéssel fertőzött negyede.

A város e kétes hírnevét egyetlen embernek, név szerint Alphonse Gabby May Capone, avagy ismertebb és rövidebb nevén Al Caponénak, a „Sebhelyesnek” köszönheti.

Kriminológusok szerint Al volt és lesz a kriminológia történetének legismertebb bűnözője, így megérdemli, hogy néhány szóval bemutassam unalmasnak és egyhangúnak nem nevezhető pályafutását.

1899-ben Brooklyn nyomornegyedében látta meg a napvilágot, és a rivális bandákkal folytatott folyamatos harcok miatt egyből a mély vízbe került. Számára nem egy lehetőség, alternatíva volt bűnözővé válni, mert eleve beleszületett a bűn világába. Már egészen fiatal korában tehetséges utcai harcosnak számított, ismert sebhelyét is egy kocsmai verekedésben szerezte. Bár pályafutása miatt sosem sikerült gyilkosságot rábizonyítani, 1919-ben mégis Chicagóba kellett települnie egy kettős gyilkosság ügyében indított per miatt.

Jobb helyre nem is kerülhetett volna.

A húszas évek Chicagójában minden olasz gengszter akart lenni.

Ő maga John Torrio gengsztervezér keze alá került, és hírnevét a rivális „Nagy” Colosimo megöletésével alapozta meg. Szervezőkészségével és kíméletlen brutalitásával hamar egyértelművé tette főnöke számára, hogy tehetséges maffiózó válhat belőle. Két olyan tulajdonság ez, amely elengedhetetlen akkor, ha valaki élete hivatásul ezt az idegölő munkát választja. 1924-ben gyakorlatilag háborús állapotok uralkodtak Chicagóban, ami Torriót arra készítette, hogy feladja a stresszes életvitelét és birodalmát Alra hagyományozza.

Az ekkor 26 éves Al Chicago királya lett.

Bandája ezernél is több tagból állt, és egyikük sem volt éppen első bálozó. Al gyors sikerének egyik titka, hogy az ír, lengyel és zsidó csoportokkal is együtt tudott dolgozni, ami akkor és ott bizony ritkaságszámba ment. Kegyetlensége nem ismert határokat, egy alkalommal például árulással gyanúsított bandatagjainak fejét saját kezűleg, egy buzogány segítségével verte szét.

1929-re Chicagóban minden banda az ő irányítása alatt állt, egy kivételével. Természetéből adódóan Al a probléma- és konfliktuskezelés egyetlen módját ismerte csak: az erőszakot. A behódolni nem hajlandó „Bugs” Morant és kísérőit Al, néhány rendőrruhába bújt zsvány segítségével áligazoltatásnak vetette alá. A héttagú rivális csoportot egyszerűen falhoz állították, majd hosszú géppisztolysorozatokkal kivégezték. Ez volt a hírhedt Valentin-napi mészárlás, ami fordulópontot jelentett Al pályafutásában.

Al Capone körül ritkulni kezdett a levegő.

Az Egyesült Államok-szerre működő olasz családok egyébként nem különösebben szívbijos vezetőit felháborította ez a fokú brutalitás, arról nem is szólva, hogy a maffiacsoportok túlzottan reflektorfénybe kerültek. A maffiózók politikai és rendőri támogatóinak pedig nagyon nem tetszett ez a hirtelen jött népszerűség. A maffiavezérek gyűlésén ezért a nagyfőnökök Alt arra kényszerítették, hogy az ügyek hatékonyabb elsimítása és a közvélemény megnyugtatása érdekében önként vállaljon el kisebb ügyeket és vonuljon börtönbe. Al így is tett, bár börtöncellája inkább hasonlított egy luxusszálloda szobájához, mint egy ítélet-végrehajtó intézet helyiségéhez. Jellemző, hogy a bűnszervezet működtetéséhez mellőzhetetlen telefonokat Al az igazgatói irodából bonyolíthatta.

Al vesztét az okozta, hogy képtelen volt felismerni, hol a határ.

Szinte minden nagypályás bűnöző bukását saját magának köszönheti, mert bizony keveseknek sikerült megőrizni józan ítélőképességét. Egy idő után elvesztik a kapcsolatot a realitással, és képtelenek felmérni tetteik lehetséges következményeit. Al egy alkalommal még egy polgármestert is megrugdosott a hivatal lépcsőjén a közelben álló korrupt rendőrtisztek assisztálása mellett, így méltán hihette azt, hogy neki mindent szabad.

Frank J. Wilson, a Pénzügyminisztérium különleges ügynöke azonban másképpen gondolta.

Miután félreérthetlenné vált, hogy a helyi rendőrségnek sem szándéka, sem eszköze nincsen komolyan fellépni Al ellen, Wilson különböző adócsalási ügyekben szándékozott eljárást indítani az immár világhírű zsvánnyal szemben. Al régi beidegződéseinek és a kor szokásainak engedelmessé megpróbálta megöletni Wilsont, azonban ezt a szándékot a titkosszolgálatok felfedték. A régi főnök, Torrio ezek után sikeresen lebeszélte a merénylet tényleges végrehajtásáról. Így viszont Wilson megvizsgálhatta Al könyvelését, ahonnan már egyenes út vezetett a börtönbe. Ezúttal már a befolyásos jóakarók sem tudtak segíteni.

Több börtönt is megjárt, míg végül a legendás börtönszigetre, az Alcatrazba került, ahol már nem tisztelték őt a helyi gengszterek. Különösen akkor fordultak ellene, amikor nem vett részt egy börtönsztrájkban, elszigetelődött rabtársaitól. Korábban szerzett szifilisz is kezdett elhatalmasodni rajta, nem különben ismeretlen elmebaja, így 1939-ben szabadlábra helyezték. A kígyó azonban ekkor már elvesztette méregfogát. Élete utolsó nyolc évének jó részét elborult elmével, családja floridai birtokán töltötte egészen 1947-ben bekövetkezett haláláig.

Ez volt az Első Számú Közellenség rövid élete és dicstelen halála.

Ma Al Capone hajdan rettegett arca reklámtermékké silányult, chicagói ajándékboltokban néhány dollárért lehet kapni képmásával díszített pólókat.

A mai napom korán kezdődött. Először is elmentem a Sedd Aquariumba. Szereztem valahol egy

I.fejezet: Megérkezés
13. oldal

programfüzetet, ott találtam rá erre a létesítményre. Taxival bő negyed óra alatt értem oda a szállodából, és bizony megérte az utazás. A Sedd eredetileg is akváriumnak épült, nem átalakított épületről van szó. Ez a tervezés nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a Sedd valóban világraszóló üvegmedence lehessen, minden akváriumok büszkesége.

A vízi élőhelyek kedvelői számára ez maga az Éden.

A világ főbb vízi életközösségei földrajzi elhelyezkedés szerinti csoportosításban találhatóak meg. A haltartályok tágasak és mélyek, jól megvilágítottak és ritkán bemutatott fajokban gazdagok. Innen aztán nem sajnálták a pénzt. Olyan halakat láttam, amelyek csak a tudományos csatornák dokumentumfilmjeiből voltak ismerősek. Óriások és törpék, színesek és szürkék, ragadozók és növényevők egymástól néhány méterre, igényesen kialakított környezetben és minőségi akváriumokban, informatív táblákkal ellátva.

Külön delfinárium is csatlakozik a létesítményhez, ahol egy meglehetősen kezdetleges fázisban lévő produkciót láthatott a nagyjérdemű.

Egészen hihetetlen, mekkora erő van egy delfinben. Némi nekigyorsulás után csupa izom testük teljes egésze legalább 5 méterre lövell ki a vízből! Bemutatójuk elragadtatót vált ki nézőikből. Leglátványosabb mutatványuk alkalmával oly' mértékben taposták ki magukat a vízből, hogy csak a farokuszójuk merült alá. Micsoda erő és állóképesség kell ehhez!

A gyönyörű szpíker szerint a show most áll össze, az állatok folyamatosan tréningeznek, a végleges produkció még csak formálódik. Kárpótlásul viszont a delfinek edzése a nagyközönség szeme előtt zajlik, így bárki láthatja azt, hogy az állatok saját jószántukból végzik el a feladatokat, a kiképzők semmiféle agresszív nyomásgyakorlást nem alkalmaznak. A gyerekeket nem tiltják a vízi állatoktól, külön simogatórészlegben folyik az ismerkedés.

A Sedd egyik technikai bravúrja a háromdimenziós mozi, ami természetesen a vizek világáról szól. Az alkalmazott technológia annyira fejlett, hogy már nem is három-, hanem egyenesen négydimenziós mozinak hívják. Valóban lenyűgöző élményt nyújt.

A székekbe többféle mechanizmust építettek, amelyek valamelyike mindig a látott háromdimenziós képpel szinkronban lép működésbe, így fokozva az átélt élmény minőségét és életszerűségét. Ezek a mechanizmusok adják együttesen a negyedik dimenziót, bár lehet, hogy ezzel egy fizikus nem értene egyet. Amikor az óriás fehér cápa zsákmányával állkapcsai között visszazuhan az óceánba, arcodba csapnak a hullámok, csak győzd letörölni. A sarkvidéken totyogó pingvinek látványát rejtett helyről beáramló hideg levegő egészíti ki. A vihar dörgésekor széked megremeg, és amikor a képen látott ember dárdáját hajítja, hirtelen a hátadba szúr valami a szék támlájából.

Az amerikaiaknak mindez nagyon tetszik, nem kevésbé nekem. Érdekes megtapasztalni, milyen intenzíven és nyitottan nyilvánítják ki érzelmeiket. Meglett apukák együtt sikítoznak a gyerkőccel,

I.fejezet: Megérkezés
14. oldal

ha félelmetes jelenet zajlik a vásznon. Harsány kacajra fakadnak a mulatságos jeleneteknél, és méltatlankodva huhognak, ha nekik nem tetsző események zajlanak a filmen. Ez alól nem tudod kivonni magad, hamarosan együtt röhögtök minden poénon, a sötétben melletted ülő barátságos ember azonnal cimboráddá válik.

Mindenki állandóan eszik vagy iszik valamit. Folyamatosan csörögnek a zacskók, szisszennek a kinyitott palackok, szörcsögnek a szívószálak. A táplálkozási kényszer a helyiek egyik jellemző szokása. Vigyázni kell, nehogy átragadjon rám, és kövéren gurulva menjek haza. Élelemszerzési lehetőségből itt tényleg nincsen hiány. Az Akváriumban végigolvashatatlanul hosszú menü vár az étteremben, a pénztárolánytól kell tanácsot kérnem, mert nem szeretném a nap hátralévő részét a menü tanulmányozásával tölteni. Minden nagyméretű. Háromdecis ásványvíz nem is létezik. Fél liter körül indul, hét decinél van az átlag.

Az eredeti tervekkel szemben elsőként az Akváriumba jöttem (ez délutánra tervezett program volt). Most viszont már fél egy körül jár az idő, így taxit fogok, hogy elmenjek rövid chicagói tartózkodásom fénypontjába, a Field Museumba.

Ez a világ egyik legismertebb természettudományi múzeuma és tárlata. Ha külföldön vagyok, és időm engedi, akkor mindig felkeresem a helyi természettudományi múzeumot, így ez a program nem is lehetett kétséges. Az eddig általam látott legjobb ilyen intézmény New Yorkban van, de állítólag a Field túltesz rajta. Vadászoknak a látogatás kötelező, hiszen Széchenyi is járt itt, mint azt az alaszakai vadásznaplójában is említi.

A Sedd előtt taxit fogok, és bemondom a kért címet a sofőrnek. Ő először gyakorlottan elindítja az órát, majd megkérdezi, tudom-e, hol van a múzeum. Nemleges válaszomra kaján vigyorral mutat az előttünk álló épületre, és a bő ötszáz méter kényelmes tempóban gurulva, három dollárért tettük meg. Igazi úrként egy méter sem gyalogoltam!

Az állandó kiállítási anyag legjobban várt diorámája a Tsavói Emberevők néven elhíresült két oroszlán. Ez a két állat volt a vadászat történetének két leghíresebb oroszlánja. A tsavo szó jelentése eleve baljós: wakamba nyelven mészárlást jelent, és ez előre vetíti azt a terrort, ami úrrá lesz Kelet-Afrikán...

Történt ugyanis, hogy a 19. század végén az Afrikát gyarmatosító hatalmak versenyfutásba kezdtek az egyik utolsó olyan területért, amelyet addig egyetlen európai hatalomnak sem sikerült maradéktalanul uralma alá vonnia. Ez az ország Uganda volt. A versenyt az nyeri, aki előbb tud oda vasútvonalat építeni. A küzdelemben természetesen a britek is beszálltak, és 1896-ban megkezdődtek az építési munkálatok George Whitehouse megbízott vezetésével. Két évvel ezután, 1898. március 8-án érkezett meg a sínek mellé a történet későbbi hőse, John Henry Patterson ezredes, a

Külügyminisztérium frissen kinevezett főmérnöke.



Négy nappal érkezése után az akkor már a Tsavo folyó partján álló munkatáborban rosszzallóan észrevételezte, hogy a tábor felett nem leng az angol lobogó. Egyik szolgálja, Narain vállalkozott arra, hogy a raktárban található szövetdarabokból összevarrja a zászlót. A különmunkáért járó jutalmat azonban Narain már nem tudta átvenni főnökétől. Másnapra ugyanis egy kulival együtt nyomtalanul

eltűnt. Ők voltak az emberevők első hivatalos áldozatai. A rá következő napon Patterson egyik felderítője megtalálta Narain véres ruhafoszlányát. Az ezredes számára ekkor vált nyilvánvalóvá, hogy szolgálja oroszlántámadásnak esett áldozatul. Másnap tovább folytatódott a rablás: az oroszlán

I.fejezet: Megérkezés
16. oldal

– mert akkor még nem tudták, hogy két gyilkos is van a környéken – a főmérnök óriástermetű sikh szolgáját, Ungan Singh-t egyenesen a sátrából vitte el, hat rémült ember szeme láttára. A szem-, illetve fültanúk végighallgatták Ungan egyenlőtlen küzdelmét az oroszlánnal, Patterson meg is említi könyvében, hogy a sikh-nek bizony „nehéz halála volt”. A nyomokat elemezve derült csak ki, hogy voltaképpen két oroszlánnal állnak szemben.

A nyomok tanúsága szerint a két ragadozó összecsapott a szerencsétlenül járt ember maradványai felett, akinek a feje különös módon sértetlenül vészelt át ezt a hentesmunkát. A tábor lakói és a sok ezer munkás előtt már nem lehetett titokban tartani ezeket az eseményeket, különösen nem úgy, hogy Patterson ezredes Ugan fejét lóbálva érkezett vissza a sátrához. A táborban még nem tört ki a pánik, de a munkások zömét adó indiai kulik már közel voltak a vakrémülethez. Whitehouse szerint a „tábor ostrom alatt áll”.

Korábban több munkás is eltűnt, de a parancsnok csak ekkor kezdett el gyanakodni arra, hogy ezek az eltűnések talán mégsem kizárólag szökések voltak. Ezt, vagy ennek ellenkezőjét akkor azonban már nem lehetett bizonyítani. Számos biztonsági intézkedést hoztak, amelyek közül az egyik kimondta, hogy ezentúl minden száz munkásra egy fegyveres őr fog vigyázni.

A fegyelem fenntartása azonban egyre nagyobb gondot okozott. Ennek csak egyik oka volt a rémületes oroszlántámadás, Patterson ugyanis maga is hozzájárult a hangulat romlásához. Igen szigorú büntetései a munkások bérének megvonásán alapultak, ezzel támogatottsága és elfogadottsága csökkent, a morál pedig romlott. Az empátia bizony nem tartozott a vasezredes jó tulajdonságai közé. Egy alkalommal például egy szerinte betegséget mímelő kuli ágya alatt tüzet rakatott, így bírva azt felkelésre és a munka felvételére.

Patterson magaslest készítettett, és élő kecskét kötözött ki csalinak, bízva abban, hogy így legalább az egyik emberevőt puszkavégre kapja. Az oroszlánok azonban megint a legnemesebb áldozatra vágytak. Két újabb név került az áldozatok listájára, és ezzel még nem volt vége a vérengzésnek. Az újabb és újabb támadások miatt Whitehouse a főhadiszállást elköltöztette a Tsavo partjáról. A folyó mellett csak az a 300 munkás maradt, akiknek a folyóölgy felett átívelő híd munkálatait kellett – volna – befejezniük.

A tsavói táborban maradt lakók felkészültek a háborúra.

Oroszlánok az emberek ellen.

Lesek, megfigyelőpontok és barikádok készültek, megerősített őrszolgálat védte a tábort. Patterson első alkalommal egy leshelynek használt vonatkocsi mellett lőtt rá az egyik emberevőre, de elhibázta és ez a hibázás sok-sok ember életébe került. Az oroszlánok ügyességére és vakmerőségére jellemző, hogy sok alkalommal a tábort védelmező többszörös tuskés sövényből emelt kerítésen is

I.fejezet: Megérkezés
17. oldal

átjutottak, az emberek és a sátrak közelsége láthatólag nem zavarta őket. Nyomaikat több ízben is megtalálták a táboron belül. Sajnos amilyen összhangban dolgoztak az oroszlánok, annyira széthúztak az emberek. Ahelyett, hogy közös erővel próbáltak volna az emberevőkre találni, a táboron belüli viszálykodás és rivalizáció több gyilkossághoz is vezetett.

A támadások folytatódtak. Heteken, hónapokon át. Fogytak a kulik.

A tsavói híd építése gyakorlatilag leállt. A táborlakók éjszakánként fákra szerelt kunyhókban vagy a föld alá ásott, erősen védett menedékhelyeken aludtak. Az éjszakai séta egyenlő volt a halállal. Az angol képviselők és hivatalnokok óriási nyomás alatt tartották Whitehouse-t a határidők betartására, ezért valahogy meg kellett oldani ezt a helyzetet. Csak hát senki nem tudta, mi lenne a megoldás.

Whitehouse úgy látta, hogy Patterson és a tábor más vadászai nem tudják kézre keríteni a támadókat, ezért úgy döntött, hogy általános vérdíjat tűz ki minden, a Tsavo környékén elejtett oroszlánra. Afrika söpredéke pedig reagált a felhívásra, és rövidesen sátorerdő emelkedett Tsavo környékén. Egy szakirodalmi adat szerint rövid időre felbukkant a környéken a valaha élt egyik legjobb lövész és afrikai vadász is, aki már életében legenda volt: W. D. M. „Karamojo” Bell. Ha ez az adat helytálló is, az biztos, hogy Bell nem sokat időzött a magát oroszlánvadásznak nevező csürhe között, ment tovább a dolga után. Úgy vélem, ha Bell komolyan foglalkozott volna a Tsavói Emberevők elejtésével, akkor az ő szobájának falára kerültek volna az oroszlánok bőrei. Senki nem volt a világon, aki nála jobban lőtt volna, és vélhetőleg nem volt nála nagyszerűbb vadász sem a fekete kontinensen.

Az oroszlánok elleni irtóhadjárat meghozta az eredményét. Rengeteg állatot vittek be a fejpénzre vágók. 1898 nyarán leálltak az emberek elleni támadások, és végre úgy tűnt, a háború véget ért. Patterson viszont továbbra sem volt a kulik kedvence, legalábbis erre lehet következtetni az ellene szőtt összeesküvésekből, amely egy alkalommal egy sikertelen merényletkísérletben csúcsosodott ki. Ezek után a lehetőségekhez képest nyugalom szállta meg Tsavo partját. A munka rendben folyt, oroszlánokról nem lehetett hallani.

Egészen november 17-ig.

Ekkor a teljesen elszemtelenedett oroszlánok egyike éjszaka ugrott a kulik gyűrűjébe, és a rá dobott égő fákkal, valamint az általános lövöldözéssel nem törődve vitt el egy kudit, hogy azt a másik oroszlánnal közösen, a kerítés külső oldalán, de a telephez igen közel felfalja. Ezután elszabadult a pokol.

Az oroszlánok minden este eljöttek a napi fejadagjukért, és kivétel nélkül minden alkalommal ott bukkantak fel, ahol az ezredes nem várta őket. Mindenkin kitért a pánik. Minden ágroppanás a Halál

I.fejezet: Megérkezés
18. oldal

közeledtét jelezte. Teljes volt a rémület. Dolgozni senki sem tudott, az éjszakákat ébren töltötték. Senki sehol nem volt biztonságban. Az éjszakai portyára induló ragadozók a tábor közvetlen közelében üvöltöztek.

A munkások a tömeges dezertálás mellett döntöttek. Csak a betegek és a sérültek maradtak hátra, így az építkezés teljesen leállt. Az emberevők azonban tovább folytatták támadásaikat.

A fordulatra egészen december 9-ig várni kellett.

Ezen a nevezetes napon egy, a táborban vendégeskedő bennszülött lándzsájával sikeresen megsebesítette a reá támadó oroszlánok egyikét, egy másik bennszülött pedig megölte. Igen ám, de ez egy nőstény volt, Pattersonék pedig hímeiket kerestek. A nőstény társa az általános felfordulásban elragadott egy öszvért, és azzal ment a sűrűbe. Az ezredes gyorsan megszervezett egy hajtsást, amire egy dupla puskát vitt magával. Az oroszlánt sikeresen elé terelték, de a fegyver nem sült el. A másik cső került volna sorra, de Pattersonon erőt vett a vadászláz, így a bal cső tartalmát csak késve dobta az oroszlán után. Ez a lövés már talált, de sajnos az oroszlán akkor nem lett meg. Estére az öszvér hullájának közelében indiai mintájú magasles készült, erről az építményről sikerült terítékre hozni az egyik emberevőt. Két héttel később, hasonló körülmények között ment az örök vadászmezőkre a másik is, és Tsavo környékére visszaszállt a nyugalom. A teljes igazsághoz hozzátartozik, hogy valószínűleg volt egy harmadik emberevő hím is, ezt azonban nem Patterson, hanem egy búr vadász ejtette el.

A közvéleményt és a kor kutatóit örökké foglalkoztató kérdés, hogy voltaképpen hány embert is öltek meg a hírhedt emberevők. Nos, Patterson állítása szerint 135 az áldozatok száma. Ez részéről egy önbevallásos számítás volt, alighanem úgy lehetett vele, hogy aki nem hiszi, járjon utána. Egészen a közelmúltig e számadat volt a mérvadó. A derék ezredes – érdemeit nem csökkentő – azonban nem számolt a tudomány fejlődésével. A Kaliforniai Egyetem és a Field Museum kutatói az elejtett állatok fogainak, csontjainak és szőrzetének szén- és nátriumizotópos vizsgálatai után ugyanis némiképpen más eredményre jutottak. A vizsgálatok szerint az oroszlánok az elejtésüket megelőző kilenc hónapban 24, illetve 11 embert fogyasztottak, azaz ennyi emberből táplálkoztak. A két vadállat által megölt emberek száma mindösszesen talán elérhette a 75-öt, de ennél semmiképpen sem többet. Nathaniel Dominy antropológus véleménye szerint Patterson az általa szándékosan eltűzött számmal szerette volna saját fontosságát növelni a kortársak és az utókor előtt.

A tévedések és félreértések számát gyarapítja az a vélekedés, miszerint a tsavói páros kizárólag emberhússal táplálkozott volna. A valóság ezzel szemben az, hogy az egyik állat étrendjének legfeljebb egyharmad részét tette ki az ember, a másik állat pedig feleennyit lakmározott a

I.fejezet: Megérkezés
19. oldal

szerencsétlen sorsú kulikból. Az oroszlánok viselkedési szokásainak tanulmányozása arra mutat, hogy a több emberhúst fogyasztó állat volt az aktívabb gyilkos, mert elejtőként neki volt joga elsőként fogyasztani a prédából.

Nem teljesen tisztázott azonban, hogy mitől váltak ezek az állatok emberevővé. A fogazaton talált sérülések csökkenthették vadászataik és táplálékfogyasztásuk hatékonyságát, de az is biztos, hogy a 19–20. század fordulóján Kenyában bizonyos környezeti hatások miatt a prédaállatok száma átmenetileg megfogyatkozott.

Az biztos, hogy a két híres emberevő bőrét 1924-ben vette meg a Field Museum, és az is biztos, hogy most éppen itt állok előttük.

Széchenyi említi, hogy a kitömött oroszlánok bőrén még azok a sebhelyek is láthatóak, amelyeket a barikádokon való átkúszás közben szereztek. Nos, ezek a sebhelyek tényleg jól láthatóak, bár csak az fogja észrevenni, aki tudja, mit keressen. Az álló helyzetben kitömött oroszlán jobb vállát és jobb oldalát ékítik azok a párhuzamos karcok, amelyeket az eltelt évszázad viszontagságai és karbantartási munkálatai sem tudtak eltüntetni a preparátumról. A két koponya szintén a kiállítási anyag része, így láthatjuk azokat a fogakat, amelyek annyi munkás életét oltották ki a múlt század fordulóján. A két kitömött állat egyébként kitűnő állapotban van, még az utánunk jövő generációk is teljes szépségükben szemlélhetik meg a két legendás ragadozót.

A Field másik attrakciója Sue, a legjobb állapotban megmaradt és legteljesebb *Tyrannosaurus rex*-csontváz a világon. E múzeum őslénytani tárlata Sue-tól függetlenül is szenzációs. A látogatókat egészen közel, karnyújtásnyira engedik a csontvázakhoz, nem kilométerekről kell silabizálni a részleteket. Szabadon sétálhatunk az ősgyíkok emeletnél magasabb maradványai között. Az időm azonban kevés. Még gyorsan beülök egy háromdimenziós moziba, amely a dinoszauruszok életét mutatja be, valamint azt a munkát, amelyet a dinóvadászok a kiásás közben végeznek. Bár ez három- és nem négydimenziós mozi volt – semmi nem döfködte a hátamat, és vizet sem köptek a szemembe –, látványában és az alkalmazott számítógépes modellezésben még így is verhetetlen filmet láttunk. Az amerikaiak természetesen itt is hangos üvöltözéssel fejezték ki véleményüket az eseményekről, és pár perc elteltével én magam is csatlakoztam a kórushoz.

Mindenképpen figyelemre méltó, hogy az amerikai múzeumok mindig zsúfoltak. Szinte bármelyikbe is mész, ha nem nyitásra érkezel, hosszú sort kell kiállnod. Pedig a köztudatban nem úgy emlegetik az amerikaiakat, mint különlegesen magas színvonalon kiművelt embereket. Ez egyike azoknak a jenkikkel kapcsolatos negatív sztereotípiáknak, amelyek ellenkezőjéről többször is meggyőződtem. Az igazság az, hogy Magyarországot közülük elég sokan el tudják helyezni a térképen, sőt páran még

I.fejezet: Megérkezés
20. oldal

szép fővárosunk nevét is ismerik. Vajon közülünk hányan tudnák megmondani azt, hogy mi Észak-Dakota vagy Wyoming állam fővárosa? Az sem mellékes, hogy valakik azért csak megveszik a rengeteg belépőjegyet ezekre a kiállításokra. Igaz, hogy a látogatók zömét turisták teszik ki, de ezek amerikai turisták.

Van ebben az országban valami, amit nagyon kitaláltak: jól tudnak eladni. Bármit.

Bármit, még a tudományt is. Rájöttek arra, hogyan kell egy egyébként magas színvonalú kiállítási anyagot bemutatni úgy, hogy az az átlagember érdeklődését is felkeltse. Show-t csinálnak mindenből, óriási pénzeket ölnek a technikába, és mindezek segítségével olyan információkhoz és ismeretekhez juttatják a látogatókat, amelyeket ők maguktól sosem tanultak volna meg.

Egy amerikai természettudományi múzeum meglátogatása nem egy szakmabelieknek szóló, kívülállóknak érdektelen, egyhangú, unalmas program, hanem egy óriási családi kaland.

Itt már tudják azt, amit nálunk még nem.

A videojátékokon és interneten felnőtt generáció nem fogadóképes arra az oktatásra, ami esetleg húsz évvel ezelőtt még jól működött. Intenzívebb, hangosabb, villogóbb élményre vágnak, és nem azért, mert ők rosszabbak lennének, mint az előttük járó nemzedékek, hanem azért, mert erre szocializálódtak. Ha nálunk nyílik egy múzeum vagy kiállítás, mit látunk benne? Diorámákat, vitrineket, amelyeket még megérinteni sem lehet. A szervezők inkább arra törekszenek, hogy a látogatót minél jobban elszigeteljék, távol tartsák a kiállítási tárgytól. Ez talán sok esetben indokolt is, de gyakran találkozni túlzásokkal. A diorámákkal az a baj, hogy semmit nem lehet velük *csinálni*. Meg lehet nézni a bemutatott állatot vagy más anyagot, de egy tízéves srác nem fog azért múzeumba menni, hogy állatokat nézegessen. Ha valamit szeretne megnézni, ott az internet, azt fogja választani. Aztán amikor már megnyílt a kiállítás, lecsengett az első sajtóvisszhang, és a belépőknek már el kellene kezdeni termelni a kiállítás fenntartásához szükséges bevételeket, mindenki csak csodálkozik, hogy vajon miért nem járunk múzeumba.

Holott talán csak nem volt megfelelő az a hang, amivel a közönséghez szóltak.

Szerencsére ebben is van változás. Egyre-másra nyílnak az izgalmas tárlatok Magyarországon, vannak már interaktívak is, így a bemutatott anyag érdekfeszítő, és nem húsz méterről kell nézegetni az apró részleteket. Kiváló példa erre a VAM Designban fél éve bemutatott Bodies-bemutató, ahol külön órát kellett kalkulálni arra, hogy az ember jegyhez jusson, és végül beléphessen.

A Field bejárása után ismét taxiba ültem – ez most már jó ötlet volt –, és a Michigan-tóba nyúló Navy Pier-félszigetre vittem magamat. Az említett programfüzetben láttam a SeaDog hirdetését. Ebből annyi derült ki, hogy nagy teljesítményű hajókkal lehet száguldani a Michigan-tavon. Internetes oldaluk éppen betegeskedett, így több infóhoz nem jutottam.



A Navy Pieren óriási az élet.

A mólón egymás mellett állnak a különböző túrákat és élményeket kínáló cégek hajói, mindenhol szól a zene, McDonald's és más gyorsétermek egymás mellett, a tömeg hömpölyög, elhagyok egy vidámparkot – az óriáskerék lustán fordul Chicago felett –, és már itt is vagyok a SeaDog főhadiszállásánál. Az egyik hajót éppen most indítják, mélyen gyomorba dübörgő motorzaj gondoskodik arról, hogy a nézelődőnek ne legyenek kétségei a hajó képességeit illetően. A pénztáros annyi lehetőséget említ, hogy egy idő után elvesztem a fonalat, így azt kérem, hogy a leggyorsabb és a legextrémebb hajójukra adjon jegyet. Tizenöt perc van az indulásig, a gépszörnyeteg éppen most farol a kikötőhelyére, beszállás!

Rövid biztonsági eligazítás közben az utaskísérő srác közli, hogy ha valaki kiköti a biztonsági övet vagy netalán feláll, azt saját maga hajítja a vízbe. Közben elhagyjuk a part menti zsúfolt vizeket, kiérünk a Michigan-tó végtelen tükrére, a kapitány előretolja a gázkart... az utasok pedig felsikítanak...



Bődületes erő rántja előre a monstrumot.

A zenét feltekerik, a hajtóművek bömbölnek, a gép száguld a vízen. Egy kis motorcsónak mellénk csapódik, igyekeznek velünk versenyre kelni, de a kapitány ismét finoman pöcköl egyet a gázon, így a kísérletező kedvű csónak menthetetlenül elmarad mögöttünk. Teljesen váratlan fordulókkal lassítunk – hogy mitől nem borulunk fel, nem értem –, a saját magunk által keltett hullámokon lovagolunk, a vízpermet beteríti a fedélzetet. Az utasok a moziban megszokott heves módon reagálnak, mindenki ordít és sikoltozik, kirobbanóan jó a hangulat, kezek a magasban. A kamerám elázik, remélem, ennyit bír a Sony.

Forduló fordulót követ, időnként megállunk és meghallgatjuk az utaskísérő szakértő kommentárját a látnivalókról. Fél óránál is hosszabb ideig tart a hajsza, egyszer azonban minden jó véget ér. Az örült

vágta után lelassulva, ráérősen csordogálunk vissza a kikötőbe.

Nagyon barátságos lakosok élnek Chicagóban. Bárkitől is kérek útbaigazítást, biztosan megkapom. Fél perc beszélgetés után meghívnak bulizni. Ha több mint egy percet beszélgetsz, kötelező a közös fotó és az e-mail cím csere. Kiegyensúlyozott, életvidám emberek.

Fáradtan érkezem vissza a szállodába, ahol Rick Sweitzer üzenete fogad: kerti partit rendez és meghívott. Rövid levélben írom meg, hogy fáradt vagyok, és mindössze egy sörre vágyom csupán. Remélem, nem lesz sértődés a vége, de ma biztos nem megyek már sehova.

Holnap már Alaszkában leszek!

Megjavult a lift.

Ollé!

Július 27.

Chicago – Anchorage EQUIP-73H járat fedélzetén

Ma reggel megint a megszokottnál korábban ébredtem.

Nem zavar igazán, csak nem értem, miért tart most ennyi ideig az átállás. Korábban nem volt ezzel semmi problémám.

Mára már nem terveztem programot Chicagóba. 11.00-kor jött elém Rick céges autója, hogy a tervezett sarkvidéki expedíció megbeszélésének helyszínére, Rick irodájába vigyen. Ez valami kisvárosban van – nevét máris elfelejtettem – nem messze Chicagótól. Utunk autópályák szövevényén keresztül vezetett, mígnem fél óra alatt megérkeztünk az irodába.

Békés, nyugodt hely az ilyen amerikai kisváros. Kerítések nincsenek a házak körül, a kertek fásítottak, zöldek és jól ápoltak, a házak kitűnően karban vannak tartva, az autósok lassan vezetnek. Úgy tűnik, itt kicsit lassabb az élet.

Rick szívélyesen fogadott, nem volt nyoma a tegnapi sértődésnek. Végeláthatatlan beszélgetésünk során rengeteg új információt kaptam a sarkvidékről és arról, milyen nehézségekre és megpróbáltatásokra kell készülnöm. A Déli-sark bár általában véve hidegebb, mint az Északi, Rick szerint mégis az Északi-sark az embert próbálóbb vállalkozás.

Az eltérő hőmérséklet okai összetettek.

Az Antarktisz – itt található a Déli-sark – önálló kontinens, tehát szárazföld. Legnagyobb tengerszint

I.fejezet: Megérkezés
24. oldal

feletti magassága bőven meghaladja a háromezer métert, így a magasság erősen hozzájárul az általános hideghez (minél magasabbra megy az ember, annál alacsonyabb a hőmérséklet). Ezzel szemben azonban az Északi-sark egy jégmező, ennek megfelelően a tengerszinten fekszik, így nagy magasságtól nem kell tartani. Az Északi-sark hidegét folyamatosan enyhíti a környező óceán, míg az Antarktisz nem rendelkezik ezzel az előnnyel.

A Déli-sarkra viszont januárban indulnak az expedíciók, ott ekkor van nyár, és néha kifejezetten kellemes, mínusz 30-40 Celsius-fokos hőmérséklet fogad. A Vinson Massiv valóban komoly hideget adhat, de időjárás szempontjából összességében mégis az Északi-sarkvidéket tartja keményebbnek. Neki elhithetjük, tudja, mit beszél, számos alkalommal vándorolt el a Föld eme két sarokpontjára. Mind közül a legnehezebb túra, ha nem sílécen, hanem kutyaszánon próbáljuk elérni az Északi-sarkot. Szinte mindenki abban a hitben él, hogy a kutyás vállalkozás a könnyebb – miért használnák ezt a módszert, ha nehezebb lenne? –, de nem így van. A kutyaszán igazi előnye nem a könnyebbség, hanem a gyorsaság. A sebesség a sarkvidéken életet menthet. A kutyaszán további hozadéka, hogy lényegesen nagyobb terhet tudunk szállítani. Az viszont nem igaz, hogy a hajtónak semmi dolga nincsen azon kívül, hogy a szánon üldögél, és időnként jól odacsördít egyet a kutyáknak. A hajtó feladata elsősorban a kutyák segítése, és ez az Északi-sarkvidék jégtakarójának terepadottságai és jellemzői miatt eléggé nehéz feladat. A jégtáblák állandóan mozognak, összeütköznek és feltornyosulnak, ezért nem bízhatunk abban, hogy a Déli-sarkhoz hasonló, sima és lapos jégmezőn kell előrehaladnunk. A jég felszíne töredezett, hullámos, és minden hullámnál a hajtó feladata az, hogy a szánt feltuszkolja a hullám tarajára.

Ezzel szemben az Antarktiszon a sílécés túra elsősorban mentális kihívás, kutyákat ide nem engednek. A teljesen egyhangú, sivár, változatosságot még csak csírájában sem hordozó táj megterheli a pszichét. Északon inkább azt nehéz elviselni, hogy a jég folyamatosan déli irányba mozog. Ha egy nap 16 kilométert tettünk meg, abból négyet az éjszaka folyamán biztosan elveszítünk, mert alvás közben körülbelül ennyit fogunk dél felé tutajozni a jég hátán. Ez a „négy lépést előre, egyet hátra” haladás sokak számára nehezen befogadható.

Az elmondottak alapján úgy látom, hogy inkább az Északi-sarkot választom, kutyaszánnal. Rick is támogatja ezt az ötletet, a Déli-sarkra ráérek még elmenni, sőt szerinte az Északi-sark után az majd kifejezetten könnyűnek fog tűnni. A próféta szóljon belőle!

A beszélgetés után Rick meghív a közeli gyorsétterembe, majd egyik nála dolgozó srác kivisz az O'Hare repülőtérre. Útközben csutkára tekeri a Motörhedet, amit nem bánok, mert bírom ezt a zenét és a hangerőt is. Így aztán rock 'n' rollal búcsúzom Chicagótól.

A repülőtéren rögtön lehúznak három dollárra, ennyiért lehet poggyászszállító tolokocsit bérelni.

I.fejezet: Megérkezés
25. oldal

Mihelyst belépek a repülőtér épületébe, egy rakodómunkás kiszúrja a Peli fegyverdobozt, és gyanús készséggel siet a segítségemre. Hamar kiderül, hogy a fegyverkazettáért negyven dollár felárat számolnak. Mit tehetek, legombolom. A biztonságiak előttem nyitják ki a kazettát, megcsodálják a puskát, különösen a céltávcsőre airbrush technológiával, művészi igényességgel felfestett kígyó és halálfejek nyerik el tetszésüket. Szélesen mosolyognak, elismerően bólogatnak a kiváló munka láttán. Látom már, hogy sínen vagyok.

Amint azonban visszatérek csomagom megmaradt részéhez, rakodómunkás barátom sajnálkozva csóválja a fejét. Ez bizony túlsúlyos, magyarázza – beszéd közben félig rágott pattogatott kukoricát permetezve felém –, ezért is felárat kell fizetni. Méghozzá erre is éppen negyven dollárt! Húzom a számat, alkudozni próbálok, nem tetszik a rendszer. Ő egyre szélesebben mosolyog, érzi már a pénzt a zsebében. Természetesen van más megoldás is. Ha például a zsebébe dobnék húsz dollárt, az sokat lendítene a helyzetemen, olcsóbban is megúsznám. Más ötletem nincs, így fizetek. A fegyverrel és a csomaggal együtt eltűnik a repülőtér útvesztőjében, én pedig reménykedek abban, hogy a húsz dollárom kellőképpen levajazta csomagjaim útját. A végén még kukoricával is megkínál.

Széchenyinek 1935-ben 10 napjába telt, amíg Chicagóból az alaszka Sewardba érkezett. Ha napjainkban légi utat választunk a vonatozás és a vízi út helyett, és Seward helyett Anchorage-t választjuk célállomásnak, akkor pontosan 4554 kilométert kell repülnünk. Ezt a távolságot a gép hat óra és harmincnegyzic perc alatt teszi meg.

Alaszka még mindig nagyon-nagyon messze van.

Július 28.

Amerikai Egyesült Államok
Alaszka állam, Anchorage

Anchorage Hilton, 500 West 3rd Avenue, 2162-es szoba
Expedíciós Támaszpont

MEGÉRKEZTEM ALASZKÁBA!

Végre, annyi év várakozás után itt vagyok, rendben megérkezett a fegyverem is, és minden készen áll a nagy kalandra!

Alaszka olyan átható erővel köszöntött rögtön a repülőtér elhagyása után, hogy kiröppent a szememből a fáradtság, pedig megint átugrottunk pár időzónát. Most már 10 órával maradok le az otthoni időtől. Nehéz ezt követni.

Alaszka gyönyörű!

Tudtam előre, hogy szép országba érkezem, de a repülőtérrel a szállodába vezető út annyira magával ragadó, annyira képeslapszerű, annyira alaszakai, hogy Alaszka-rajongó vadász erre nem tud felkészülni! Még szinte semmit nem láttam ebből a csodálatos földből, de amit igen, az minden várakozásomat és reményemet felülmúlta, pedig azok nem voltak ám csekélyek! Ahogy Széchenyi *Nahar* című könyvében a Tadzs Mahal kapcsán utal rá, az előzetes várakozásoknak a valóság nem mindig képes megfelelni.

Alaszka ebben is különleges, mert rögtön többet ad, mint amit kérünk.

Az éjszakai időpont ellenére világos az égbolt, szokatlan fényhatásokkal. A városba vezető úttal szemközt erősen tagolt és csipkézett hegyek körvonalai látszódnak, háttérben a különleges felhőképződményekkel, a hegyek derekánál pedig szoknyaszerűen lebegő sűrű, tömött, vastag pára. A repülőtéren ránk, vadászokra váró vitrinekben a helyi fauna reprezentatív példányai, a szálló halljában egymás mellett ágaskodó barna- és jegesmedve: ez igen, ez Alaszka, ez az igazi Vadászország, az igazi vadon!

Talán különös, hogy egy néhány kilométeres út után ennyire pozitív a képem erről az országról, főképpen azért, mert csak pár órája vagyok itt. Azonban mindig az első benyomás a legfontosabb. Utána is lehet csiszolgatni a kialakult képen, de az első érzések minden kapcsolatot képesek meghatározni. Biztos vagyok abban, hogy itt nagyon-nagyon jól fogom magamat érezni, hiszen végre Alaszkában vagyok!

A repülőtéren Andy Morrison, az előttem álló 10 nap főszervezője fogadott. Érkezésem nem ment zökkenőmentesen, mert úgy nézett ki, hogy a fegyverem elveszett. Szerencsére nem ez történt, viszont tovább bővültek ismereteim az amerikai belföldi fegyverszállítással kapcsolatban. Míg Chicagóban negyedóra ácsorgás után kérdeztem meg, hogy hol lehet a puskám, kiderült, hogy azt az *oversize* (túlméretes) poggyászokat kiadó résznél kell keresnem. Valóban ott is volt. Anchorage-ban más a helyzet, itt az Alaska Airlines társaság pultja alól adják ki a fegyvert, hiába vársz rá az *oversize* felirat alatt. A tanulság az, hogy ha a fegyver nem akar előkerülni, akkor nem kell kétségbe esni, biztos meglesz valahol. Kukoricaevő chicagói barátom jó munkát végzett.

Miközben én a puskámat hajkurászom, Andy – akivel még csak fotóról sem ismerjük egymást – többször bement a nevemet a hangosbeszélőn, de én annyira el voltam foglalva a kutatással, hogy egyiket sem hallottam. Elég az hozzá, hogy Andy összerakta a helyzetet, és ő maga talált rám a fegyverkiadó pultnál, így az izgalmak véget értek.

Andy profi túraszervező, túlélési szakember és hegyi vezető. Személyes ismerőse Jennifer Estradának, a Cabela's Outdoor Adventure utazásszervezőjének. Jenn tanácsára vettem fel vele a kapcsolatot, hiszen ahogyan azt első naplóbejegyzésemmkor említettem, mindenképpen szerettem volna a vadászat előtt Alaszkában pár kalandos napot eltölteni. Jenn tanácsa ezúttal is telitalálat volt, Andy *mindent* percre pontosan leszervezett.

Gondjaimat szó szerint levette a vállamról akkor, amikor a fegyverkazettámat és lőszeremet tartalmazó Peli 1200-as dobozomat elemésztette furgonjának csomagterében. Ezekre a következő néhány napban még nem lesz szükségem, viszont nehezek és nagyok, így a sok utazgatás közben csak hátráltatnának. Andy gondoskodik arról, hogy a két doboz első vadászatom helyszínére érkezzen.

Bizony, ez egy ilyen vadászbarát ország!

A fegyverem és lőszerem illetően szállításához nem kell különleges engedély, nem kell speci papírokat töltogetni a rendőrhatalóságnál, így aztán nem is kell fél napokat a rendőrségen töltenem. Általános benyomásom, hogy a hatóságok nem tekintenek engem potenciális veszélyforrásnak csak azért, mert fegyver van nálam.

Andy körülbelül húsz perc alatt Anchorage egyik legjobb szállodájába, a Hiltonba fuvarozott.

Ez a szálloda kulcsfontosságú pont lesz az előttem álló hónapok során, így már a szervezési fázisban is kiérdemelte az Expedíciós Támaspont megkülönböztető nevet. Számos alkalommal fogok ide visszatérni, felszerelésem és civil ruháim egy része mindig itt marad. Ide vártam és várom azokat a csomagokat, amelyeket részint én rendeltem meg az interneten, részint a Cabela's szállít ki nekem. Szinte semmilyen vadászfelszerelést vagy -ruházatot nem hoztam magammal, ezért kiemelten fontos, hogy a csomagok időben itt legyenek.

Ezzel azonban egy kis probléma adódott.

Valami oknál fogva pont a Cabela's csomagja nem érkezett meg, pedig abban van minden, ami nélkül alaszki vadászatom elképzelhetetlen. Nem tudom, hol akadt hiba a rendszerben, de ahogy elkezdődik a munkaidő, felhívom Paulát, rendelésem egyetlen tudorát, és igyekszünk megtalálni a megoldást.

Ebben a szállodában is magasan, az Anchorage Torony nevezetű épületrész 21. emeletén kaptam szobát. Mennyivel szebb itt a kilátás, mint Chicagóban! Miközben ezeket a sorokat írom, a bal oldalamon látszik Anchorage kikötőinek egyike. Hajnalban, még félálomban hajók dudálására ébredtem. Állandóan az ablakban lógok, és távcsövezem a tengert, a várost és a hajóállomást. Ez a szoba egy stratégiai pont, érdekes látnivaló van bőven, emiatt nehéz a naplómra figyelni. Valóban nem szokványos látvány, ahogyan a köd megüli a tengert, az öböl túlszartján pedig a hegyek kidugják sötét csúcsaikát az átláthatatlan párából. Erre a látványra érdemes ébredni!

Szállodám alatt fut a vasút is, de hogy ez mennyire zavaró, azt nem tudom, mert amióta itt vagyok, még semmit nem láttam a vágányokon. A forgalom vélhetőleg még csak meg sem közelíti a New York-i Grand Central járatsűrűségét. Mielőtt reggelizni indulnék – a reggeli mindig kritikus pont nálam, ha ez nem megfelelő, akkor abba a szállodába többet nem megyek – néhány mondatban bemutatom ezt a várost, aminek felfedezésére nemsokára el is indulok.

Anchorage különös város: a tengerparton fekszik, még sincsen igazi tengerpartja. Legalábbis nem mindig. A tenger felé haladva a világ második legnagyobb, 12 méteres vízszintkülönbséget okozó dagálya miatt több kilométer széles sármezőket találunk apály idején – amennyire meg tudom állapítani, most reggel éppen dagály van –, így ha valaki a tengerben kíván úszkálni, akkor előbb ezen kell átverekednie magát. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy ritkán akad erre jelentkező: bár alaszakai viszonylatban kimondottan enyhe a -7 és -15 fok közötti téli hőmérséklet, a strandidőtől azért még a nyári időjárás is messze van. 227 ezres lélekszámával méltán érdemelte ki (New York után szabadon) az Észak Nagy Almája nevet.

A várost többek között az tette ismeretlenül is vonzóvá számomra, hogy az átlagéletkor mindössze 32 év, tehát ez a város az én generációmé. Ez az általános fiatalság jellemző egész Alaszkára is.

Minden alaszakai expedíciónak Anchorage a kiindulópontja, mert, ahogy azt a város jelmondata is tartja „Anchorage: 30 percre Alaszkától”. Innen a legkönnyebb eljutnunk Alaszka bármely területére, közlekedési, gazdasági és turisztikai központ, és nem kétséges, hogy Alaszka szíve is itt dobog. A várost az alaszakai vasút építésére alapították 1914-ben, kikötőhelyként szolgált az utánpótlás számára. Ezért is nevezték először anchorage-nak (horgonyzóhely), amely később rajta is maradt, immár tulajdonnévként. Ma is ez Alaszka legfontosabb kikötője, az államba érkező áruk 95%-a áthalad rajta.

Ez a város számos más amerikai társához hasonlóan négyzethálós felosztás szerint, tervezőasztalon született. Sok európai számára ez hideggé, arctalanná teszi az amerikai nagyvárosokat, holott ennek a felépítésnek és a számokkal elnevezett utcáknak köszönhető, hogy eltévedni szinte lehetetlen.

Ha egy távolról jött idegen Alaszkában kóborol, szinte biztos, hogy rövid időn belül egy katonai létesítménybe botlik. Az oroszok közel vannak – kevesen tudják, hogy Alaszkát ők fedezték fel –, az amerikaiak pedig folyamatos rémületben élnek egy egyébként soha meg nem történő orosz invázió miatt. Az oroszok valószínűleg nem azért adták át Alaszkát szinte ingyen Amerikának 1867. június 20-án, hogy most erővel vegyék vissza. Erről azonban a helyieket nem lehet meggyőzni, ők inkább építenek még pár légbázist. Idén tavasszal olvastam az index.hu portálon az ex-KGB-ügynök, Igor Panarin jóslatát, amely szerint az USA hamarosan hat részre szakad, Alaszka pedig visszakerül Oroszországhoz. Ezt a fenyegető rémet azért nem kell túl komolyan venni, Panarin tíz éve mindig előáll ezzel a proféciával. Úgy tűnik, ez nála valamiféle mánia.

A militáns Alaszka rögtön ebben a városban köszön az idegennek, mindjárt két anti-Panarin-bázis is található a környéken: az Elmendorf Air Force Base és a Fort Richardson. A vadászgépek most is gyakorlatoznak Anchorage légterében, éppen itt fordulnak a tengerből felett, még a szobám ablaka is beleremeg.

1964. március 27-ét feketével írták Anchorage történelmébe. A híres Nagypénteki Földrengés a világtörténelemben mért második legerősebb rengés volt, a Richter-skálán a 9,2-es értéket kapta. A csendes-óceáni és az észak-amerikai lemez találkozásánál irtózatos erők szabadultak el. A talaj egyes helyeken 11,5 métert (!) süllyedt. Közvetlenül a rengésben 131 anchorage-i polgár vesztette életét, a szökőárban pedig további 106 alaszka-i polgár és 16 más területeken élő ember halt meg. Utam későbbi részében keresem fel Valdez városát, amely a rengésben teljesen elpusztult, és 7 kilométerre eredeti helyétől építették újjá.

Anchorage nagy napja a Transzalaszkai Csővezeték (Trans-Alaska Pipeline System, TAPS) építésével virradt fel. Ez a monumentális műtárgy 1286 kilométer hosszan köti össze a Beaufort-tengerhez tartozó Prudhoe-öblöt az imént említett Valdez örökké jégmentes kikötőjével. A Beaufort-tenger fent nevezett öblében 1968-ban olajat találtak, és a szállítás egyetlen módjának a csővezeték látszott. Az 1975–1977 között épült vezeték 8 milliárd dollárba került, és 21 ezer munkás dolgozott rajta. Közülük 31-en a legtöbbet adták azért, hogy olajunk lehessen: az életüket. Több szabotázs is kísérte az építkezést és a működtetést. 2001. október 4-én például egy részeg vadász lőtt lyukat a vezetéken, és ezért 950 köbméter olaj szennyezte a környezetet. Az eset annál is meglepőbb, mert a TAPS elvileg lövedékállóan épült... Anchorage sikeresen használta ki az építkezést övező gazdasági fellendülést, az életszínvonal meredeken emelkedett és bővült az infrastruktúra.



Ahogy kel fel a nap Anchorage felett, változnak a fények, a tenger felől érkező pára szemmel látható sebességgel, gomolyogva halad, lassan eléri a várost.

A nagy repülőtértől nem messze van a Float Plane Airport, ami a hidroplánok repülőtere. Befele autózva haladtunk el mellette. Alaszka területének 67%-a csak légi úton érhető el, ezért e gépek nélkül megbénulna az élet. Valahol azt olvastam, hogy az alaszkaiaiak 6%-a rendelkezik valamilyen légi járművel. Ezek döntő többsége egyfajta hidroplán, amelyek most, reggel fél nyolc körül kezdenek kirajzani fészükéből. Éppen itt repkednek el a szálloda felett, kerülgetik a vadászgépeket.

Délután

Anchorage nagyon vendégszerető város!

Engem leginkább az izlandi Reykjavikra emlékeztet. A házak legfeljebb két-három szintesek, tehát semmiképpen ne egy európai értelemben vett nagyvárost képzeljünk el. Minden emberi léptékű.

A szállodám a Downtown városrészben van, ezért itt lehetőségem volt körülnézni. Ma még teljes szabadnapom van, tehát nincsen tervezett-szervezett programom. Ez a nap az ismerkedésé. Igyekszem is kihasználni.

Biztosan bolondnak tartanak a helyiek, mert ahogy sétálok az utcán, fülig ér a szám, egyfolytában vigyorgok. Minden tetszik! Ha az út közepén, a gyalogosok számára világító piros lámpánál téblábolok térképpel a kezembe, akkor biztos, hogy nem dudál rám az autós. Kivárja, amíg kitalálom, mit szeretnék, vagy kikerül. Az ajándékboltok a belváros nagyjából három utcájában, egymás mellett helyezkednek el. A szokásos vásári bóvlik mellett nagyon magas színvonalú kézműves termékek is kelletik magukat, elég húzós áron. Kinéztem egy klassz mamutagyar faragványt, amit szívesen látnék a komódomon... tízezer dollár! A késkészítést is magas fokon űzik errefelé, több helyi gyártó remek késével találkoztam az üzletekben. Mindenhol grizzlybe, óriásjávorba és karibuba ütközök. Hol fából, hol plüssből készülnek, esetleg kőből vagy csontból faragottak, hol csak felpingálták őket valahova. Alaszka jellemző állatai kiapadhatatlan változatosságban lelhetőek fel Anchorage-szerte, hatékonyan támogatva a helyi ajándékaru-kereskedelmet.



Sajnos csomagjaim mérete és súlya átlépte azt a határt, ahonnan az egész poggyász kezelhetetlenné válik. Már idefele is felárat fizettem a túlsúly miatt, de ez a kisebbik baj. Olyan nehéz és terebélyessé váltak a táskáim, hogy egyedül szinte mozgásképtelen vagyok. A helyzetet súlyosbítja, hogy holnap reggel fog megérkezni a Cabela's óriási pakkja. (Paula napközben kiderítette, ki és hol hibázott, és megoldja, hogy az Egyesült Államok másik feléből egy éjszaka alatt megérkezzen a rendelésem. Ezt nevezem én szervezésnek!) Mindennek tetejébe szinte folyamatosan érkeznek az interneten rendelt csomagok is. Nem is emlékeztem arra, hogy ennyi mindent vásárolgattam. Hogy ezeket a ruhákat és felszereléseket hova teszem, arról most még csak elképzelésem sincsen. Ahogy már írtam is, a szállodába tudok hagyni mindent, ami a vadászathoz nem feltétlen szükséges, ez valamit segíthet. Bizony, minden expedíció életében eljön a poggyász leépítésének elkerülhetetlen pillanata. A Hilton raktára viszont nem lesz teljes és végleges megoldás, mert délelőtt elkezdtem vásárolgatni... és ennek sosincs jó vége.

Vagy felfogadok egy szakasznyi hordárt, vagy meg kell oldanom a csomagkérdést.

Felkerestem hát a helyi postahivatalt, elkértem a mestertől a legnagyobb dobozát, és elkezdtem megtölteni a hazaküldendő holmikkal. Inkább most szabadulok meg tőlük, minthogy hónapokon át rángassam magam után különböző repülőtereken.

A délután folyamán taxival elmentem az Alaska Tactical Shopba. Szerettem volna rendelni egy Nightforce NXS 12-44x56 típusú precíziós mesterlövész távcsövet, mert a vadászatra való felkészülésem során annyira megtetszett a hosszú távú, precíziós lövés, hogy szeretnék komolyabban is foglalkozni vele. Kedves, jó kedélyű öregúr a taxis, nyugdíj-kiegészítésként sofőr. Elégedett az életével, vadászott is sokat, lőtt két medvét, de az neki elég is volt. Amikor kitesz a távoli üzletnél, lelkemre köti, hogy őt hívjam fel, ha szeretnék befele jönni. A céltávcsövet sikeresen megrendelem, és az eladósrácok már hívják is taxis barátomat, aki ezúttal már feleséggel érkezik (valami programra készülődnek éppen). Ahogy a szállodánk elé érünk, eszembe jut, hogy kifogyott a szivarkészletem, ezért szólok az öreg pilótának, hogy vigyen el egy dohányboltba. Ekkor teljesen váratlanul lekapcsolja a taxamétert azzal a felkiáltással, hogy ma fizetem én már neki eleget, erre a körre a vendége vagyok.

Ilyenek ezek az alaszkaiai!

Szobámból távcsővel ellátok a kikötő melletti sáros folyóig. Partján, dacolva az esővel, félig a vízben emberek állnak, hosszú horgászbotjaikat szüntelenül lóbálva várják a zsákmányt. És nem hiába! Épp az imént húzott ki egyikük egy nagy halat. Hogy ebben a sekély sárfolyamban hogyan élhet meg egy hal, fel nem foghatom.

Esőfellegek ereszkednek Anchorage-ra.

A kikötői élet és a teherpályaudvar munkájának megfigyelése bármilyen vadlással felér. Lassan kiismerem a hajók útvonalait és dudálási szokásait. Minél nagyobb az eső, minél nagyobb a köd, annál jobban nyomják a kürtöt. Az igazi zenebona viszont akkor jön, ha vonatszerelvény fut a tenger közeli pályán. Ilyenkor a két jármű – egyik a tengeren, másik a fém pályán – igyekszik egymást lepipálni.

Versenyt dudálnak.

Július 29.
Anchorage Hilton
Expedíciós Támaszpont
Reggeli bejegyzés

A mai napom nem indult szerencsésen.

Leállt a szobámban a WiFi. Próbáltam lelket verni belé, de többszöri nekifutásra sem sikerült. Kérésemre küldtek hozzám egy mérnököt, aki megállapította, hogy tényleg nem megy a net. Rövid telefonálgatás és rádiózás után kiderült, hogy valamilyen központi probléma van, már dolgoznak a hibaelhárításon, de nem tudnak biztos időpontot mondani arra, hogy mikor áll helyre a kapcsolat. Elég kellemetlen, mert több levelezésem is folyamatban van a szervezőkkel, és napközben nem leszek itthon. Az is aggasztó, hogy még mindig nincsen itt a Cabela's-csomag. Nem kis gondban leszek, ha bármi ok miatt mégsem ér ide. A portán szolgálatban lévő csinos afrolány megnyugtatóan, hogy az *overnight express* (amikor is a csomag egy éjszaka alatt kerül kézbesítésre) Alaszkában nem mindig működik, „*because of weather*” – az időjárás miatt.

Tegnap este elmaradt egy találkozóm Eddie Grasserrel, a Safari Club International Alaska Chapter elnökével. Este hétkor hiába vártam rá a szálloda halljában, nem jött el. Nem igazán tudtam mire vélni a dolgot, de mire visszaértem a szobámba, már várt rám Eddie e-mailje. Ezek szerint kisrepülőjével volt úton, amikor az idő annyira rosszra fordult, hogy csak késve tudott felszállni Valdezből, így sajnos nem lehetett ott az esti beszélgetésen. Azt kértem, tegyék át a találkozónkat ma estére. Most azonban az internetes kapcsolat hibája miatt nem tudom megnézni a válaszát.

Az ég csaknem folyamatosan borult, tegnap mindössze néhány órára volt ragyogó napsütés. Gyakran elered a gyenge, szitáló eső is, bár ez a helyieket láthatóan a legkevésbé sem zavarja. Esőkabátot rövid utcai sétákra egyáltalán nem hordanak, esernyőt pedig éppenséggel egyet sem láttam. Fiala pár sétál kéz a kézben Anchorage egyik parkjában, amikor rákezd az eső. Lépéseiken nem is gyorsítanak, mintha mi sem történt volna, andalognak tovább az égi áldásban. Az eső a mindennapi élet része Alaszkában. Ugyanakkor nincsen igazán hideg, 15 fok körüli a hőmérséklet, ennél melegebb itt ritkán van.

Anchorage Hilton
Expedíciós Támaszpont
Délutáni bejegyzés

Ma egy fantasztikus napom volt, amit biztosan nem fogok elfelejteni!

Kilenc órakor taxiba ültem, és kemény pénzért elautóztam a messzi Anchorage Zooba. Ez Észak-Amerika egyetlen olyan állatkertje, amely az északi vadfajok bemutatására specializálta magát. Kiváló lehetőség arra, hogy a leendő Alaszka-vadász közelről vehesse szemügyre azokat a fajokat, amelyekre a későbbiekben vadászni kíván. A testnagyságot elég nehéz fotók alapján megbecsülni, viszont a körülbelüli méretek ismerete elengedhetetlen akkor, ha például lövés előtt a fölétartás mértékét szeretnénk megbecsülni.

Már akkor tudtam, hogy eljövök ide, amikor programom szervezését éppen csak elkezdjük. Kértem Andy-t, hogy ez a látogatás semmiképpen se maradjon ki. Készültem ugyanis egy kis meglepetéssel, amivel ha csak csekély mértékben is, de viszonyozhatom ennek az államnak mindazt a jót, amelyet tőle kapni fogok. Úgy döntöttem, örökbe fogadok egy farkast, ezzel támogatva az állatkertet és közvetve az alaszka-i vadvilágot.

Carrie Smoldon, az örökbefogadási program vezetője volt a kijelölt kísérőm ezen a napon. Kissé meghökkentem, amikor a bejáráshoz érkezésem után kiderült, hogy Carrie-nek se híre, se hamva. Hosszas telefonálgatás kezdődött, ki kit és mikor értett félre, míg végre kiderült, hogy Carrie éppen a Hilton halljában vár engem. Legalább húsz perc, mire ideér, így hát volt időm szétnézni a bejárat környékén, beszélgetni az itt dolgozókkal és elolvasni pár információs táblát a Zooról.

Az Alaska Zoo egy magát teljes egészében fenntartani képes intézmény, egy dollár állami támogatást sem kapnak, bár nem is kérnek. Az állatok kivétel nélkül eredeti környezetükkel azonos kifutókban élnek, betonnak nyomát sem találjuk. Az Alaska Zoo állatai jórészt valamilyen szerencsétlenség okán kerültek az intézetbe. Árván maradt, súlyosan sérült, veszélyeztetett sorsú vagy elhagyott állatok népesítik be a parkot, nagyszerű vizsgálati és megfigyelési lehetőséget biztosítva ezzel az amatőr és a profi kutatóknak egyaránt. Az intézet 1968 óta működik, és lényeges szerepe van abban, hogy az anchorage-i gyerekek az iskolákban megfelelő nevelést kaphatnak hazájuk faunájáról.

Amikor Carrie megérkezett, átadta az örökbefogadási oklevelet, amely tanúsága szerint egy éven keresztül fogadott szülője vagyok Nikolainak, a fiatal hím farkasnak. Kaptam egy papírt, amelyben

Nikolainak és falkatársainak előéletét mutatták be, majd megkezdődött a vezetett túra.

Sorra mentünk észak legismertebb, és általam legvágyottabb állatfajain. A Dall-féle juh – amely fogságban született – néhány lépésre bevárt minket karámjának kerítésénél, így valóban páratlan megfigyelési lehetőséget adott.

Legfurábbnak azt találtam, hogy ezek az állatok – más állatkertekben sínylődő sorstársaikkal ellentétben – nem búskomoran, maguk elé meredve üldögéltek egy sarokban, hanem jöttek-mentek, ettek-ittak, élték az életüket. A gondozókkal személyesen is megismerkedtem, és munkájuk iránt elkötelezett, lelkiismeretes embereknek találtam őket. Nikolai első vizitemkor ugrándozással fogadott minket, gondozóit láthatóan kedvelte.

Rám a legnagyobb hatást a barnamedve tette. Rettentő nagy állat, nem is hittem volna, hogy ekkora. A múzeumokban kitömött példányok, vagy az európai állatkertekben látható kisméretű alfajok nem alkalmasak az alaszakai medve méretének érzékeltetésére. Péklapát méretű lábai alatt súlyosan cuppog a nedves föld, karmai óriásiak, busa feje akkora, mint egy hordó. Jó lesz elővigyázatosnak lenni a vadászatánál.

Megnézünk még pár fajt, felkapaszkodunk egy enyhén emelkedő ösvényen, és hirtelen meglátom megátalkodott ellenségemet: a jakot.

Hirtelen emlékek jutnak az eszembe...

2008 áprilisa.

Innen nagyon-nagyon messze, több mint 9000 kilométerre, nepáli hegyek között kapaszkodva, hátzissákokkal felszerelve küzdjük le a napi távolságot. Útban vagyunk a Mount Everest alaptábor felé. Utunk elején járunk, éppen a Phakding–Namche Bazar között húzódó kemény emelkedőnél tartunk. Én a serpák kettes számú vezetőjével, Gadzsinnal alaposan elhúztam a csapattól. Mindkettőnkben ott a virtus, versenyt futunk a célíg. Csakhogy hegyvidéken a serpákkal nem szerencsés vetélkedésre kelni, különösen nem 3200 méter felett, emelkedőn felfelé, hátzissákkal a hátunkon. Ilyen magasságban már kezd érződni az oxigénhiány.

Tényleg mindent beleadok, de képtelen vagyok tartani a lépést Gadzsinnal. Már legalább száz méterre jár előttem, amikor beérünk egy előttünk haladó jakkonvojt. Az állatok hátára kötözött csomagokból jól látszik, hogy valamelyik csúcs meghódítására készülő expedíció kiszolgáló karavánja. Gadzsin utoléri a libasorban haladó állatokat, és villámgyorsan, tévedhetetlen lépésbiztonsággal cikázik át közöttük. Íme, már le is hagyta a vezérállatot, megkérdőjelezhetetlen előnnyel, akadálytalanul fut a már közeli Namche Bazar felé.

Most rajtam a sor.

Az első négy-öt állatot simán előzöm, utána viszont bedugul a sor. Az állatok az ösvényt teljes

I.fejezet: Megérkezés
37. oldal

szélességben lezárják, és kényelmesen ballagnak felfele roppant terhük alatt. Az ösvény egyik oldaláról a másikra szökkenve folyamatosan keresem az előzési pontot, akár csak a Forma-1-ben. Nincsen rés, kénytelen vagyok lassítani. Nem jó ez így, Gadzsín mindjárt célba ér!

De most... mintha egy keskeny átjáró nyílna az állatok tömegében... azonnal beugrok a szűk nyílásba. Egy hátraszíjazott málhát kikerülök, egy ideges jakfej elől elhajlok, kinézek balra, talán az ösvény szélén elférnék?

Hajrá!

Robbantok az ösvény bal pereme felé, amikor egy addig nem látott, takarásban cammogó jakot veszek észre jobbról... késő... a villámnál is sebesebb mozdulat a lomha állattól... ütés a combomon... Megdermedek a rémülettől.

A jak szarvával beszúrt a hegymászó-rövidnadrágom szára alá.

Hosszú másodpercig tart, amíg rájövök, hogy *sehol* sem sérültem meg, de ez tényleg csak millimétereken múlt.

Egyetlen kétségbeesett ugrással kiugrom a veszélyzónából, rémült üvöltésemre Gadzsín szemmel alig követhető sebességgel érkezik, majd – akár csak egy jól képzett ketrecharcos – éles rikoztás közepette kétszer egymás után fejbe rúgja a nekem fordult, renitens jakot.

Én mindezt már biztonságos fedezékből, egy fa mögül nézem, és megállapítom, azonkívül, hogy a jak szarva bizony belülről kiszakította a nadrág szárát, más baj nem történt.

Azóta nagyon tisztetem a jakokat.

Gadzsin elmondta – így utólag –, hogy ezek az állatok nagyon nem szeretik, ha valaki váratlanul, hátulról bukkan fel a látóterükbe. Hamar ingerültté válnak. A jakok közelében mindig lassan kell mozogni, vagy kerülni kell szarvuk hatósugarát. Neki ez könnyen megy, hiszen köztük nőtt fel, így az előttünk álló hetek során még sokszor kértem harsány kiáltással az akaratlanul felingerelt rebellis hajlamú jakok megfegyelmzését.

Aki most nézi ezt az alaskai jakot, biztosan bárgyú, jámbor állatnak tartja. Amilyen békésen áll és bambul, senki nem nézné ki belőle aljas szándékait. Én azonban ismerem a sötét lelkét. Tudom én jól, hogy csak az alkalomra vár. Jobban örülök a köztünk lévő kerítésnek, mint a grizzly kifutójánál.

A szakértő idegenvezetés után vár rám a nap fénypontja: közelebből is megismerkedhetek Nikolaival! Carrie bevisz egy, a látogatók elől elzárt területre. A szokásos rádióztatás után előkerül Nikolai két gondozója, egy fiatal srác, és egy ritka csinos lány. (Alaszkában nem is láttam még ilyen szép nőt.) A farkasok közül kettőt, Nikolait és Windyt egy zsilipbe hívják, ahova belép a két gondozó.

I.fejezet: Megérkezés
38. oldal

A lánynak Nikolai a kedvence, így őhöz kerül. Kivezetik a két állatot, és elkezdik sétáltatni őket az állatkert zezugos ösvényein, akár csak a kis házi kedvenceket.

Csak annyi a különbség, hogy a két farkas pórása vastag acélláncból van.

A két fenevad igen jól viseli magát. Roppant erejükkel nem élnek vissza, amikor viszont tisztán véletlenül rántanak egyet a láncon, gondozóik nem igazán tudják őket visszatartani. Sokkal nagyobbak annál, mint vártam, testük arányai eltérnek a kutyától: hosszabbak, csontozatuk karcsú, koponyájuk és szájuk nagyon erős. És egyáltalán nem bűdösek, csak jellegzetes a szaguk.

Lesétálunk egy domboldalon. Mivel én még nem mehetek a közelükbe, néhány méterről követem őket. A lány elmondja, hogy bár ezek szelídek, de mégis csak vadállatok. Nem szoktak hozzá közelségemhez, szagomat, mozgásomat sem ismerik. Ha egy farkas nem érzi magát biztonságban, akkor ösztönei egyetlen kiutat diktálnak: a támadást.

A domb alján gondozóik lefektetik a két farkast, és elkezdik őket dögönyözni, vakargatni, mintha csak játékos kiskutyák lennének. Nikolai kissé még idegesen néz rám – talán nem tudja, hogy én fogadtam örökbe –, Windy viszont nyugodtabb. Amikor a gondozósrác int, hogy lassan menjek közelebb, szívem a torkomban, pulzusom lüktet. Így, közvetlen közlől még nagyobbnak tűnik. Óvatosan megérintem Windyt. Nagyon erős a szőre, inkább már sörte, mint szőr, néhány helyen a vaddisznó bundájára emlékeztetően kemény. Windy nagyon jól tűri a közelségemet, sőt szemmel láthatóan élvezi, hogy mindjárt ketten is foglalkoznak vele.

Semmilyen támadó mozdulatot nem tesz, így én is feloldódom.

Felállunk, indulunk vissza a karámok felé. Az idő kitűnő, a kedvem remek, nem szabadulok az élmény hatása alól. Élő farkast simogattam Alaszkában! Aranyos kis farkas ez a Windy, jó barátok lettünk. A karámok előtt viszont a gondozólány azt mondja, hogy mégsem járja, hogy az én kedves patronáltam, Nikolai megsimogatása nélkül menjek el innen. Lefekteti, elkezd vakargatni, és most már Nikolai is érzi, hogy nem a bőrére megy a dolog. Lassan közelebb lépek – a lány megkér, hogy a feje felől közelítsek, mert így lát az állat –, és elkezdem simogatni a roppant koponyát. Érdekes kitüremkedés található fejük búbján, állítólag kutyáknál is van, csak ott már visszafejlődött. Értelmi képességeik jobbak és testükhöz viszonyítva agyuk mérete is nagyobb, mint a kutyáknak, ami elsősorban azért van, mert fejükben meg kell tartásuk területhatáraik emlékét és a szagmintákat. Még sosem láttam ennyire szép és vad szemeket. Windy szeme citromsárga, mint egy horrorfilm farkasemberének, Nikolai viszont kék szemű. Ijesztő külseje ellenére most már Nikolai is nyugodt, jó tíz percen keresztül vakargatom a fejét. Csupa izom, ín és csont, egy gramm háj sincsen rajta. Még azt is megengedi, hogy ínyét felhúzza megnézzem a fogait.

Ezek aztán a fogak! Bármelyik kutyafog eltörpül mellette.

A vakargatás végeztével két újdonsült cimborám visszatér a zsilipbe, nekem viszont további feladataim vannak: meg kell etetnem a farkasokat. Egy kiskocsin kihoznak egy fél karibut, fagyasztva, egy része vödörben, feldarabolva, más része egyben. Bejárjuk a tágas kifutót, néhány helyen kirakodok egy kupac húst. A lány meg is jegyzi, hogyha esetleg lövök valamit Alaszkában – tudják, hogy vadász vagyok, de nem neheztelnek érte –, akkor feltétlen küldjem el nekik a húst. Ezt sajnos megígérni nem tudom, mert messzire leszek innen.

A farkasokat szándékosan nem külön-külön etetik, egyszerre engedik rá őket a húsrá. Ez azért fontos, hogy a természetes falkasorrend kialakulhasson. Az állatok jól vannak tartva, különösebb verekedés nélkül osztoznak a húson.

Csodálatos napot töltöttem az Alaska Zooba, Carrie pedig még azt a szívességet is megteszi, hogy hazafuvaroz a szállodába.

Itthon csupa jó hír fogad.

Először is, megérkezett a csomagom a Cabela'stól! Öröm az örömben, hogy olyan nagy és olyan nehéz, hogy a telefonfülke méretű hordár majd' megszakad alatta, faltól falig dülöngélve bírja csak a szobámba hozni. Csaknem minden benne van, amit rendeltem, néhány termékből nem volt elegendő a raktáron – úgy tűnik, kifosztottam a Cabela'st –, ezeket holnap pótolom majd a helyi vadászboltokból. A méretek helyesek, a minőség szemmel láthatóan kiváló. Az biztos, hogy a felszerelésem és a ruházatomon semmi nem fog múlni. Valóban rengeteg mindent vettem, kicsit talán túl is lőttem a célon.

I.fejezet: Megérkezés
40. oldal

Szeretem, ha a pontos feladatnak, időjárási és terepkörülményeknek megfelelő ruházat áll a rendelkezésemre, de azért abban nem vagyok teljesen biztos, hogy hat különböző vadászdzseki és kabát feltétlenül szükséges-e a komfortos vadászathoz. Kipakolás után a súly is csökken: rengeteg csomagolóanyagot használnak itt, az egész dobozt sikerül ismét feltöltenem a szeméttel, úgy kell elvitetnem a szobából. Lassan megtelik a második doboz is, amit hazaküldeni tervezek. Kedvező fejlemény, hogy van egy szállodámhoz közeli posta, így nem kell kamiont bérelnem a doboz postahivatalba történő szállításához.

Másik jó hír, hogy helyreállt az internetkapcsolat.

Eddie – az alaskai SCI-elnök – ismét elnézést kér az elmaradt találkozó miatt, majd rögzítünk egy újabb időpontot. E szerint holnap reggel fél hétkor találkozunk a Hiltonban. Remélhetőleg ezúttal semmi akadály nem jön közbe...

Andy ellenben kellemetlen üzenetet küld.

Seward városa mellett az esőzések következtében kövek zuhantak a vágányra, ezért péntekig – ma szerda van – az Alaska Railroad leállította a vonatforgalmat, helyette buszok szállítják az utasokat. Ennek nem örülök. Utam egyik célja, hogy felkeressem és bejárjam azoknak a helyszíneknek és útvonalaknak egy részét, ahol annak idején Széchenyi is megfordult. „*Follow his legendary footsteps*”, ahogy Andy mondaná. Márpedig Széchenyi Alaszkában vonattal, nem pedig busszal közlekedett Seward és Anchorage között. Kevés vigasz, hogy az Alaska Railroad elnézést kért. Andy szerint ez egy olyan dolog, amihez Alaszkában hozzá kell szokni. Ez egy távoli ország, minimális urbanizációval, rendszeresen állnak elő nem várt helyzetek az időjárás és a mostoha körülmények miatt. Ezért nem tudott Eddie megérkezni a megbeszélt találkozónkra, és ezért vagyok kénytelen pénteken buszozni a vélhetőleg sokkal kényelmesebb és érdekesebb vonatkozás helyett.

Ted Heintz, az Alaska Tactical Shop vezetője is írt nekem: Nightforce rendelésem rendben van, és bármelyik olyan napon, amikor éppen visszatérek Anchorage-ba, kész az optikát személyesen a Hiltonba elhozni. Ezenkívül ha bármilyen gondom lenne az Anchorage-n belüli utazással, a repülőtérré való kijutással és egyáltalán, ha olyan helyzetbe kerülnék, amiben segítségre lenne szükségem, írjak vagy hívjam bátran, bármiben örömmel segít. Ha még pár barátot szerzek itt, akkor az anchorage-i taxisok felőlem munkanélküliek is lehetnek. Ted megírja még, hogy Anchorage-ban él egy magyar lány, bizonyos Clara – Klára –, a tőlük nem messze üzemelő Paris Bakery Cafe dolgozója. Hasznos infó, ha lesz időm, meglátogatom Klárát.

Ahogy azt már említettem, reggel félreértés alakult ki abban, hogy Carrie visz el a Zooba. Nos, ez a kérdés is megoldódott. Andy megírja, hogy hagyott üzenetet a szállodai telefonomon, és hogy a piros lámpa a készüléken azt jelzi, hogy üzenetem van. Igazából láttam én, hogy villog valami azon a rohadt telefonon, de egyáltalán nem érdekelt. Otthon, az irodámban állandóan villog vagy cseng egy küttyü előttem, nem azért jöttem ide, hogy a helyi telefonok villogását nézegessem.

I.fejezet: Megérkezés
41. oldal

Egyébként meg amikor meghallgattam az üzenetet, nem hallottam mást, mint valami érthetetlen, halk motyogást. Ettől aztán reggel sem lettem volna okosabb...

Ma kiváló az idő Anchorage-ban. A reggeli csípős hideg a múlté. Amikor hamburgerből álló estebédem elköltésére indulok – állandóan hamburgert eszem – verőfényes napsütés kápráztatja el a járókelőket. Az ég szinte kristálytisza.

Mint Hawaii.

Július 30.
Anchorage Hilton
Expedíciós Támaspont

Reggel van egy kis időm, ezért írok néhány sort Alaszka történelméről. Igyekeztem olyan adatokat, érdekességeket és eseményeket összeszedni, amelyek kevésbé jelentek meg a hazai irodalomban vagy hírekben.

Alaszka csak 1959. január 3-án, éppen ötven éve vált az Amerikai Egyesült Államok tagállamává, 49.-ként csatlakozva társaihoz. Idén államszerte nagy ünnepeket rendeznek az évforduló alkalmából. Az állam nevének eredete a bennszülöttektől származó *aljeska* szó, ami egyaránt jelent szárazföldet, nagy földet és nagy országot. Az biztos, hogy ez az elnevezés telitalálat volt, mert Alaszkáról senki nem állíthatja, hogy kicsi és zsúfolt ország lenne. Szárazföldi területeinek összessége közelíti az 1,5 millió négyzetkilométert – az USA legnagyobb állama –, lakosai száma 2000-es adatok szerint mindössze 626 ezer fő. A két számadatból következik, hogy az átlagos népsűrűség körülbelül 0,42 fő/négyzetkilométer (már ha jól számoltam). Errefelé bizony messze lehet a szomszéd.

Az irdatlan távolságokat jól jellemzi, hogy az állam leghosszabb észak-déli kiterjedése 2380 km, míg ugyanez keletnyugati irányban 1300 km. Csak érdekességképpen teszem hozzá, hogy Budapest és Moszkva között a távolság 1980 km.

Alaszka őslakói a Bering-földhídon érkeztek, amikor is még száraz lábbal lehetett átkelni Szibériából. A két kontinensen élő őslakosok közti kapcsolatot senki nem vitatja.

Alaszkát Vitus Bering fedezte fel, és 1741 nyarán ki is kötött a vadászok számára hatalmas medvéiről híres Kodiak-szigeten. 1784-től ezen a szigeten már egész évben működő telep volt, orosz vezetés alatt, majd '92-től ez az állomás hivatalosan is az akkor már Orosz–Amerikai néven emlegetett föld közigazgatási központja lett. A gyarmatosítók folyamatosan hadilábon álltak a bennszülöttekkel, a kereskedelmi útvonalak hosszúak és veszélyesek voltak, mindennek tetejébe az Orosz Birodalom is pénzügyi gondokkal küzdött, így az oroszok nem bírták megtartani távoli gyarmatukat. Az Egyesült Államok felvásárolta a területet, az oroszok pedig távoztak.

I.fejezet: Megérkezés
42. oldal

Az oroszok tehát nem azért adták el jelképes összegért Alaszkát, mert megbolondultak, hanem azért, mert képtelenek voltak finanszírozni a hatalmas ország biztosításához szükséges katonai és rendfenntartó erőket. Mindezek ellenére még ma is él orosz ajkú kisebbség Alaszkában, és könnyű találni olyan temetőt, ahol cirill betűs sírfeliratok hirdetik a letűnt orosz dicsőséget.

Az amerikai lobogót az adásvételt követően 1867. október 18-án húzták fel a mai Sitkában. Ez a nap Alaszka legfontosabb ünnepe, az Alaska Day, és bizony nagyon sajnálom, hogy ezen a jeles napon én már nem fogom élvezni ennek a nagyszerű országnak a vendégszeretetét.

Ez a vidék sosem volt az amerikai politikai elit szíve csücske, ezért is váratott magára sokáig az önálló állami státusz megszerzése. Csupán mintegy másodrendű terület, territórium volt évtizedekig, és így számos olyan jogot nem élvezett, ami államként pedig kijárt volna.

1942. június 6. és 1943. augusztus 15. között itt dűlt a II. világháború egyik legkevésbé ismert ütközete, az Aleut-szigeteki csata. Méltán érdemelte ki az „Elfelejtett csata” jelzõt, aminek talán az volt az oka, hogy a háborúban ebben az időben nagyobb és stratégiaileg fontosabb ütközetek zajlottak, amelyek ezért előkelőbb helyet kaptak a történelemkönyvekben és a megemlékezésekben úgyszintén.

Az Alaszka elleni támadást a japánok indították elsősorban azért, hogy megosszák az amerikaiak figyelmét és erőit a Midway-ütközet és Alaszka között. 1942. június 3-án a japánok kezdésnek jól megbombázták Unalaska szigetén Dutch Harbort, és sajnos 78 ember életét is vesztette a támadásban. Június 6-án Kiska, majd Attu szigeteken szálltak partra az ázsiai csapatok, és az ott talált 42 embert japán börtöntáborokba szállították. A teljes igazsághoz az is hozzátartozik, hogy az amerikaiak a szigetek bennszülött lakosságát előzőleg erőszakkal telepítették ki, ellátásukról viszont nem gondoskodtak, így a kilakoltatottak jó része dél-alaszkai táborokban halt éhen vagy vált valamilyen betegség áldozatává. Sötét folt Alaszka történelmén.

Attu visszafoglalását az amerikaiak 1943. május 11-én kezdték meg, amely hadművelet kiinduló pontjaként a korábban az Adak-szigeten létrehozott légbázis szolgált. Az amerikai partraszállást vélhetőleg nem könnyítette, hogy nem voltak partra szálló hajók, a felszerelések vagy nem érkeztek meg a légbázisra, vagy ha igen, akkor végül nem kerültek a rendeltetési helyükre, mert a járművek nem voltak képesek megbirkózni a helyi tereppel. Végül az amerikai katonák mintegy negyede, 549 fő halt meg az Attuért folyó harcokban. A japánok szokásuk szerint nem adták meg magukat, csak 29 katonát sikerült élve elfogni. A többiek vagy elestek, vagy öngyilkosságot követtek el.

1943. augusztus 15-én a „Viskó-hadművelet” keretében komoly amerikai erősítés érkezett a térségbe, amelyhez csatlakoztak a veterán 1. Alaszkai Harci Hírszerző Szakasz katonái, akik a kedélyes *Castner vágott torkú* becenévre hallgattak. Ezek az erők Kiskát már elhagyottan találták. Mint kiderült, a japcsik július 28-án sikeresen evakuálták katonáikat, így az előkészítő műveletek során az amerikaiak egy héten keresztül a már üres állásokat bombázták.

I.fejezet: Megérkezés
43. oldal

Ez volt az Aleut-szigeteki csata rövid története, amelyből talán kiderül, hogy egyike volt a teljesen értelmetlen, valódi cél nélküli, drága és komoly emberáldozatokat követelő ütközeteknek a II. világháború során.

Az állam éppen búcsúzó kormányzója Sarah Pallin, aki a republikánusok alelnökjelöltje volt a 2008-as választásokon. A választások eredményét tudjuk, vigaszt csak az jelenthet Sarah számára, hogy az általa hordott jellegzetes szemüveg valódi kultusztermékké nőtte ki magát Amerikában, a tervező és gyártó óriási öröme. Ami viszont a vadászemberek számára Sarah-t igazán vonzóvá teszi, az nem a híres szemüvege, hanem a vadászatról alkotott nézetei és politikája. 2007-ben Sarah jóváhagyott 150 dolláros ösztönzést minden helikopterből lőtt farkas után. Sarah kitűnő kapcsolatot ápol a vadászügyekben illetékes Alaska Department of Fish & Game-mel (Alaszkai Vadászati és Halászati Minisztérium), és a szakemberekkel egyetértés született arról, hogy a ragadozók létszámának szabályozása érdekében a biológusok lőhessék a farkasokat helikopterből. Ezzel Sarah egy 35 éves szövetségi szinten szabályozott tilalmat bíralt felül. A harcos és méregzöld Defenders of Wildlife szervezet ringbe szállt Sarah-val, és ennek nyomán George Miller, Kalifornia állam képviselője újabb szövetségi törvényjavaslatot nyújtott be, ami végérvényesen megtiltotta volna az ilyen vadászatot. Vesztére, mert 2008-ban egy szövetségi bíró törvényesnek ítélte ezt a vadászati módszert, bár mértékét korlátozta.

Az teljesen biztos, hogy én nemhogy helikopterből, de gyalogosan sem fogok soha farkasra vadászni, sem Alaszkában, sem máshol a világon. Annak viszont örülök, hogy Alaszkát a közelmúltig olyan hölgy irányította, aki sokkal inkább támogatja a tudományosan megalapozott vadásztatást, mint a populista, vadászat betiltására törekvő, rossz értelemben vett természetvédők szakmailag nem indokolható szélsőséges nézeteit. Sarah – aki maga is gyakran vadászik – éppen a napokban, 2009. július 26-án önként fejezte be kormányzói tevékenységét, de a magam részéről remélem, hogy vadászatról alkotott nézetei még sokáig befolyásolják az alaszkai államhatalom vadászattal kapcsolatos döntéshozatalát. Sarah lemondása napjaink amerikai belpolitikájának nagy talánya, és ő maga sem tesz azért sokat, hogy a kétségeket eloszlassa. Egyes feltételezések szerint ez a lépése készíti elő a 2012-es elnökválasztást, ahol a republikánusok elnökjelöltje lehet. Ha így lesz, és Sarah megnyeri a választásokat, akkor a vadászat- és fegyverellenes szervezeteknek befellegzett.

Az alaszkai zászló mindenképpen az egyik legszebb zászló a világon. Ritka az olyan lobogó, amely ilyen egyszerűséggel, ilyen közérthetően, átláthatóan, letisztultan és ilyen hatékonyan mutat be egy országot anélkül, hogy a zászló szemlélőjét mindenféle elvont fogalom megértésére kényszerítené.

Az állam 1926-ban írt ki pályázatot a saját zászlójának tervezésére. A nyertes Chgnik faluban lakó 13 éves Bennie Benson indián lett, a világos mondanivaló talán éppen fiatal korának köszönhető.



A kék színű alap az égboltot, a végtelen sarkvidéki éjszakákat, a tengert, a tavakat és a folyókat jelképezi. A kék szín szimbolizálja a nefelejcsset, az állam virágát is. A zászlón hét plusz egy csillagot találunk, amelyek aranyszíne egyértelmű utalás a nemesfémre, amely elválaszthatatlan Alaszka történelmétől. A hét csillag az északi égbolt legjellegzetesebb és legismertebb csillagképét, a Göncölszekeket ábrázolja, amelyet a sötét és hosszú sarkvidéki éjszakákon az alaszakaiak hónapokon keresztül látnak. A Göncölszekek szimbolizálja még az erőt és a kitartást is, azokat az erényeket, amelyek nélkül sosem sikerült volna lakhatóvá tenni ezt a távoli földet. A nyolcadik, legnagyobb csillag a lobogó jobb felső sarkában pedig a Sarkcsillag, amely mindig utat mutatott vadásznak, felfedezőnek és aranyásónak egyaránt, miközben Alaszka vadonjának mélyére hatoltak és feltárták azt. Az alaszakaiak annyira komolyan veszik ezt a zászlót, és annyira büszkék rá, hogy az állam himnusza is erről szól. A címe: Alaska's Flag (Alaszka zászlója), amelyet 1935-ben írtak és 1955-ben zenésítettek meg. Szövege nemcsak bemutatja a zászlót, de kifejezi az összetartást is az őslakosok és a bevándorlók között. Érdeemes meghallgatni a youtube.comon, nagyon szép melódia.

„Alaska’s flag – to Alaskans dear,
The simple flag of a last frontier”
(Alaska’s Flag)

Ma végre sikerült találkoznom és együtt reggelizem Eddie-vel, az alaszakai SCI-vezérrrel. Igen magas presztízsű pozíció az övé, hiszen az SCI minden nemzetközisége ellenére a mai napig elsősorban amerikai szervezet, ezt a tényt számos helyen tetten érhetjük. Alaszka pedig kiemelt helyet foglal el az amerikai vadászati kultúrában és közösségben. Eddie viszont – mint minden alaszakai, akivel eddig találkoztam – közvetlen, vidám ember, akivel percek alatt összebarátkozom. Érdekes dolgokat hallok tőle a helyi vadászatról, például azt, hogy Alaszkaiban 2000 – nem tévedés! – nő vadászik. A vadászat ellenzőinek hangja egyre erősebb, de Eddie biztonságosnak találja az alaszakai vadászat jövőjét. Jelenleg állami tisztviselő, de azelőtt maga is profi vadászkísérő, *guide* volt. Sajnos, nálunk még nem vadászott, de megígértettem vele, hogy egyszer ellátogat Magyarországra. Búcsúzáskor megajándékoz egy sapkával és egy felbecsülhetetlen értékű kapcsolattal.

A kapcsolatot Gus Gillespie-nek hívják, ő is az alaszakai SCI egyik fő embere, és az Alaska Fur Exchange egyik társtulajdonosa. Gusról az a hír járja, hogy ha alaszakai vadászatról van szó, akkor minden az ő ellenőrzése alatt van, az állatok mozgását, az időjárást és a fák növényét is beleértve. Akit Gus nem ismer, azt nem is kell ismerni, és amit ő nem tud elintézni, az elintézhetetlen. Az állam vadászatának központi alakja. Gusnál való látogatásomat a nap második felére tervezem.

Miután Eddie-től elválllok, elmegyek mai napi programjaim kiindulópontjára, a Salmon Berry Tours főhadiszállására. Nem kell sokat gyalogolnom, a bázisuk ugyanúgy a 3. sugárúton van, mint a Hilton, éppen csak keresztül kell sétálnom az utcán. Itt találkozom Candice McDonalddal, mai napom egyengetőjével.

Ma királyi életem lesz!

Candice lesz a sofőröm és idegenvezetőm egy személyben. Andy jó barátja, helyi illetőségű szervező. A mára eredetileg betervezett programon felül minden függőben lévő problémámmal elő kell hozakodnom, mert Candice számára állítólag nincsen lehetetlen. Autóját meglátva adja magát a kérdés, hogy az amerikaiak vajon meddig fogják növelni terepjáróik méreteit? Ez nem terepjáró, ez egy monstrum. Akkora, mint egy kamion, csak egy kicsit szélesebb. Kinyitom a csomagtartót, egy repülőgép-hordozó felszállófedélzetével vetekedő méretű rakodófelület fogad. Félek, ha egyszer beteszem a kamerámat, többet nem találok meg, mintha tűt keresnék a szénakazalban. Így berakom mellé nagy dobozomat is, amelyben feleslegesnek tartott ruháim és tárgyaim vannak, és amit még

I.fejezet: Megérkezés
46. oldal

mindig nem sikerült útnak indítanom hazafelé. Megkerülöm az autót (fél perc is beletelik), és felmászom a távolsági autóbusz méretű utastérbe.

Tőlem balra ül Candice, vagy az is lehet, hogy nem ő, nem látom tisztán, nincsen nálam a távcsövem. Átüvöltök, érdeklődöm, hova megyünk elsőként. Az Alaska Native Heritage Centerbe – hallatszik a gyenge válasz a távolból. Meglepően csendesen indul a hodály, kiderül, hogy hibrid hajtású. Lopakodva halad az óriás, harckocsiban sem éreztem magam nagyobb biztonságban. Candice lassan vezet, amit én nem is bánok, mert ha ez a gép megindul, akkor semmi meg nem állít minket.

Az Alaska Native Heritage Center, mint nevéből is sejteni lehet, az őslakosok kultúráját mutatja be a látogatóknak. Candice beszél arról, hogy a fehérek és az őslakosok közötti konfliktusok mai napig sem oldódtak meg. A romantikus történeteken túl a vita alapja nem más, mint a pénz. Az őslakosok falvai alatt vannak ugyanis a világ talán legnagyobb olajkészletei. A bennszülöttek pedig úgy döntöttek, hogy azt nem adják át csak úgy a fehéreknek. Mit mondjak, a helyükben lehet, hogy én is ezt tenném. Állítólag a világ legnagyobb olajcégeinek jó része az alaszki bennszülöttek tulajdonában van. Aki itt jó helyre, jó faluba születik, annak soha életében nem lesznek anyagi gondjai. A vadászat területén komoly előjogokat élveznek. Vannak ugyanis olyan vadfajok, amikre csak ők vadászhatnak, és vannak vadászati idények, amikor más puskája nem szólalhat meg, ezenkívül számos más vadászati kedvezmény is megilleti őket. Ezek persze sok befolyásos fehér szemét csípi, így aztán nehéz a két felet összebékíteni.

Érkezésünkkor éppen az Alaska Native Games – egyfajta bennszülött olimpia – versenyszámaiból kap ízelítőt a publikum. A gyakorlatok talán egyszerűnek tűnnek, de akinek minimális tapasztalata van a sportmozgásokról, az látja azokat az éveket, amelyek egy-egy sikeresen kivitelezett gyakorlat mögött állnak. A műsor végeztével táncosok lepik el a színpadot. Egyetlen hangszerük a dob, ami viszont olyan élesen csattanó hangot hallat, mintha lövöldöznének a teremben. Mindkét előadás szuper volt, de már indulnunk is kell az intézet mozijába, mert kezdődik a vetítés!



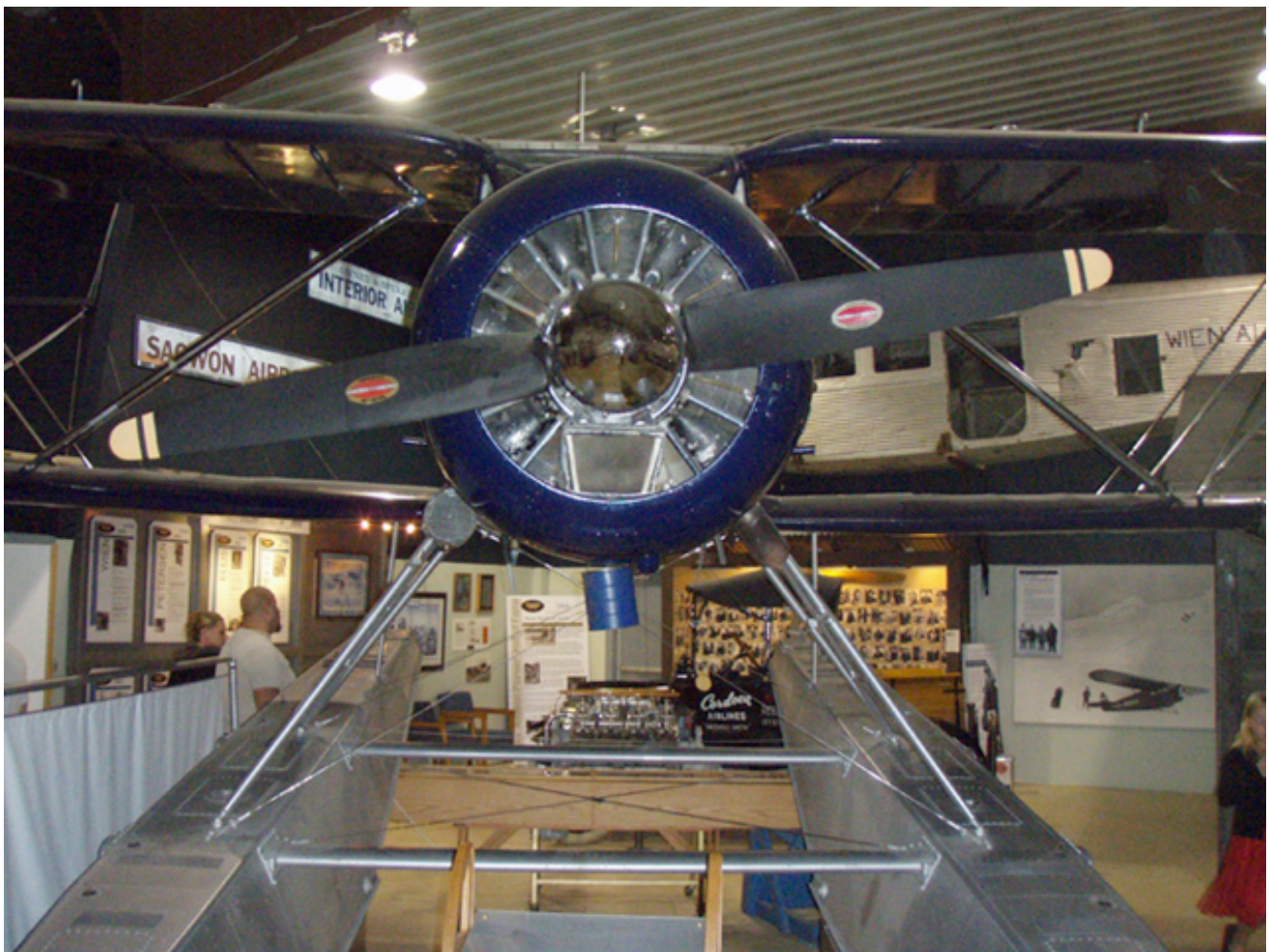
A film hagyományos indián romantikára épül, viszont jól érzékelteti azokat a nehézségeket, amelyekkel a természetben élő őslakosoknak szembesülniük kell, és ezen a modern technikai eszközök sem sokat segítenek. A mozi fő üzenete szerint az élet a vadonban nem más, mint harc a túlélésért. Ezzel a nagy bölcsességgel problematikus lenne vitába szállni.

Következő állomásunk az Alaska Aviation múzeum, amelyről nem nehéz kitalálni, hogy a repülés világát igyekszik közelebb hozni a kíváncsi látogatóknak. A múzeumot mindjárt egy „float plane” repülőter mellé építették, így a gépek motorzaja adja a zenei aláfestést. Alaszka névtelen hősei, a bush pilóták történetét követhetjük nyomon. A bush pilot elnevezéssel azokat a pilótákat illetik, akik specialitása a távoli területeken, a bozótosban, tajgán, hepehupás gleccsereken, vizeken és messzi hegyeken kialakított kényszer-leszállópályákon történő sikeres le- és felszállás. Ezek a tapasztalt repülősök olyan helyen teszik le a gépet, ahol én még terepjáróval sem mernék végigmenni. Kezdetekben gépeiket saját maguk alakították át, futóműüket megerősítették. Ma már

I.fejezet: Megérkezés
48. oldal

beszerezhetőek valódi bush plane-ek is, Eddie-nek is van egy ilyen. Évente versenyt szerveznek maguknak, amelynek legfőbb száma, hogy ki tud a legrövidebb úton fel-, illetve leszállni.

A győztes a leszállás után rövidebb idő alatt állt meg légi járművével a talajon, mint a legtöbb modern fékkel rendelkező autó. A moziban látott filmből még azt is megtanulom, hogy Anchorage az a város, ahol a legtöbb hidroplán van használatban. A múzeumhoz egy restaurátorműhely is tartozik, ahová bemegyünk, de tíz perc sétálgatás után sem kerül elő senki. Akár az egész műhelyt is ellophatnánk.



A két múzeumot bejárva szeretnék visszautalni arra a megállapításomra, amit még Chicagóban tettem. Ez a két intézmény is izgalmas kalandot és kikapcsolódást ad azoknak, akik megveszik az egyébként nem is túl drága belépőjegyet. Az Alaska Native Heritage Center folyamatos, egymást

I.fejezet: Megérkezés
49. oldal

követő programjai, a repülőmúzeum mozija – ahol akkor kezdődik előadás, amikor a kedves vendég kéri, és azt vetítik le neki, amit látni szeretne – mind alkalmasak arra, hogy behozzák az embereket.

A repülőszöknél például még egy szimulátort is beraktak, a gyerkőcök kimondhatatlan öröme: tíz perc alatt többet tanultak a pilóták mesterségéről, mintha egy héten keresztül információs táblákat olvastak volna. A kiállított repülőgépeket nem választják el a látogatóktól, azokat meg lehet tapogatni, mert – múzeumosok, figyelem! – semmi bajuk nem lesz attól, ha azokat megérintik.

Itt az ideje, hogy meglátogassam Gust, a nagy vadászt, ezért boltjába hajtunk. Biztosít támogatásáról és arról, hogy ha bármiben elakadok, akkor segít megtalálni a kiutat. Kapok tőle két névjegykártyát is, amit elrakok, mert jól jöhet még. Egy wapitibőrből készült övet is veszek nála, mamutagyarból készült övcsattal. Mindkettő igényes, minőségi kézimunka.

Hiányzó felszerelésem pótlásának céljából Candice-szal elautózunk Anchorage legnagyobb vadászboltjába, a Sportsman Warehausba. Vezetője véletlenül szintén Eddie barátja, de sajnos nem találjuk bent. Újabb dollároktól válok meg, újabb csomagokkal nő már most is tekintélyes poggyászom, így hajtunk tovább a postára.

Idegölő pillanatok következnek.

Elfelejtettem írni, hogy dobozaim száma immáron kettőre emelkedett. A kisebbet gond nélkül befogadja a hivatalnok – a rend kedvéért kicsit alkalmatlankodik amiatt, hogy kés van benne –, de a nagyobbat nem adhatom fel. Egy, azaz egyetlen inchcsele (ez 2,54 centi) nagyobb, mint a szabvány. Hiába minden rábeszélés és kérlelés, Candice is mindent belead, de a csomag egyelőre Alaszkában marad. Egyszer a hivatalnokok fognak a sírba vinni. Candice villámgyors mentőötlettel áll elő: irodájában kallódik egy nagy, de ennél azért kicsit kisebb doboz, talán abba át tudnánk pakolni. Beugrunk az autóba, irány a főhadiszállás. A doboz előkerül, de kicsi. Nem baj, ami nem fér bele, Candice-ra hagyományozom, más részét alaszakai segélyszervezeteknek adom. Candice mindent intéz.

Mire végzünk, bezár a posta.

Attól tartok, megbolondulok: holnap elutazom, mit csináljak én ezzel a dobozzal? A megoldás ismét a kitűnő Candice kezében van: ne aggódjak, holnap feladja! Óriási megkönnyebbülés, hagyok nála pénzt a kiadásokra, a többit elszámoljuk, ha visszatértem Anchorage-ba.

Miken át nem kell mennie egy vadásznak!

Július 31.

Alaszka, Seward
Van Guilder Hotel

Ma reggel elhagyom a Hilton, hogy folytassam kalandozásaimat Alaszkában.

Csípős, igazi alaszakai a reggel. Taxival legurulok a vasútállomásra, ahonnan az ideiglenes üzemszünet alatt a helyettesítő buszok indulnak. A teljes anarchia képe fogad.

Utasok téblábolnak bizonytalanul, ki ebbe, ki abba a sorba áll be ötletszerűen. Az Alaska Railroad – a vasúttársaság – alkalmazottai igyekeznek rendszert vinni a zűrzavarba, de nincsenek könnyű helyzetben. A probléma gyökerét az adja, hogy Alaszkában a vasútra is úgy kell feladni a csomagot, mintha repülőre ülnénk. Tehát, csak a kézipoggyászsunkat tarthatjuk magunknál, minden mást be kell csekkolni. A feladott csomagokat erős kezek különféle szállítójárművekre pakolják, majd azok eltűnnek az utasok szeme elől. Ettől már eleve kissé feszültté válunk.

Most a teljes rakodóapparátus kiköltöztették az állomásépület elé, innen dirigálják a megvadult utasokat, melyik sorba kell a csomagot feladni, melyik sorba kell a buszra várakozni, melyik busz hova megy.

Végre mindenki magára és a megfelelő sorra talál, jönnek a buszok, felszállunk. Amerikában minden autó óriási, a buszok sem szeretnének lemaradni a sorban, csak úgy ordít mellettem a hatalmas motor. Sofőrünk egy pocakos idős úr, texasi kalapja kicsit idegen ebben a környezetben, viszont – talán a kényelmetlenségek miatti kárpótlásul – teljes idegenvezetést tart. Délre tartunk az Alaska Higwayon, jobbra a tenger és az árapály miatt mocsaras terület, balra hegyek borulnak az út fölé.

Álmosan indul a napom, nem kell sok hozzá, hogy elnyomjon a buzgóság. Éppen mélyen elaludnék, amikor a sofőr egyhangú kommentárját hirtelen emelt hangra váltja:

MOUNTAIN GOATS ON LEFT SIDE! (Hegyi kecskék a bal oldalon!)

Bal oldalon ülök, felnézek a hegyre, és valóban, három hófehér kecske – egy hülye japán azt üvölti mellettem, hogy szarvas – legel a nyaktörő sziklafalon. Egy nőstény, egyben nem vagyok biztos, a harmadiknak meg csak a farát látom. De hegyi kecskék voltak! Az Anchorage Zoo után immár szabadban is látom az áhított vadat! Magasan voltak a fejünk felett, nehéz lett volna a helyes röppálya számítása. Azt hiszem, mindkét fél jobban járt, hogy ezúttal még nem volt nálam fegyver.

I.fejezet: Megérkezés
51. oldal

Megjegyzem, a Dall-féle vadjuh jerkéjét könnyű összetéveszteni a hegyi kecskével, főleg messziről és ködben, erre érdemes lesz odafigyelni. El is határozom, hogy megkérem majd eljövendő vadászataim vezetőit, magyarázzák el a gyors megkülönböztetés mikéntjét.

Bő kétórás buszozás után érkezünk meg Seward városába. Az idő nem javul, esik és hideg is van. Szokás szerint rövidgatyában vagyok, ami nem volt túl okos választás a mai útra.



A buszállomáson folytatódik az Anchorage-ban megismert anarchia. Az eredeti forgatókönyv szerint a vasútállomáson vesznek fel minket a Kenai Fjords Travel emberei, hogy mikrobusszal közvetlenül a kikötőbe szállítsanak bennünket, hogy haladéktalanul meg tudjuk kezdeni mai napi programunkat. Normális esetben ez egy olajozott, jól működő folyamat, de az az átkozott kőomlás ennek is bekavart. Buszunk nem a vasútállomásra, hanem valamiféle sátoráborba érkezik, ahol a káosz az úr. Az Alaska Railroad helyben lévő alkalmazottai vitában állnak a mentesítőbuszok vezetőivel, a Kenai

I.fejezet: Megérkezés
52. oldal

Fjords Travel emberei mindkét félel, az utasok pedig mindenkivel, de legfőképpen egymással. Végre kiderítem, hogy melyik mikrobuszra kell szállnom, melyik visz a kikötőbe, de... nincsenek meg a feladott csomagjaim! Kiderült, hogy azokat tévedésből más buszra pakolták, de nem kell aggódnom, remélhetőleg az is Sewardba jön – vagy nem, erről megoszlanak a vélemények –, csak később. Ez így nem lesz jó, a programom szoros, nem tudok csomagokat keresgélni Alaszkában. Meggyőzőm a Kenai Fjords Travel mikrobuszának vezetőjét, várjunk egy kicsit, hátha befut az a busz, ami az én csomagomat hozza. Sikeres a lobbizás, várunk, közben a mikrobuszon üldögélő utasok ingerült pillantásokkal méregetnek. Időközben meg is érkezik a másik távolsági busz.

Félretolom a rakodót, kiveszem óriási táskámat – súlya még mindig akkora, hogy komolyan fontolóra veszem egy targonca kibérlését –, felpakolok. Mehetünk! Irány a Van Guilder, mert mégis van időm a hajó indulásáig!

Tiszta bolondokháza.

A Van Guilderben szerencsére minden rendben van a foglalással, de nem tudok még beköltözni a szobámba, mert túl korai az időpont. Átöltözök a konyhában, kesztyűmet keresve ruháimmal beterítem a Van Guilder hallját, mire megvan, jön a hír: mégiscsak beköltözhetek. Mindez nem számít, mert végre a hajóm fedélzetén vagyok.

Hajónk igazi turistahajó. Két szintjén mindenki megtalálja a magának való helyet, legtöbbször persze a büfépult közelében.

Negyven percet hajókázunk a Fox Island felé.

A tenger a közeli szigetek miatt csendes és nyugodt, de ez sajnos nem mondható el utastársaimról. Az üvöltözés egyfajta nemzeti sport Amerikában. Most már senki sem ideges, a megérkezés utáni kavalkád elmúlt. Nem dühből ordibálnak, inkább csak megszokásból.

Én mindjárt induláskor előremegyek a kapitányi fülkébe – itt van a legnagyobb nyugalom –, meséltetek magamnak Alaszkáról. A kapitánynő – hogy mennyi szép nő van errefelé! – minden kérdésemre készségesen válaszol. Hiába, ha szeretnénk megismerni a helyet, akkor nem turistakönyveket kell vennünk tucatszám, hanem csak ismerkednünk kell a helyiekkel. Még a távcsövét is kölcsönkérem, azzal fürkészem az Alaszkai-öböl ismeretlen vizeit, szigeteit és a távolodó partot.

A Fox Islanden kikötve hatalmas svédasztalos ebéd várja a nagyérdeműt – Amerikában mindenféle programnak elkerülhetetlen része az evés-ivás –, majd az ebéd elköltésével a zsvajjos társaság nagy része szerencsére ismét hajóra száll, mennek vissza Sewardba. Nekik ennyi volt a program, így is elmondhatják magukról, hogy jártak az alaszka vadonban, senkit nem fog érdekelni, hogy egy lépést sem tettek kiépítetlen úton. A személyzetten kívül mindössze négyen maradunk a szigeten, három ohióbeli testvér és jómagam.

Mi tengeri kajakozásra készülünk a Fox Island körül.

Megérkezik egy kicsi lány, jövődöbeli kajakos túravezetőnk. Széles mosollyal fogad, az a típus, akit nem lehet nem szeretni. Rövid eligazítás után gumicsizmába öltözünk, felöltjük a tengeri kajakosok „szoknyáját” (az ülés köré feszítve ez a szoknya akadályozza meg a víz bejutását a hajóterbe), és már indulunk is. Kétszemélyesek a kajakok, én a testvérek közül a fiatal lányt kapom társnak. Ellentétben velem, aki még életében nem ült kajakban, neki van némi tapasztalata ezen a téren, így ő vállalja magára a kormányosi pozíció felelősségteljes szerepét. A vízre bocsátással nem pepecselnek sokat. Amikor a teljes legénység, mindkét fő a helyén van, vezetőnk hátulról jól meglöki a kajakot, ami lecsúszik a göröngyös köveken, és meg sem áll a vízig. A víz nyugodt.



Néhány perc elteltével érzem, hogy lassan bemelegszene izmaim, szokom az eddig ismeretlen mozgásformát, jól megy a lapátolás.

Alaska állatvilága félelem nélkül fogad minket, mi pedig partközelen maradunk, így nemcsak biztonságosabb, de többet is látunk. A legkülönbözőbb vízi madarak között kajakozva egy kis öbölben hirtelen mulatságos fókafej bukkan fel. Kíváncsian néz felénk, félelemnek nyoma sincs, húsz méterre is bevár. Alábukik, még látom testének elmosódott körvonalait a tiszta vízben. A tengerben közben sárga színű medúzák úszkálnak, amiknek nevét képtelen voltam megjegyezni. Rengeteg van belőlük, vezetőnk szerint mérgezőek, ennek ellenére majdnem sikerül beborítanom remek párosunkat a tengerbe. Nem sokon múlt.

Nem messze tőlünk hajók cirkálnak, mutogatják a turistáknak a látnivalókat.

Eddig rendezetlen mozgásuk céltudatossá válik. Határozottan egy pont felé kezdenek haladni, lassan félkört alkotnak... mi történik ott?

A víz szintjén ülök, ez nem a legjobb megfigyelési pozíció. Meresztem a szememet, de semmit nem látok... pedig valami biztosan zajlik arrafelé...

Vezetőm éles kiáltása hallatszik hátulról:

– Ott fúj!

Bálna!

Bálna van előttünk!

Látom már én is a hatalmas vízoszlopot, a roppant tüdő által hajtott szökőkutat, amint méterekre lövell a tenger fölé. A bálna lassan alámerül, irtózatos méretű farokúszója legyint egyet...

Ez a farokúszó... ez tényleg nagy. Nagyobb, mint a mellette lévő hajók, és nagyobb, mint amekkorának egy farokúszónak szabadna lennie.

A távolság becslése tengeren nagyon nehéz – még szárazföldön sem könnyű –, de nem hiszem, hogy messzebb lenne tőlünk hatszáz méternél. Egyetlen örült vágtaival odaérhetünk. Szólok társamnak, hogy most tényleg oda kell rakjuk magunkat, ő is benne van a mókában. Keményen rámarkolok a lapát szárára, és érzem, hogy a mögöttem ülő is erősen húz. Felgyorsulunk, száguld a kajak, faljuk a távolságot.

– STOP!!!

Vezetőnk nem enged minket közelebb. Azonnal leengedem a lapátot, de csalódott vagyok. Tudom, hogy elérhettük volna. A bálna ismét felemelkedik, többet is látunk hatalmas testéből, majd búcsúzóul utolsót int farkával, és örökre eltűnik a szemünk elől.

Lassan visszacsordogálunk a bázisunkra, miközben oldott hangulatban tárgyaljuk az eseményt.

Jó tempóban evezett a társaság, marad elég időnk, így még megnézünk pár vízesést a környéken. Közben a minket idehozó hajó fordult egyet, újabb társaság érkezik a szigetre, ide hallatszik a zsvivaj. Kajakozásunk is véget ér, csatlakozunk hozzájuk, vacsoránkat immár velük együtt költjük el.

Elsőként szállok a fedélzetre, megyek is előre az ismerős kapitányomhoz, aki szó nélkül mutat a feljáró palló mellé.

Feketemedve!

Ámulok-bámulok! A ricsajozó turistáktól néhány méterre feketemedve keresi vacsoráját a bozótosban! Távcsővel a kezemben figyelem a szokatlan jelenséget. Közben a társaság kezd felszállingózni a hajóra, így nemsokára ők is észreveszik az állatot. Még sosem láttam szabadon élő medvét – sem feketét, sem másmilyent –, de nincsen időm a nyugodt szemlélődésre.

Vészkiáltások hallatszanak a tömegeből.

Nem lehet tudni, kitől indult, de másodpercek alatt terjed a rémhír: a medve bármikor megtámadhat minket!

Csaknem kitör a pánik.

Anyukák csemetéiket karba kapva, rikoltozva menekülnek, bátrabb apukák fotómasinájuk memóriakártyáját töltik szüntelen, mások futva keresnek fedezéket a fenyegető rém elől. Ki a parti ház, ki a hajó felé szalad. Azok vannak a legnehezebb helyzetben, akik a hosszú pallón állnak, mert nem tudják, merre menjenek inkább. Aki pár méterrel a hajó felé van közelebb, az a sziget felé menne, aki viszont a szigethez van közelebb, a hajó felé indul: összeütköznek.

A személyzet igyekszik békíteni a közhangulatot, sikerrel. Mindenki láthatja, hogy a maci sem gyerekeket, sem mást nem fog megenni, magát nem zavartatva bogarászik a bokrok alján. Végre elunja a dolgot, és a sűrűbe kanyarodik.

Nehezen csillapodik a nép.

A váratlan izgalmak után hajónk bálnalesre indul. Bezzeg most semmit nem látunk. Bálnánk nyilván úgy döntött, hogy csak azoknak mutatja meg magát, akik megdolgoztak a látványért. Kényelmes sétahajókázók őt ne nézegessék! Igaza van, csak ne ment volna rá két óránk az eredménytelen kutatásra és a felesleges hajókázásra. Fáradt vagyok, de az általános ricsaj miatt nem tudok aludni a fedélzeten.

Végül csak elérjük a kikötőt, és meg kell, jegyezzem, hogy kapitányunk olyan precízen áll be hajójával a kijelölt helyére, hogy az minden öreg tengeri medvének becsületére vált volna.

Taxit fogok, irány a Van Guilder.

Most, hogy végre nyugalom van körülöttem, van időm Sewardról is megemlékezni.

A város nevét arról az államférfiről kapta, aki kivételes éleslátásával mindenkinél előbb ismerte fel az Alaszkában rejlő lehetőségeket és a terület kiemelkedő katonai-stratégiai fontosságát.

William Henry Seward külügyminiszterként tevékenykedett Lincoln kormányzása alatt, az ő nevéhez köthető Alaszka megvásárlása Oroszországtól. Senki nem lehet próféta saját hazájában, és ez alól bizony Seward sem volt kivétel. Az amerikai közvélemény és a politikai elit teljesen elhibázott lépésnek, és felesleges pénzkidobásnak ítélte az üzletet. Seward maga sem érthette meg Alaszka valódi felvirágzását, mert 1872-ben meghalt. A kisebb lelkiismeret-furdalással küszködő utókor négy évvel később emelt neki szobrot a New York-i Madison Square Parkban.

2540 főt számláló lakosságával Seward valódi nagyvárosnak számít az államban. A Seward–Anchorage–Fairbanks vasútvonal (Alaska Railroad) kiindulópontja, és az Alaska Marine Hwy, az állam első számú vízi útvonala is érinti, így ez a település egyben közlekedési csomópont is.

A város mellett található a hírhedt Spring Creek Correctional Center, az állam legmagasabb biztonsági fokozatú, maximus security, Level III besorolású börtöne. Ezt a létesítményt hiába keressük a turistakalauzokban. Ez bizony nem úttörőtábor. Aki ide bekerül, az a legrosszabb Rossz.

I.fejezet: Megérkezés
56. oldal

Azokat az elítélteket helyezik ide, akik a lehető legsúlyosabb, legkegyetlenebb bűncselekményeket követték el, vagy szerfelett agresszív viselkedésük nem tette lehetővé, hogy más, enyhébb biztonsági besorolású börtönben töltsék le jól megérdemelt büntetésüket.

A nehézfiúk szállodája több mint 44 millió dollárjába került az adófizetőknek, és 1988-ban épült fel. 500 elítélt lakja a műintézetet, és 200 fős személyzet vigyáz arra, hogy ítéletük lejártáig bent is maradjanak. Különös, de igaz, hogy Seward felnőtt lakosságának döntő többsége valamilyen módon kapcsolódik a börtönhöz. Vagy ott dolgozik, vagy a beszállítócégek egyikénél, rosszabb esetben a „Kaptár” állandó vendégszeretetéét élvezzi.

A Fos Islandról hazatérőben én magam is láthattam a börtön egy részét. Kék színű megfigyelőtornya kilóg a fák fölé, ahonnan az egész környék belőhető. Magas reflektorai a part nagy részéről bárki számára jól láthatóak, azonban az épületeket erdősáv takarja a kíváncsi szemek elől.

Kapitányom elmeséli az egyetlen sikeres szökési kísérlet történetét.

Három vagány egyszer csak úgy döntött, hogy ez az üdülés nekik nem jön be. Le kellene lépni. Tudatosan és módszeresen kezdték vizsgálni a börtön védelmi szisztémáját, keresték a rendszer gyenge pontjait. Sikeres szökésük annak köszönhető, hogy rájöttek egy olyan összefüggésre, amely elkerülte a tervezők figyelmét.

A börtönben lévő lepedők fehér színűek.

Akárcsak a hó...

Már csak az alkalomra kellett várniuk, ami egy hideg, havas sewardi napon érkezett meg.

Az elektronikus és mechanikus rendszereket sikeresen kijátszották, az őrszem figyelő tekintete elől pedig lepedőálcájuk védte meg őket. Talán még ma is keresnék őket, ha nem követtek volna el egy banális hibát.

Első útjuk egy magánháza vezetett, amit sikeresen feltörték. Odabent viszont alkoholt találtak, és bizony alaposan az üveg fenekére néztek. Mi tagadás, atomrészekre itták magukat, így a kitérőknek nem volt nehéz dolguk.

Hamarosan ismét a Kaptárban találták magukat.

A bűn nem kifizetődő.

Augusztus 1.

Seward

Van Guilder Hotel

306-os szoba

A mai napomról nem szeretnék sokat írni.

Rettenetes volt.

Ez volt a legrosszabb nap, amit eddig Amerikában töltöttem, és talán ez volt életem legnehezebb és leghosszabb napja is egyben. Már reggel gyanakodhattam volna, hogy a mai program nem fog simán menni, és jobb lenne otthon maradni.

Andyvel abban maradtunk, hogy ma kipróbálom a tengeri horgászatot és szakértő vezetőimmel megpróbálom elsajátítani ennek a sportnak az alapjait. Nem tudom pontosan, honnan jött ez az elvetélt, agyament ötlet, de Andy szerint a tengeri horgászat annyira alaszakai, hogy ezen muszáj részt vennem.

A program azzal indult, hogy nem találtam meg a hajót. Fel-alá rohangáltam Seward kikötőjében, míg végre kiderült, hogy azt átépítették, vagy nem tudom, mit tettek vele, de tény, hogy minden hajó más helyre került, mint azelőtt volt. Egy segítőkész hölgy próbálta hívni a szervezőket, ne induljanak nélkülem, de senkit nem ér el telefonon. Rohanunk a vélhetőleg helyes dokk irányába, amikor kísérom mellékesen rákérdez, van-e horgászengedélyem? Persze hogy nincs, azt sem tudom, mi az, elvileg mindent a szervezők intéznek. Sajnos ezt nem, ezt nekem kell személyesen megvenni. Ömlik rólam a víz, rohanás vissza oda, ahonnan elindultam. Befutok valami szatócsboltba, ott adják az engedélyt. Levesznek rólam húsz dollárt, de nem baj, zsebben a tikett, futás vissza a kikötőbe. A hajó szerencsére megvár, bár a fedélzeten szorongó horgászok láthatólag nem éppen boldogok az időhúzás miatt.

Nagy teljesítményű ez a hajó, akkora motor van benne, mint egy kutyaól. Nyomja is a kapitányunk rendesen, csak úgy repkedünk a víz felett. Messze vannak a jó horgászvizek.

Indulásunk után egy órával hánytam először.

Utána pedig folyamatosan.

A horgászbótot is képtelen voltam kézbe venni, csak támolyogtam a fedélzeten. Legszívesebben azonnal visszafordultam volna, de erre nem volt lehetőség. Nem fognak a kedvemért egy órát vissza-

I.fejezet: Megérkezés
58. oldal

majd egy újabb órát ismét kifele hajóházní. Adtak valami gyógyszert, ami semmit nem ért. Az elkövetkező *nyolc órát* a kabinban, az asztalra borulva töltöttem, mert lefeküdni sem tudtam. Félig ébren voltam, félig aludtam, félig valamilyen öntudatlan, kómaszerű állapotban. Csak háyni álltam fel. Azt hittem, ez a nap soha nem ér véget. Rémálmaimban se jöjjön elő.

Soha életemben nem éreztem magam ilyen rosszul, és nagyon remélem, hogy nem is fogom. Most végre szárazon vagyok, a Van Guilder szállóban. A késő délutáni és az esti programokat lemondom. A végemet járom.

Augusztus 2.

Alaszka, Girdwood
The Hotel Alyeska
1000 Arlberg Avenue
852-es szoba

Utazásom egyik legfontosabb napjához érkeztem.

Céljaim között nemcsak Alaszka és más államok megismerése és a vadászat szerepelt, hanem az is, hogy felkeressem azokat a helyeket Alaszkában, ahol Széchenyi 1935-ben megfordult. Vagy legalább azokat, amelyek nem esnek távol útvonalamtól, és a fennmaradt napló alapján könnyen beazonosíthatóak. Ezért is szálltam meg a Van Guilderben, és ennek megfelelően terveztük a mai nap programját is. De haladjunk sorjában!

Tizenegy óra alvás után többé-kevésbé magamhoz tértem, bár kissé még most is szédelveg. Kilencre jön értem Andy, épphogy sikerül összepakolnom. Lemegyek a Van Guilder halljába, már ott toporognak barátjával, készen az indulásra. Előtte azonban fontos feladatunk van.

Meg kell keresnem a szálloda könyvében – a *bookban* – Széchenyi Zsigmond bejelentkezését. Biztosra megyek, bátyám pár évvel ezelőtt járt itt, akkor még megvolt. Tegnapelőtti érkezésemkor, a rohanás közepette kértem a személyzetet, hogy keressék meg az 1935-ös könyvet, amit meg is tettek. Köszönet érte. Sajnos tegnap a halálomon voltam, képtelen voltam ezzel foglalkozni, így a mai napból kell egy kis időt lecsípnem. Mert Széchenyi aláírása nélkül én nem hagyom el Sewardot. Ezt Andynek is jó előre megmondtam, vita ne legyen belőle.

A mindig mosolygó recepciós – aki tegnapelőtt elragadtatott kiáltásokat hallatott akkor, amikor egy magyar vadászról beszéltem, aki bő hetven éve járt erre – elővarázsolja a *bookot*. És íme, megtaláltam, itt van előttem, saját szememmel látom: Széchenyi Zsigmond Budapestről, Magyarországról bejelentkezett a szállodába, és a 8-as szobát kapta!

Bátyám azonban felhívta a figyelmemet egy ellentmondásra, amit most ki kell bogoznom. Széchenyi hajója, a Yukon 1935. augusztus 16-án futott be Sewardba. Ez tény. Mint ahogy az is tény, hogy Széchenyi naplóbejegyzése ugyanehhez a naphoz köti a Van Guilderbe való bejelentkezést is. Ez ugyan így szó szerint leírva nem szerepel a könyvben, de az augusztus 16-i nap előtti és utáni bejegyzéseit olvasva igen nehéz lenne más következtetésre jutni. A Van Guilder szálló könyvében viszont az szerepel, hogy Széchenyi augusztus 11-én foglalta el szállását. Erről a lapról fénymásolatot is készítettem, az örök hitetlenkedők kedvéért. Az ellentmondás nyilvánvaló. Hosszas töprengés után a következőt valószínűsítem. Széchenyi naplóját folyamatosan vezette. Bár könyveiből kiderül, hogy voltak napok, amikor esetleg csúszott a naplórírással – magam is így vagyok vele –, de ezek a napok a józan ész szerint a vadonban, vadászattal töltött napok kellettek, hogy legyenek. Nem látom okát annak, hogy miért csúszott volna Széchenyi a naplórírással akkor, amikor civilizált körülmények között, kényelmes szállodában volt. És ha mégis csúszott volna, akkor sem gondolhatjuk komolyan azt, hogy éppen a Sewardba történő megérkezésének napját ne tudta volna pontosan meghatározni, még hozzá annyira nem, hogy több napot is tévedett. Szerintem ez képtelenség. Azt viszont el tudom képzelni, hogy a Van Guilder nyilvántartása nem pontos. Elég kevés vendég bejelentkezése szerepel az ominózus augusztus 11-i napon. Talán Van Guilder úr úgy gondolta, hogy nem érdemes mindennap új lapot nyitnia. Hangsúlyozom, hogy nem egy könyvről van szó – bár ez az elnevezése –, hanem független lapokról. Amikor az egyik lap kezdett megtelni, Van Guilder úr elővette a másikat. Valószínűleg nem sokat törődött azzal, hogy egyes lapokra a lap fejlécében szereplő, hivatalos dátumtól eltérő, később érkezett vendégek nevei is rákerültek. Úgy vélem, így történhetett.



A Van Guilder szállót egyfajta lopakodva fejlesztés jellemezte az elmúlt évtizedekben. Sikerült megoldani azt, hogy a vendégek reggelit kapjanak, azonban ez nem a jó szállodákban megszokott, terülj-terülj asztalkám. Néhány fáradt muffinnál és kávénál többre ne számíton az ide betérő. A földszinten még WiFi is van. Érdeemes a 306-os szobát választani, mert ez még benne van a WiFi-lefedettségben, így szobánkból netezhetünk.

Andyvel megértetem, hogy a mai napon – az eredeti terveknek megfelelően – az összes rendelkezésre álló információt és tényadatot felhasználva kell követnünk Széchenyi útját egészen a Camp Stetson Creekiig. Andy korábban bemérte a táborhely feltételezett helyének koordinátáit, azonban nincsen hír arról, hogy hol áll vagy állt Andy Simmons, Széchenyi vezetőjének háza. Ezt pedig meg kell keresnünk, hiszen innen indultak hajóval a Kenai-tavon, így kiindulópontunk nekünk sem lehet más.

Némi kérdezősködés után a Seward Museumba irányítanak minket. Annak idős vezetője a jelek szerint Seward és környékének legjobb ismerője és kutatója, nyugdíjas történelemtanár. A Van Guildertől nincsen messze a múzeum, így csak egy könnyű séta vár ránk.

I.fejezet: Megérkezés
61. oldal

Mint minden ember, akivel eddig Alaszkában találkoztam, a múzeumvezető is igen segítőkész volt. Azonnal előkeresi saját levéltárából az Andy Simmons-dossziét. Simmons élete és halála immár nyitott könyv számunkra. Sajnos nem lehetséges, hogy eredeti házát, vagy annak akár csak a helyét is megtaláljuk. Anchorage kapcsán említettem, hogy ezt a körzetet hatalmas földrengés sújtotta 1964-ben. Ez akkora földmozgásokat okozott, hogy egy hegy – amelyet ma Andy Simmons-hegynek hívnak – ráomlott Simmons házára, és az egész környéket több méter mélyen maga alá temette. Sem ösvény, sem út nem vezet már arrafelé. Járatlan vadonság terül el ott, amin ha át is verekedjük magunkat, nem mondhatjuk el, hogy Simmons házának helyén vagyunk, hiszen az a hely nem létezik többé, mert a terep teljesen átalakult a földrengés következtében.

Nehéz a múzeumból elszakadni, hiszen még rengeteg, magyar nyelven fel nem dolgozott dokumentum szól Simmonsról, Alaszka első számú vadászvezetőjéről, a Number One-ról, de mennünk kell. Beszállunk Andy viharvert, négykerék-meghajtású kisbuszába, és a mögénk kötött csónakkal együtt a Kenai-tó felé vesszük az irányt.

Alaszka szellemei támogatják ezt a kutatóutat, és kiváló, napsütéses idővel ajándékozzák meg a nyomkeresőket.

Simmons házának volt helyéhez a lehető legközelebb érjük el a tavat, ahol megkezdődik a hajó vízre engedésének bonyolult manővere.

„Indulás előtt Andy megmagyarázza a vonatvezetőnek, hol álljon meg, mert ahol ki akarunk szállni, ott nincs állomás.” (Széchenyi Zsigmond: Alaszkában vadásztam, 81. oldal)

„Jókora tó kéklik bal oldalt.” (82. old.)

Andy nem sokat teketóriázik, a teljes utánfutóval befarol a vízbe, csak úgy bugyog a szerkezet alámerülés közben. Amint a csónakmotor vizet ér, Andy beindítja azt, hátramenetbe kapcsol, és a kis hajó már vidáman pöfögve úszik a Kenai tükörsima felszínén. Én külön örülök annak, hogy az égiek ilyen jó idővel ajándékoztak meg, a tegnapi horror után a legkomolyabb aggodalmaim voltak afelől, hogy hogyan fogom tudni végigcsinálni ezt a hajóutat. Mint legtöbbször, most is kár volt előre aggódni, mert ennél simább már nem is lehetne a víz.

„Poggyászsunkat lehordjuk a Kenai-tó partjára, és berakodunk Andy motorcsónakjába – innen azon folytatjuk az utazást, Andy saját készítésű ladikján.” (84. old)

„Ezúttal azonban sehogy sem akar begyulladni a ladik végére akasztott motor” (84. old.)

Andy kis hajója sokban hasonlít nagy nevű elődje rozoga csónakjához. Elég lepukkant állapotban van szegényke, hálni jár belé a lélek. Amint leülök a jobb egyes ülésre, az azonnal hátradől, a rögzítőcsavarok rég kiszakadtak. A kivénhedt motor viszont olyan hangos, hogy Andy külön erre a célra rendszeresített füldugókat osztogat abban a reményben, hogy így nem süketülünk meg rögvest. El kell azonban ismerni, hogy a kis lélekvesztő minden látszat ellenére vitézül állja a sarat.

Váratlan vehemenciával feszül a felszínnek, annyira, hogy sapkám a menetszél rögvest le is sodorja. Úgy kell kihalászni. Elindulunk a Kenai-tavon.

„Kint heverünk a fedélzeten...” (84. old.)

A váratlanul szép idő lehetőséget teremt arra, hogy kissé hűtlenek legyünk eredeti elképzelésünkhöz, és csalinkázzunk egyet a Kenai-tóba ömlő folyók egyikén. Andy bátran bevezeti a hajót a szűk folyóba, merész ívekkel követjük a kanyarulatait. Erős zúgóhoz érünk, és hogy a helyzet kezd komollyá válni, azt jelzi az is, hogy Andy ragaszkodik a mentőmellények felvételéhez. Amint ez megvan, kövér gázt ad, majd hajónk átvágtat a megárad folyó vad zúgóin. Elérünk egy hidat, ami alatt viszont nagyon erősen dobálja a víz a hajótestet. Tényleg nem sok híja van annak, hogy messzire repüljek. Vadvízi kitérőnk után visszatérünk a Kenai még mindig nyugodt vizeire, ahol Andy páratlan bátorságról ad tanúbizonyságot.

Átengedi a volánt.

Még sosem vezettem motoros hajót, hát hol kezdeném el, ha nem éppen Alaszkában? Előretolom a gázkart, mire a hajó azonnal reagál, a kormány nagyon érzékeny. Andy biztat, nyomjam bátran, kanyarogjak, száguldozzak a Kenai felszínén. Nekem sem kell több, tekergetem a kormányt rendesen, előnt az adrenalin. Jobb forduló, bal kanyar, csak úgy pezseg a víz a nyomunkban!

„Magas hegyek közé szorul és állandóan kanyarog a Kenai-tó; másfél kilométer széles mindössze, de negyven kilométer hosszú.” (84. old.)

A száguldozás akkor ér véget, amikor az éles szemű Andy két fehérfejű sast, az Amerikai Egyesült Államok címerállatát veszi észre, amint egy part menti fa tetején gubbasztanak. Semmi félelem nincs bennünk, még csónakunk hangja sem riasztja meg őket. Előkapom a távcsövet, és tíz percig is elnézegetem a két fenséges madarat. Méretük akkor látszik igazán, amikor egymást követően szárnyra kapnak, hogy a száz méterrel arrébb lévő fára repüljenek. Nagy, lassú röptű ragadozóknak tűnnek, bár biztosan képesek gyorsabb manőverezésre is, ha zsákmányszerzésre kerül sor.

A Kenai-tavat a kitérővel és a sasnézegetéssel együtt kevesebb mint két óra alatt bejárjuk. Széchenyinek ugyanez az út körülbelül négy órájába telt.

„Négyórás hajókázásunk alatt...” (85. old.)

Hát ennyivel lettek gyorsabbak a hajók az eltelt több mint hetven esztendő alatt. A Kenai-tó végét híd jelzi, és ez egyben a Kenai-folyó kezdete is.

„Keskeny, sebes vízű folyóvá szűkül, innen már Kenai River néven folytatja útját a tenger felé. [...] Ez Cooper's Landing, Jack McLean prémvadász tanyája.” (84. old.)

Jackről immáron nincs hír, de azért kikötünk... Legalábbis szeretnénk kikötni, de csak többszöri kísérlet után sikerül, mert Andy harsány vezényszavai végül megteszik a hatásukat. A hajó ismét az utánfutóra kerül – amit közben Andy cimborája vontatott ide –, mi pedig elindulunk a Stetson Creek Trail keresésére.

Ez az az ösvény, amit Simmonsék '35-ben használtak, így ennek a követése a legbiztosabb módja annak, hogy felderítsük a régi táborhelyet.

„Egyelőre a habosan kanyargó Kenai-folyó mentét követjük, kényelmesen járható úton.” (88. old.)

Az ösvény keresésekor kisebb félreértés alakul ki. GARMIN Oregon 300-as GPS-emre a legfrissebb Észak-Amerika-térképet töltöttem fel, a készülék pedig egyértelműen azt mutatja, hogy jelenlegi pozíciónktól száz méterre kezdődik az ösvény.

Andy viszont egy papírtérképet silabizál – el nem tudom képzelni, mit nézeget rajta negyedórát –, míg végre elhatározza, merre kell menni. Megfordulunk az autóval, és pontosan az ellenkező irányba indulunk, mint amerre a GPS szerint mennünk kellene. Miután megmutatom Andynek a helyes irányt, végre elhiszi, és elhajtja a hasznavehetetlen térképet, hogy a GPS-re bizzuk magunkat. Meg is érkezünk az ösvény elejére.

„... befordulunk az erdőbe, alig kivehető, régi ösvényen.” (89. old.)

A múzeummal, utazással, hajókázással és eltévedésekkel együtt igen sok idő ment el, délután három is elmúlt már, mire végre nekivágunk. Széchenyiék aludtak egyet a Kenai-tó végén, de nekünk erre nincsen időnk. Még ma el szeretnénk érni a tábor, és vissza is kell ereszkednünk, így feszes programom nem teszi lehetővé az extra éjszakát. Mindezek miatt nagyon erős tempóba kezdünk. Bemelegedni ezúttal nincsen idő, a Stetson Creek Trail jelentős emelkedővel indít.

„Másfél óra óta meredek hegynek kapaszkodunk.” (90. old.)

Mindannyian könnyű zsákot viszünk, és ahogy látom, mindkét társam jó kondiban van.

Sűrű erdőtalajon járunk, a fenyőkről lehullott tűlevelek puhán simulnak a bakancsok talpának. Néha sziklák lógnak ki a földből, Andy szerint a talaj nem tud igazán megerősödni a gyakori esőzések miatt. Az alaszakai erdőkben nem érvényes az a szabály, amely szerint csendben kell maradnunk. Ellenkezőleg, itt a kiabálás egyenesen életet menthet. A medvetámadások egyik leggyakoribb oka, hogy az erdőjáró észrevétlenül kerül az állat közelébe, és mire az végre észreveszi, annyira megrémül, hogy egyből támad. „SCI Eddie” szerint a medvék főleg azokon a területeken vállalnak veszélyessé, ahol nem vadásszák őket. Ezekon a helyeken nem respektálják az embert. Ellenben a vadászterületeken a medvék megtanulták, hogy van az embernél valami, amibe ők könnyen belepusztulhatnak. Ott tartják a tisztas távolságot, ritkák a támadások. A létező legveszélyesebb eset viszont az, ha az ember az anyamedve és a bocsai közé kerül. Ilyenkor a támadást csaknem lehetetlen elkerülni. Ezt tehát legjobb megelőzni, és a megelőzés bevált módszere a zajkeltés. Tudja meg az a medve jó előre, hogy ember közeledik. Így van ideje neki is, bocsainak is arra, hogy félrehúzódjon az útból. Kísérőim is ezt a szabályt követik, és hangos kiáltásokkal, füttyökkel riogatják az erdő lakóit. Még medve elleni spray-t is kaptam. Itt fityeg az oldalamon, akkora, mint egy kisebbfajta tűzoltó készülék. Ha jön a medve, jól a szemé közé kell fújni, és attól elszalad.

Így magyarázták nekem. Különösebben nem bízom ebben, de puskám tőlem távol van, a spray pedig talán jobb, mint a semmi.

Haladunk felfelé az emelkedőn.

A fenyvest hamarosan felváltja a Széchenyi-könyvből ismert égeres.

„Sűrű, jóformán járhatatlan égeresbe kerülünk.” (90. old.)

„Az erdőön felett kezdődik az égersűrű.” (90. old.)

Nekünk szerencsére nem kell utat vágnunk benne, mert az előttünk járó terepmotorosok megtették, jól járható az út. A Stetson Creek Trail az ATV-masínák egyik kedvenc gyakorlóterepe, de most máshol akadt dolguk.

„Most kezdődik utunk legkellemetlenebb része: az égeresen való átkelés.” (90. old.)

Ahogy egyre magasabbra jutunk, úgy válik az ösvény is egyre nehezebbé, kevésbé járhatóvá. Végül már csak onnan tudom, hogy ösvényen vagyunk, ha a GPS-re nézek. Kidőlt fákon mászunk keresztül, embermagas aljnövényzeten törünk át, és még egy patakon is átkelünk. Réges-régen híd ívelt át rajta, de mára csak a fő drótkötél maradt épen. Túloldalt rövid, meredek sziklafalat kell megmászunk. Visszacsúszunk pár lépést, majd újból nekimegyünk.

„Ketten jutunk egy-egy ló segítségére, egyikünk a fejét húzza, a másikunk a farát tolja a valóban zergeügyességgel mászó állatoknak.” (92. old.)

A nagy küzdelemben még a napszemüvegemet is elveszítem. A növényzet összekarmolja az arcunkat, szűrős ágakba markolunk, a hideg víz bokánkba mar, bakancsunk sárba merül el, de mi csak megyünk. Az ösvény most már nagyon közel halad a Stetson Creekhez, Andy is jelzi, hogy nincsen messze az előre kalkulált koordináta.

Végre megérkezünk.

„Holtfáradtan érkezünk.” (94. old.)

Itt vagyunk, a GPS és a józan ész szerint is itt kellett táborot verniük. Az egész környéken nincs más, a táborozásra jobban megfelelő terület.

„A szélverte havasi rét közepén mélyülő sekély, félig nyitott katlanba állítottuk a sátrakat, néhány töpörödött égerbozót oltalmába. Közvetlen a sátrak előtt hegyi patak tájtézkiz, árasztja a gleccser jeges leheletét, az örök hóét, melynek lábából fakad. A neve: Stetson Creek.” (94. old.)

Néhány méterre vagyunk csupán a Stetson felett, minden részlet egybevág. Áttanulmányoztuk az összes elérhető dokumentációt, betűről betűre olvastuk el a könyvet, végiggondoltuk, hol vernénk mi táborot az ő helyükben, és ide jutottunk. Legjobb tudásunk szerint itt kellett lennie a tábornak. Itt, ezen a helyen táborozott gróf Széchenyi Zsigmond 1935. augusztus 18-tól augusztus 24-ig.

Megindító pillanat.

Itt vagyok. Fiatal életem nagy részében arra vártam, hogy itt lehessenek. Felderítettük Széchenyi táborát. Társaival minden reggel innen indultak kosvadászatra 1935 augusztusában. Éppen negyven évvel azelőtt, hogy én megszülettem. Andyék adnak nekem egy kis időt a gondolataim rendezéséhez, de sokat nem várhatunk. Még van egy feladatunk.

Emléktáblát hoztam magammal. Faalapon réztábla, rajta magyar és angol nyelvű felirat. Itt hagyom a táblát, itt, ahol Széchenyi óta igen nagy valószínűséggel nem járt magyar ember. Fát keresünk, amire felcsavarozhatjuk, de nem találunk. Én azon vagyok, kötözzük fel egy égerbokorra, de Andy lebeszél. Ezek a bokrok nincsenek jó helyen, ha ezekre helyezzük el a táblát, akkor azt az első tavaszi lavina el fogja vinni. Így végül úgy határozunk, hogy pár száz méterrel hátrébb, egy alkalmas fa törzsére csavarozzuk azt fel. Andy végzi el a munka java részét, de az utolsó mozdulatok rám várnak. Nincs is rá szükség, megfelelően feszül már a fán. Hogy meddig marad ott, azt nem tudom. De talán nem is ez a lényeg.

Emlékül gróf Széchenyi Zsigmondnak, minden idők legnagyobb magyar vadászának és Andy Simmonsnak, a legendás alaskai vezetőnek. A két kitűnő vadász ezen a területen vadászott 1935 augusztusában.

Ez a felirat áll a táblán, magyar és angol nyelven.

A tábor és a tábla koordinátáit bemértük, innentől kezdve bárki, aki kedvet és erőt érez magában, meglátogathatja ezt a valódi magyar vadászattörténeti emlékhelyet, itt, sok ezer kilométerre Magyarországtól, Alaszka szívében.



Visszafordulunk.

Ki tudja, járok-e még erre az életben?

Andyvel megígértetem, hogy ha a környéken kószál, akkor eljön erre, és megnézi a táblánkat. Lelkiismeretes ember ez az Andy, tudom, hogy meg is teszi.

Visszaúton a jól végzett munka örömeivel és a beteljesült álom felemelő érzésével szinte rohanunk lefelé.

Állandósult az időhiány, beszállunk Andy furgonjába – a kiszolgált hajó figyel minket a kocsni után kötve – és szűk két óra alatt Girdwoodba, Andy irodájába érünk. Kis falucska ez a Girdwood, de minden van benne. Helyben nincs hiány. Nem egy túlszűfolt település, az egyszer biztos.

– Ez itt a városközpont – magyarázza Andy, miközben a körülbelül négy darab házra mutat.

Haladunk előre az erdőben.

– Ez pedig a kulturális központ. – Újabb négy ház.

Azt nem lehet állítani, hogy egymás hegyén-hátán állnának itt a házak.

Végre balra fordulunk, és erősen kacsaringós úton haladunk tovább. Váratlanul egy nagy épület – az ember ki se nézné ilyen kicsi faluból – képe tolakodik elénk: a Hotel Aleysaka. Két napig ez lesz az otthonom.

Nagyon modern, fullextrás szálloda ez. A hall mennyezete az Alaszka feletti csillagok képét mutatja, pár méterrel lejjebb kitömött jegesmedve ijesztgeti a szállóvendégeket. Első benyomásom: jobb, mint az Anchorage Hilton. Andyék felcsapnak hordáromnak, csomagjaimat a szobámba hozzák. Fáradt vagyok, de egyeztetnünk kell a holnapi programot. Mint általában, a holnapi tervben most is változás állt be, de nem vesztettem semmit, és ez a lényeg. Legszívesebben lefeküdnék már, későre jár. Ki is hessegetem Andyéket a szobából, és nekikezdek a mindennapi naplórásnak.

Éjszakai utóirat

Minden jót, amit a szállodáról mondtam, ezennel visszavonok.

Éjfélkor szerettem volna enni valamit, de nem lehet. Mindenféle konyhák vannak a hotelben, de éjszaka egyszerűen semmilyen ételhez nem lehet hozzájutni. Még egy csomag mogyoró sincs, a szobai minibár pedig egy alaszakai szállodában ismeretlen.

A portás azt tanácsolta, vegyek valamit az automatából. *Italautomatából*. Ilyet még nem láttam. Egy ötcsillagos szállodába beállítanak egy italautomatát! Műanyag palackos italokat ad. Mint valami aluljáróban. Ma almalevet vacsorázok.

100%-os almalevet.

Augusztus 3.

The Hotel Alyeska
1000 Arlberg Avenue
852-es szoba

Ki tudja, miért, de a szálloda minden itt töltött napra két darab reggelijegyet adott. Lehet, hogy így próbálják ellensúlyozni az éjszakai éheztetést. Így ma reggel vendégül látom mai első kíséremet, Amanda Tuttle-t. Szőke, vékony, izmos, szép és kisportolt lány ez az Amanda. Nagy gondban lennék, ha el kellene döntenem, hogy ő vagy az Anchorage Zoo farkasszelídítője a csinosabb. Alaposan bepótolom a tegnapról elmaradt vacsorát – nem tudok elszakadni ettől a témától –, és nekivágunk túránknak.

A kapott programban nem szerepel az, hogy pontosan milyen jellegű túrára kell számítanom, ezért nem húzok technikai öltözetet. Arra gondoltam, hogy talán sétálunk egyet a környéken, megnézünk egy tanösvényt, esetleg bemegyünk egy múzeumba. De hát nem ez történt.

Akármi is volt ugyanis az eredeti tervben, Amanda úgy dönt, hogy felmegyünk a közvetlenül a szállodám mögött lévő Aleysaka Mountain csúcsára. Reggel láttam is az ablakból, szobám pont ebbe az irányba néz. Bár számos felvonó is rendelkezésre áll – már nem is tudom, mennyi, négy vagy hat –, mi a gyalogos utat választjuk. Amanda szerint jól fog tenni egy kis edzés a hegyi vadászat előtt. Az ösvény enyhén emelkedő, erdei dőzerúttal kezdődik, de egy kilométer után bekeményít, még hozzá nagyon. Kis zsák húzza csak a vállam, aminek kifejezetten örülök, mert Amanda egyszerűen kirobbanó formában van. Fáradhatatlanul tör előre, számomra nagyon erős tempót diktálva. Kapaszkodok, mégsem illene leszakadni. Ömlik rólam az izzadság, és most kezd hiányozni az a bizonyos technikai ruházat. Pamutpólóm valósággal csapdába ejti a vizet, az nem tud elpárologni, kényelmetlenül érzem magam, de nem maradok le.

Szűk másfél óra alatt körülbelül 760 méter pozitív szintet küzdöttünk le. A túrát nehezítette, hogy az ösvény nem ismert könyörületet. Kevésbé volt kacskaringós, sokszor direktben ment neki a meredeknek. Fent viszont valóban lenyűgöző a kilátás, na meg a büfében egy megérdemelt, hatalmas palack, jéghideg Gatorade várt. Lefele már egy zárt kabinos felvonóval jövünk, így tizenegy órára vissza is értem a szobámba. Gyors zuhany után irány a jakuzzi, de nem bírom sokáig, nekem túl forró a vize.



Negyed kettőre már ismét a hallban vagyok, ezúttal egy másik Amanda vár rám, aki Girdwood repülőterére fuvaroz. Izgalmas események előtt állok. Helikopterrel felrepülünk egy gleccserre, ahol betekintést kapunk a kutyaszánhajtás fortélyaiba, és magunk is hajtóvá válhatunk. Még sosem ültem helikopteren, ennek megfelelően egészséges szorongással, és kissé aggódva figyelem a csöppnyi piros gépet. Német srác a pilóta, volt egyszer egy magyar barátnője, jókat derülünk budapesti emlékein. Állítólag a gép vadonatúj, aggódva kér minket, nehogy kameránkkal összekarcoljuk ám a gép érzékeny plexijét! Beszállunk, a pilóta növeli a fordulatot, és már lebegünk is!

Fantasztikus érzés!

Az a jó a helikopterben, hogy nemcsak oldalra lehet kinézni, mint egy repülőben, hanem körkörösén. Egészen újszerű perspektíva. Pilótánk felhúzza a gépet, fürgén emelkedünk a hegyek irányába, dugul is a fülem rendesen. Nem szívbjajos gyerek ez a német, a hegygerincet elérve olyan közel röppenünk át felette, ha nagyon kinyúlnék, meg is érinthetném a sziklákat. A gerincen túl az állandó jég birodalma, a gleccser felszíne fogad. Rajta három sátor, a hajtók bázisa. A kép olyan, mintha egy sarkvidéki expedíció reklámfotóját látnám.

I.fejezet: Megérkezés
70. oldal

Csak ne lenne ilyen meleg. Valóságos kánikula van. Nem alaszakai kánikula, hanem olyan hőség, ami bárhol sok lenne. Napon a hőmérséklet biztosan 30 Celsius-fok felett van, a meleg kabátot csak tehernek hoztam magammal. Reggel említette is Amanda, hogy ez az eddigi legmelegebb nyár Alaszkában, a tavalyi volt a leghidegebb.

Puhán ér havat a szitakötő, szállunk is kifelé. Két vigyorgó, a gleccser vakító visszaverődésétől feketére sült srác fogad. Rövid itt-tartózkodásunk házigazdái, a gleccser urai, a kutyák hajtói ők. Egyikük coloradói, nagy vadásznak mondja magát, egészen tűzbe jön, amikor megtudja ittlétem fő célját. Sötét szemüveget hordunk mindannyian. A gleccseren való szánózás örömét könnyen elronthatja a sarkkutatók réme, az egyik legalattomosabban támadó tünet és károsodás, a hóvakság. Alattomos, mert az első tünetek a szaruhártya károsodása után 8-12 órával jelentkeznek, komoly fájdalom formájában. A tiszta levegő nem szűri meg a nap UV-sugarait, amelyek azután a hóról is visszaverődve szabályosan leégetik a szaruhártyát, súlyos sérülést okozva ezzel. A Déli-sark felfedezése közben hősi halált halt Scott kapitány naplójában leírja, hogy nemcsak emberei, hanem kutyái is szenvedtek a hóvakságtól. A veszély a magasság növekedésével fokozódik, mert az UV-sugárzás átlagosan 300 méterenként növekszik 5%-ot. Erre a legtöbb hegymászó felkészül, és megfelelő minőségű, a szemüveget oldalról is védő szemüveggel indul a magasba, példájukat a felkészültebb hegyi vadászok is követik. Kevésbé közismert, hogy felhős időben a szem még inkább sérülékeny, ezért nagy tengerszint feletti magasságban az okos hegymászók borús időben is védik a szemüket.

A kutyák – lehetnek vagy ötvenen – egyedi kis kutyaólakban, műanyag bunkerekben tanyáznak. Mindegyik ólra kívülről vödrot erősítettek, ha inni támad kedve, ne a havat nyalogassa. Annál is inkább, mert a kutyák rövid láncra vannak kötve, ha szólítja őket a szükség, akkor azt maguk alá intézik: a gleccser jeges hava mindent jótékonyan elnyel. Nem bántják egymást, pedig a lánc annyira azért hosszú, hogy egymást elérjék. Hajtóink magyarázzák az itt használatos szánok felépítését és használatát. E szerint hátra áll a hajtó. Előtte egygel szintén állni kell, ennek az utasnak szerepe van a szán irányításában, jobban érzi a szán súlypontját, mint a hátsó pozícióban lévő hajtó. Én ezt a helyet választom magamnak. Elöl van a kényelmes ülés, aki ide kerül, annak semmit nem kell tennie azon kívül, hogy élvezze a kilátást. Hogy a kutyás szánkózást igazán élvezhessük, szeretném röviden bemutatni az alaszakai hajtók évi legfontosabb találkozóját.

Van egy verseny Alaszkában.

Egy olyan kutyaszánhúzó verseny, amely az elmúlt évtizedek alatt legendává és világhírűvé vált. Egy olyan verseny, amely méltán viseli a Föld Utolsó Nagy Versenye címet. Egy olyan verseny, amelynek nehézségeit átlagos ember el nem képzelheti. Olyan kihívás és kaland, amelyhez semmi más nem hasonlítható a világon.

Az Iditarod.

Ez a verseny a fizikai és főképpen a mentális teljesítőképesség határáig terhel embert és állatot egyaránt. A résztvevőknek 1850 nehéz kilométert kell megtenniük a lehető legellenségesebb természeti viszonyok között. Keresztül a magas hegyeken, befagyott folyókon, a legsűrűbb erdőkön, sivár tundrákon, szélfúttá partokon, ahol a hajtó és kutyái csak egymásra számíthatnak. Add ehhez hozzá az embertelen hideget, a szél- és hóviharokat – amelyek képesek a látótávolságot nullára csökkenteni –, a teljes végkimerülés és a fagyás állandóan fenyegető rémét, a teljes sötétségben a szánon töltött magányos órákat, a kegyetlen emelkedőket és veszélyes lejtőket, az éhséget és a minden porcikában sajgó testet: ez az Iditarod! Ez egy olyan verseny, amely az alaszakai úttörők legfőbb erőit követeli meg minden résztvevőtől, így nem is rendezhetnék máshol a világon.

A verseny Anchorage-ból indul, és a nyugati parton lévő Seward-félsziget Nome nevezetű városában ér véget. Egyike Alaszka legfőbb attrakcióinak, világszerte elismerés övezi, verseny idején rendkívüli sajtófelhajtás tapasztalható. A mezőny nemzetközi, és a társadalom legkülönbözőbb rétegei adják a versenyzőket. A szervezőket az önkéntesek *ezrei* adják, akik négy főhadiszállásról irányítják az eseményeket: Anchorage, Fairbanks, Juneau, Nome és Wasilla városokból.

Az Iditarodról nem véletlen állítják, hogy több mint verseny... ez megemlékezés. Az Iditarod köteléket jelent a múltba, Alaszka hőskorába, azokba az időkbe, amikor az itt élők nem számíthattak semmiféle külső segítségre. Az Iditarod-útvonal – jelenleg Nemzeti Történelmi Útvonal – a kezdetektől fogva kötötte össze a Seward-félszigetet és a déli, part menti településeket. Az arany ezen az útvonalon jött ki Alaszka nyugati régióiból, és ez volt az első számú utánpótlási útvonala az aranyásók táborának. A forgalmat kizárólag kutyaszánon végezték, egészen extrém körülmények között. Ezen az úton a 19–20. század fordulóján számos hős és legenda született.

1925-ben rettentő torokgyíkjárvány sújtotta Nome városát. Gyógyszer nem állt rendelkezésre. A közösség ismét a híres hajtókhoz és hűséges kutyáikhoz fordult, segítséget és megoldást keresve.

A hajtók pedig – Alaszka legjobb hajtói – segítettek, meghozták a gyógyszert és ezzel halhatatlanná váltak. A világ megismerte ezeket a kitűnő embereket és kutyáikat, tisztelegve teljesítményük előtt. Az örült verseny ezeknek a nagyszerű hajtóknak és szánhúzó ebeiknek állít emléket.

Az útvonal egyébként nem állandó, egyik évben az Északi Útvonalat járja be a verseny (Cripple, Ruby és Galena mentén) a rá következő évben pedig a Déli Útvonal kerül sorra (Shageluk, Anvik). Túlzás nélkül állítható, hogy az útvonal menti települések lakói közül szinte mindenki részt vesz a szervezésben. Errefelé minden gyerek Iditarod-versenyző szeretne lenni nagykorában.

Néhány évvel ezelőtt enyhén zavarodott tudatállapotban leledző állatvédők egy csoportja kísérletet tett a verseny betiltására, mondván, hogy ez a megerőltetés már kínzás a kutyáknak. A hajtók annyira felháborodtak ezen a képtelenségen, hogy nem is bocsátkoztak vitába az állatvédőkkel, hanem testületileg idiotáknak nevezték őket.

Ebben valószínűleg igazuk is volt.

A kutyákon valóban óriási a fizikai és mentális teher, de éppen ezért nem lehet őket erre a teljesítményre kényszeríteni. Ezek a kutyák húzni *akarnak*. A rajtnál és a pihenők után a testileg-lelkileg egészséges állatok már toporzékolnak türelmetlenségükben. Bele-belerántanak a hámba, és alig bírják kivárni az indulás pillanatát. A hajtóknak sokszor nem hajtani kell az állatokat, hanem visszafogni azokat, megelőzve az idő előtti kifáradást. Ezek a kutyák az Iditarodra születtek, ha nem húzhatnak, búskomorságba esnek. 12-16 kutya 10-17 nap alatt képes megtenni a távot. Téved azonban, aki azt hiszi, hogy a leggyorsabb szán nyeri a versenyt. A szánok sebessége közel azonos a start pillanatában.

Az Iditarod észjáték.

Minden versenyző saját, bonyolult és természetesen szigorúan titkos taktikával dolgozik. Az nyeri a versenyt, akinek az elképzelése jobban alkalmazkodik az adott év természeti körülményeihez és a megmértetés más változóihoz. A takarmány összeállítása, a kutyák és a hajtó egészségének megőrzése, a pihenők hossza és gyakorisága, az egyes szakaszok tervezett sebessége, a kutyák harci kedvének fenntartása, a minimálisan szükséges felszerelés súlyának és terjedelmének meghatározása csak néhány azok közül, amelyek helyes tervezése eldönti az első hely sorsát. A hajtónak mindezt össze kell vetni a kutyák kiképzési és felkészítési célkitűzésével, valamint saját, személyes képességeivel. Készen kell állni arra, hogy a gondosan összeállított taktikát nem várt események hatására módosítsa a hajtó. El kell viselni azt a mentális terhet, hogy a verseny bizonyos szakaszaiban a más számítással dolgozó fogatok jelentős előnyre tehetnek szert. *Folyamatosan* helyes döntéseket kell hozni, és ez bizony nem könnyű hét-nyolc, az alaszka-i vadonban eltöltött, nyomasztóan kimerítő és megterhelő nap alatt. Legalább ilyen fontos, hogy a versenyző hatékonyan használja a pszichológia fegyverét vetélytársaival szemben. Az Iditarod egyik manipulációs alapszabálya szerint hibázásra kell készíteni az ellenfelet. A cél az, hogy a verseny során alkalmazott manőverek kiismerhetetlenek, ésszerűtlenek és kiszámíthatatlanok legyenek az ellenfél számára. Ez képes olyan mentális nyomást előidézni a versenytársnál, ami aztán saját, jól kidolgozott taktikájának oktan feladására készíti. Ekkor az ellenfél jó eséllyel el is veszítette a versenyt.

A győztes viszont mindent visz. Sok-sok pénzt, autót és szponzorok végeleáthatatlan felajánlását, de mindenekelett a Dicsőséget. Mert az Iditarod győztesét példátlan tisztelet övezi Alaszka-szerte. Nemzeti hőssé válik, az alaszka-iak pajzsra emelik, nevét beírják Alaszka történelmébe. De mindenki számíthat az elismerésre, aki a teljesítésért járó díszes övcsatot megkapja.

Andy és csapata rendszeresen részt vesz az Iditarod-szervezésben. Motoros szánokkal kísérik a versenyt, így részeseivé válnak a nagy kalandnak. Egyik évben nagy szükség volt rájuk. Kedvenc csatornám, a Discovery Channel hatrészes, igen izgalmas és érdekesítő sorozatot forgatott az Iditarodról.

A sorozatban elfelejtették megemlíteni, hogy a stáb helikoptere balszerencsés módon a Dalzell Gorge-nak ütközött és lezuhant. Azonnali mentőakció indult, és végül az Andy által vezetett kutatómentő csapat menekítette ki a stábot szorult helyzetéből.

A coloradói vadász szánja útra kész, hangos OK a vezényszó, a kutyák indulnak is. Köztük békétlenség nincsen, csak a láncon maradt társak kapnak oda húzó társaik felé, nyilván irigylik őket. Megfontolt tempóban indulunk, kutyáink éppen csak most keltek. Néhány száz méter után azonban meg is állunk. Valósággal forróság van a gleccser jegén, a kutyáink nem ehhez szoktak. Testük túl gyorsan melegszik, ilyenkor nem illik hajszolni őket. Kell pár perc, ameddig visszahűlnek, de addig is van időnk szétnézni a gleccseren.

Szikrázóan szép az idő. Az égen semerre sem látni felleget. A napsütés annyira erőteljes, hogy még rövid időre, próbaképpen sem tudom levenni a szemüvegemet. Nagyon erős a fény. Olyan meleg van, hogy a lenti szervezőktől kapott, vízálló nadrág is lekívánkozik rólam.

Továbbindulunk. Kezdek ráérezni, mikor, merre kell dőlnöm ahhoz, hogy a szán stabil maradjon. Érzem, ahogy együtt mozgunk a kutyákkal. Kényelmesen kocognak az állatok, kedvük csak akkor lankad, amikor enyhe emelkedőhöz érünk. A fogat kutyái egyedi eljárást dolgoztak ki arra az esetre, ha menet közben éri őket az inger. Egy kutya miatt nem fog az egész szán megállni, így kénytelen saját magán segíteni. Hátsó lábát szétterpeszti, a mancsokat védő hócipőt sílécnek használja, de első lábaival változatlan tempóban szaporázza. Miközben társai így vontatják, könnyít magán. Úgy röhögök, majd' lefordulok a szánról.

Az emelkedő tetején újabb pihenő következik, amit vezetőnk arra használ, hogy bemutassa fogatunk felépítését. Nos, a fogatban minden állatnak külön helye és feladata van. A fogaton belül az állatok nem cserélhetőek fel, minden pozícióra egyedi képességeik alapján kerülnek kiválasztásra. Csapatban dolgoznak, de legfontosabb feladata a két első kutyának, a vezéreknek van. A többieknek ők diktálják a tempót és – hajtójuk parancsainak engedelmességgel – ők határozzák meg a haladási irányt is. Ahogy mondtam, békés jószág mindegyik, barátos típus, bátran lehet őket simogatni. Nem egy közülük kimondottan félénk, kitér a felé nyújtott kéz elől, igyekszik elhúzódni. Hajtónk elmondja, hogy nem ritkán az ilyen félénk kutyák a legjobb munkások.

Immár lefelé haladunk, ezt már a kutyák is jobban szeretik, fékezni kell a szánt. Ezt már én végzem el, én kerültem hátra. Hajtó lett belőlem! A kutyák jól értik az erős akcentust, minden szavamnak engedelmességgel. Csak úgy repesztünk! Nagy kört tettünk meg a gleccseren, mire visszatértünk a műanyag ólak közti depóba.

A sátortábor mellett motoros szánt veszek észre, amit a tábor körüli teendők ellátására használnak. Helikopterünk elmarad valahol, így vendéglátóink sorban megszáncóztatnak minket a bivalyerős gépen. Úgy húz felfele a legmeredekebb emelkedőn is, alig győzők kapaszkodni. Sofőröm direkt nyomja is.

Őrült srácok ezek, itt élnek fent a gleccseren, mindenféle tisztálkodási lehetőségtől távol. Hetenként egyszer mennek le a civilizációba. Két lemenetel között jobb híján egymást szagolgatják.

Piros pont tűnik fel a hegygerinc mögött, hangja is ideér. Visszaúton előre ülök a német pilóta mellé. Aki nem szokta, annak félelmetes élmény. Gépünk nagyon alacsonyan szállva követi a gerinc lejtését, míg az egyszer csak véget ér, váratlanul nyílik ki alattunk a táj, a néhány méteres magasságot több száz méter váltja fel. Az ember tapasztalatai, ösztönei azt súgják, most zuhanunk le a feneketlen mélységbe. Kell pár másodperc, mire rájövök, hogy pilótánk ura a helyzetnek, de nehezen múlik a szorongás.

Leszállás után nincsen idő elmélkedni, Andy már ott vár a repülőtéren, irány a következő programhelyszín.

Előtte még benézünk Andy irodájába, cégének székhelye ugyanis éppen ebben a városban van. Itt viszontlátom Peli 1200-as lőszeresdobozomat, amit még megérkezésem napján, a puskával egyetemben adtam át azzal, hogy azt valamilyen módon Fairbanksbe kell juttatni.

A dobozról eltűnt a két Peli-lakat.

Nem világos, mi történt. Amikor Andynek a dobozt odaadtam, még rajta voltak. Ő állítja, hogy nem. A lakatok szőrén-szálán eltűntek, de a lőszereket senki nem bántotta. Ahogy Pelikán elvtárs mondaná: „Ha agyonütnek, akkor sem értem.”

Azért kellemetlen ez a hír, mert Frank kifejezetten azt javasolta, hogy a lőszeres külön is zárható dobozban legyenek, mert némelyik amerikai belföldi légitársaság ezt megköveteli. Erre megoldást kell találnom.

A rossz híreknek nincs vége, általában párban járnak: fegyverem nem érkezett meg Fairbanksba, senki nem tudja biztosan, merre lehet éppen. Az én derék Andym ugyanis nem csinált nagy ügyet abból, hogyan juttassa el a Peli-fegyverkazettát rendeltetési helyére: feladta postán. Ez itt teljesen törvényes, szabályos, még csak nem is szokatlan. Államon belül ugyanis szoktak egymásnak fegyvert küldözgetni az emberek postai úton.

Girdwood közelében ma is működik egy aranybánya, ide készülünk éppen.

„A pokol sem lehet rosszabb. Azért megpróbálom.”

(Egy ismeretlen nevű, de később öngyilkosságot elkövetett aranyásó mondása.)

Alaszkában utazgatva előbb-utóbb – de inkább előbb – egészen bizonyosan találkozni fogunk a 19. század utolsó éveiben történt aranyláz történelmi emlékhelyeivel és az erről a korról szóló mesékkel és adomákkal. Alaszka neve ma, több mint egy évszázad távlatából is szorosan összefügg az arannyal.

Az aranyláz volt az, ami ezt az államot valóban világhírűvé tette, az arany Alaszka egyik legjelentősebb jelképe ma is, az állam zászlójában is találunk rá vonatkozó utalást. Így hát ideje, hogy röviden áttekintsük, mi is történt valójában, mi is volt az a híres Alaskan Gold Rush, a Nagy Lelet!

Az alaszakai aranyláz egyik különlegessége és sajátossága, hogy jórészt Kanada Yukon nevezetű tartományában zajlott, körülbelül 80-100 kilométerre az alaszakai határtól. Azért nevezzük mégis alaszkeinak, mert a leletre alaszakai aranyásók akadtak, a későbbi *prospectorok* – aranyásók – döntő többsége amerikai állampolgár volt, és a felvonulási útvonalak is jórészt Alaszkán keresztül vezettek a területre.

A Yukon folyó nekünk, vadászoknak elsősorban egy igazi vadászparadicsomot jelent, azonban ez nem volt mindig így. Ez a folyó völgy volt az otthona a történelem leghisztérikusabb aranylázának is.

A Yukon és vízgyűjtő folyóinak teljes hosszát 330 ezer (!) mérföldre becsülik, még ma is rengeteg a részletesen fel nem tárt terület. A folyam Kanadában ered, majd a határon átfolyva szeli ketté Alaszkát, amelynek fő hajózási útvonala volt és maradt a mai napig. Maga a Yukon folyam 3700 kilométer hosszú. Olyan hosszú, hogy a korai telepések nem is tudták, hogy Fort Yukon és Fort Selkirk ugyanazon folyó mentén létesült kereskedelmi központ, a hatalmas távolság miatt sokáig két különálló folyót feltételeztek.

A közhiedelemmel ellentétben Alaszkában és a Yukon völgyében már sokkal korábban, a Nagy Lelet előtt is találtak aranyat. 1880-ban Juneau-ban, a Pandhale-n („serpenyőnyél”) nevezetű földrajzi képződményen található alaszakai fővárosban, még korábban pedig Orosz–Amerika idején Baranov teljhatalmú uralkodása alatt bányásztak ki nagyobb mennyiségű aranyat. Baranov azonban nem szerette volna, ha a figyelem túlzottan az ő kizárólagos kiskirályi uralma alatt lévő Alaszkára terelődik, ezért a szerencsés prospectort a biztonság kedvéért agyonlövötte.

1870 és 1880 között a folyamatosan újabb és újabb lelőhelyeket kereső prospectorok elérik és részben feltárják a Yukon térséget. Az egyik első yukoni szerencsevadász Arthur Harper volt, aki 23 éven át kereste az aranyat ebben a térségben, különösebb siker nélkül. Ő 1873-ban ér a Yukonhoz. 1878-ban George Molt több mint 3000 csilkut indián őrszemet kijátszva elsőként kel át az akkor még ismeretlen, de a későbbiekben Alaszka és Kanada határát jelentő Chilkoot-hágón, és ezzel újabb lépést tesz a Yukon forrásvidék feltárása felé. Ez a hágó lett később az egyik legfontosabb prospectorösvény, neve egyet jelent az aranylázzal. A legnagyobb roham idején, tíz évvel Molt után tízezrek keltek át a 35%-os meredekségű és 8 hónapon keresztül fagyos Chilkooton.

A nem lebecsülendő erőfeszítések ellenére csekély értékű, szórványos leletek kerülnek csak napvilágra, amelyek éppen arra voltak elegendők – és arra sem mindig –, hogy az aranyásók ne haljanak éhen.

Az aranyláz közvetlen előzményeként prémvadászok állomásokat, bázisokat hoznak létre a térségben, lehetővé téve így a módszeres, tervszerű kutatást és felderítést a legtávolabbi területeken. 1886-ban a Stewart folyó torkolatában 1000 \$ értékű aranyat találnak – és a dollár akkor sokkal többet ért –, de a Fortymille folyónál még ígéretesebb minta kerül a felszínre. Ennek hatására nagy tömegek kelnek útra Fortymille felé, így a folyó mellett épült, azonos nevű város lett Alaszka első igazi aranyvárosa.

A fortymille-i aranyásók között szigorú törvények és megrögzött szokások uralkodtak. Hatóság nem lévén, a bányászok gyűlése mondott ítéletet minden bűnügyben. Korabeli és helyi szokás szerint, ha valaki a 10 kocsmában egyikében italt rendelt, az etikett megkövetelte, hogy mindenki számára rendeljen, még akkor is, ha egy ilyen kör 100 \$ volt. Az italért aranyporral fizettek, és míg a csapos a por súlyát mérte, a vendég tüntetőleg háttal fordított neki korlátlan bizalma jeleként. A kereskedelmi állomások hasonlóan korlátlan és fedezet nélküli hitelt nyújtottak bármelyik prospector számára, és nem ismerünk olyan esetet, amikor ebből elszámolási vita kerekedett volna. Komoly kohéziós erő tartotta össze a közösséget, éhen halni senkit sem hagytak. Ha egy prospector aranyra talált, a szokás megkövetelte, hogy az információt a teljes közösséggel ossza meg. Erre a korszakra tehát a legkevésbé sem jellemzőek a „titkos lelőhelyek”. A kunyhók mindig nyitva álltak, ha vándor érkezett a településre, bármelyik kunyhóban meghúzhatta magát, még akkor is, ha a tulaj nem volt odahaza.

Ezek a prospectorok minden látszat ellenére valójában nem aranyat kerestek. Valódi kalandorok voltak, vagy ahogy William Judge jezsuita práter mondta: *„A nyugat felé terjedő civilizáció elől menekültek, míg végül nem volt hová futniuk, így azután kénytelenek voltak megállni.”*

1893-ban a Birch-patak környékén már éves szinten 400 000 \$ értékű aranyat találnak. Ennek hatására hamarosan megalakul az egyik legismertebb aranyváros: Circle City. A Circle-beli bányászok szilaj természetét mutatja kedvenc szórakozásuk, amelyet mindig a helyi kocsmahivatalok egyikében rendeztek. A társaság két részre oszlott, és a kocsmák két oldalánál sorakoztak fel. Játékuk abból állt, hogy teljes erőből hasábfákat kezdtek egymásra hajigálni. A buli után rendezték a számlát és a kocsmában esett kárt, ami egy alkalommal elérte akár a 2900 \$-t is.

A társadalom Circle Cityben is önszabályozó, és a közbiztonság annyira jó, hogy nincsen zár az ajtókon. Hőmérő sincsen a településen, helyette a következő eszközökkel mérik a hideget: higany, whisky, petróleum és Perry Davis-féle fájdalomcsillapító. A folyadékok ebben a sorrendben fagytak meg, ha már a Perry Davis – eredeti nevén *Perry Davis Pain Killer* – is megfagyott, akkor tényleg hideg volt. Teljes a szabadság, például senki nem szólt bele, amikor Gégenyiszáló Johnson nyilvánosan elvágta a saját torkát. Társai gyengéden figyelmeztették, hogy a művelet nem sikerült neki, és beceneve élete végéig rajta maradt. Bár nincsen bíróság, rendőrség vagy írott törvény, a lopásért általában a bányászgyűlés által kimondott halálbüntetés vagy száműzetés jár.

Különös módon egy ilyen ítéletet később Washingtonban is jóváhagynak, tehát hallgatólagosan elismerik a gyűlések jogát az ítélethozatalra. Megalakul a Bányászok Szövetsége, az első számú mindenes döntéshozó testület Circle Cityben, és a várost rövidesen már csak úgy emlegetik, mint Alaszka Párizsát.

Ezek voltak az alaszka aranyláz közvetlen előzményei, és így éltek az alaszka aranyásók 1896–97 telén, amikor különös hírek érkeztek hihetetlen eseményekről, amelyek – állítólag – a Yukon egy kis mellékfolyójánál történtek. A folyó nevét akkor még az aranyásók sem tudták kimondani, de néhány hónap múlva az egész világon ismerték.

A folyót Klondike-nak hívták.

*„A vén magas fenyő susogva szól,
Lelkemben béke lakozik,
Mert tudom: ki ma este térdre hull,
Érettem is imádkozik.”*

A fenti sorokat 1888 karácsonyán vetette papírra George Washington Carmack, az a legendás ember, akinek nevéhez a Klondike-térség valószínűtlenül gazdag aranymezőinek felfedezése köthető. Carmack mindig is indián szeretett volna lenni – és ez éles ellentétben állt a kor szellemével –, csak mintegy véletlenszerűen ásott aranyat. Szivas indián barátaival éppen Klondike-től nem messze, az akkor Rabbit-patak néven ismert folyónál kutatott. 1896. augusztus 16-án, egy pihenő alkalmával a földből kiállva hüvelykujj nagyságú aranyrögöt vett észre. Azonnal további próbákat végeztek, és egy serpenyőből átlagosan 4 \$ értékű aranyat mostak ki. Ez valóban szenzációs siker volt, mert egy serpenyőből 10 centet kimosni már komoly eredménynek számított a helyi aranyásók értékrendje szerint. Carmack leverte a jelzőkaróit, és egy fenyőfára a következő, történelmi üzenetet írta:

„MINDENKINEK, AKIT ILLET

Én, ezen a napon, a felfedezés jogán, igénybe vettem és kisajátítottam ezt a lelőhelyet, ezen jeltől számítva a folyón felfelé ötszáz láb hosszú szakaszon. Az igénybevétel napja 1896. augusztus 17.”

A hír szélesebben járja be egész Északot. Egy Ladue nevű kereskedő hamarosan kereskedelmi központot hoz létre Carmack parcellájától nem messze, amit George M. Dawson földrajztudósról Dawson Citynek nevez el, és ezzel megalapítja a történelem leghíresebb aranyvárosát. A Rabbit-patakot a romantikus lelkű bányászok Bonanzának keresztelik át, és az egész környéket kezdik felparcellázni.

A Yukon felső folyásának környékén portyázó aranyásók kevés kivételtől eltekintve mind Dawsonba helyezik át a székhelyüket, ami azért is különös, mert ez idő tájt sem Carmack, sem senki más nem talált még *igazán* sok aranyat, ekkor még semmi nem bizonyítja azt, hogy ez egy valóban gazdag bányaterület. Hasonló pletykák gyakran keltek szárnyra mesés gazdagságú lelőhelyekről, így pont a rutinos bányászok nem tulajdonítottak kellő jelentőséget a híreknek.

Pedig a hírek igazak voltak...

Sokan verték le jelzőkaróikat, majd adták tovább a területet anélkül, hogy próbákat végeztek volna. Számosan tudtak így fillérékért olyan bányaterületeket vásárolni, amelyekről néhány hónap múlva derült csak ki végtelen gazdagságuk. Még többen voltak a teljesen reményvesztett emberek, akik próbálták eladni újonnan kijelölt területeiket – a leggazdagabb területeket a világtörténelemben –, de nem találtak rá vevőt.

Klondike még nem mutatta meg igazi kincseit.

Carmack hamarosan felszín közeli bányászattal 1400 \$ értékű aranyat termel ki havonta, de sokan még mindig szkeptikusak voltak Klondike-ot illetően.

És tulajdonképpen igazuk is volt.

Mert a java csak ezután következett...

Korábban elképzelhetetlen események sorozata indult be, amelyek végérvényesen megváltoztatták az amerikai északot és Alaszka történelmét.

Egy szegény, alultáplált, hiányos felszereléssel küzdő, még a többiekénél is toprongyosabb aranyásó, bizonyos Anton Sandler már nem talált szabad területet a Bonanza környékén. Sandler reményvesztetté vált, a Bonanza környéki mezők lefoglalásának lehetősége vonzotta őt erre a környékre. Csalódottan ment feljebb néhány mérföldet a Bonanza egyik mellékfolyójáig, amit a prospectorok csak „Bonanza Kölyke” néven csúfoltak. Sandler négy hasonlóan szakadt társával együtt területet foglalnak és különösebb lelkesedés nélkül kezdik meg a parcellák kimérését.

Miközben a jelzőkaróikat verik le az fagyos talajba, még nem sejtik, hogy a szó legszorosabb értelmében *aranyon sétálnak*. Elnyűtt és szakadt csizmájuk kopott talpa alatt vékony, nagyon vékony talajkéreggel elválasztva *aranyból van a föld*. Ezek a nyomorgó, mindent nélkülözni kénytelen, mindig az élet árnyékos oldalán járó férfiak elképesztő vagyontól voltak karnyújtásnál is rövidebb távolságra.

Akkor még nem tudták, hogy ez *minden idők legtöbbet jövedelmező területe*, parcellák, amelyekhez hasonló még nem akadt a feljegyzett történelemben, és hamarosan olyan megdöbbentő vagyon birtokosai lesznek, amely Amerika leggazdagabb polgárai közé emeli őket. Megkezdődik az aranyásás igen fáradságos robotmunkája... és nem hiszik el azt, amit látnak. A fáklyák és lámpák

imbolygó fényében sárgán izzik a föld. Ahol megérintik a tárna falát, aranyhoz simul a kezük...

Mind az öt parcella minimum 1 millió dollár értékű aranyat rejtett – ismétlem, 1897-es dollárról beszélünk! –, és az arany döntő többsége a ritka rögös formában fordult elő. A talaj egyes helyeken gyakorlatilag *színaranyból* volt. Ahogy írtam, az első kísérleti ásások azonnali eredményt hoznak, és valósággal sokkolják Dawson lakosságát.

A város felbolydul.

Hamarosan Anton és társai is elérik a serpenyőnkénti 4 \$-t, a híres Harmincas parcella *napi 5000 \$* aranyat ad! Egyes kiemelt területeken elérik a fantasztikus 800 \$ serpenyőnkénti hozamot. Egy munkás napi bére abban az időben 1,25 \$ körül mozgott az Egyesült Államokban, így képet kaphatunk a kitermelt arany értékének vásárlóerejéről. A Harmincas parcella tehát egyetlen nap alatt egy átlagos munkás 11 évi bérét adta ki, színaranyban.

A Bonanza Kölykét hamarosan Eldorado névre keresztelik.

Circle Citybe is elérnek a kósza hírek, de az ottani bányászok továbbra is makacsok, meglehetősen kétkedéssel fogadják a kincsesbánya gazdagságáról terjedő pletykákat. Amikor azonban az információk mindenki által elfogadott, hiteles forrásokból is megérkeztek, a kocsmáros átvette magát a pulton, az italkészletet a boldog törzsközönségre hagyományozta, és ment területet foglalni. Ottawába a dawsoni hivatalnoktól több hivatalos levél is eljut a kincsről, de a bürokrácia nem veszi komolyan a híreket, így ezek a jelentések a polcokon porosodnak.

Dawsonban eközben mindenből hiány mutatkozott, az aranyat kivéve, mert abból volt bőven. A város utánpótlási útvonalai nem épültek ki, a népesség robbanásszerűen nőtt. A híres Klondike-i Királyok – akik időben érkeztek vagy szerencsések voltak, és jó területet tudtak foglalni – napi 150 \$-ért munkásokat alkalmaztak, mert egyszerűen képtelenek voltak egyedül felszínre hozni a rengeteg aranyat. 150 \$ ebben az időben egy állami hivatalnok féléves bére volt, így azok a munkások vélhetőleg ritkán gondolkoztak sztrájkon.

Dawson korai hónapjai volt az egyetlen olyan ismert időszak a történelemben, amikor a papírpénz többet ért, mint az arany. Pénze senkinek nem volt, aranyban azonban térdig jártak, így ha véletlenül felbukkant egy húszdolláros, azt huszonöt dollárért azonnal megvették a kőgazdag bányászok. Az ingatlanárak az egekbe szöktek. Az Alaskan Commercial Company Dawsonban 93 000 \$-ért tudott felépíteni egy olyan kereskedelmi raktárt, amit bármelyik nyugati parti városban 4000 \$-ért megkaptak volna.

Dawson lakossága 1897 nyarára elérte a 35 000 főt, találó leírásuk szerint „egy általános börtönkítörés eredményének benyomását keltik”.

I.fejezet: Megérkezés
80. oldal

A nagyvilág mindeközben a kor kommunikációs és utazási nehézségei miatt semmit sem tud a fejleményekről, egészen addig, amíg ki nem kötött a két első hajó, akik a meggazdagodott bányászokat a civilizációba visszaszállították.

1897. július 15-én San Franciscóban partot ér az Excelsior – Jack London *Aranyásók Alaszkában* című regénye itt kezdődik –, majd két nappal később, július 17-én Seattle-be befut a Portland.

A Portland fedélzetén 68 főt hozott a Klondike-i Királyok közül, a rakterében pedig aranyat.

Irtózatosan sok aranyat.

Az utólagos számítások bebizonyították, hogy a 68 bányász összesen 2 tonna kristálytisztá aranyat hozott. 935 \$-os unciánkénti értéken számítva ma ennyi arany *66 millió amerikai dollárt ér.*

Kitört az alaszka aranyláz.

A Királyok a kor sztárjai lettek, kegyeiket kereste mindenki, és természetesen örületes költekezésbe fogtak. Berry Király például a chichagói Great Northern Hotelben a miheztartás végett üdvölte közölte a rémült vezetőséggel, hogy márpedig itt neki semmi nem lehet elég jó, Miller Király nevű kollégája viszont idegösszeomlást kapott az állandó zaklatásoktól.

Portlandben gyakorlatilag megbénult az élet.

Az emberek tömegesen hagyják el munkahelyeiket, teljesen ötletszerűen, sokszor munka közben mondanak fel. A jelenség a társadalom minden rétegére jellemző, az utókor vélekedésével ellentétben nem csak a lecsúszott polgárok csapnak fel aranyásónak. Seattle polgármestere, W. D. Wood például táviratilag mond le hivataláról, és indul északnak. A hajók dugig tömve mennek észak felé, de visszajönni már nem tudnak, mert a matrózok dezertálnak, és felcsapnak aranyásónak. Leáll a bálnavadászat, bezárnak a konzervgyárak, egyes területeken megszűnik a mezőgazdaság: Amerika aranyát ás. Az utasok között megtaláljuk a First National Bank of Seattle exelnökét, egy szenátorjelöltet és egy dandártábornokot is. E. J. „Lucky” Baldwin multimilliomos hotelvállalkozó is útra kész, és Portland utcáin méteres halmokban áll az utazásra készülődők felszerelése. Az utazási irodáknál ostromállapot alakul ki, és rövid idő alatt 8 nagy bányatársaság alakul az arany kitermelésére, összértékük meghaladja a 25 millió dollárt. Hetek alatt komoly gazdasági fellendülés indul be azokban a városokban, ahonnan a reménybeli aranyásók indulnak bevetésre. Szinte mindent el lehet adni, amire a Klondike márkanévet írják. Érdekes módon egyszeriben az USA szinte egész területén aranyat vélnek találni, sőt a kanadai Brit Columbiában található Victoria városában egy ütődött a főutca közepén szeretne bányát nyitni, mert állítólag aranyat látott az út menti árokban. Mindeközben teljes a tudatlanság Klondike-ot illetően, Harry De Windt Alaszka-kutatót például arról kérdezik, hogy kerékpárral át lehet-e kelni a Chilkoot-hágón?

Ez a tudatlanság előre vetíti a tragédiát.

1897. július 28-án Louiss Sloss, az Alaskan Commercial Company egyik alapítója szerint „*bűnt követ*

I.fejezet: Megérkezés
81. oldal

el az, aki arra buzdítja az embereket, hogy még ezen az őszön a Yukonhoz utazzanak”. Ez a mondat egy olyan ember szájából hangzott el, aki óriási üzleti nyereséget ért el az aranyásók felszerelésén, tehát véleményét nem tekinthették volna elfogultan pesszimistának.

Az utazási biztosításokra specializálódott Traveller's Insurance Company nem köt biztosítást az aranymezőkre igyekvőkkel.

A képzetlen, elkényelmesedett és városi léthez szokott embereket azonban ez sem tartja vissza attól, hogy az egyik legellenségesebb természeti környezetbe induljanak. A hisztériát fokozandó, ismét befut az Excelsior, megint rogyásig pakolva arannyal. Szeptember 1-jéig 9000 fő 3000 tonna felszereléssel elindul északra. Ekkor még nem tudják, hogy az egyik leghidegebb tél közelít Klondike felé. Mint ahogy nem tudja, vagy nem érdekli azt az 1 millió embert sem, akik szintén az indulást tervezik, vagy azt a százezret, akik azon az őszön ténylegesen el is indulnak az aranymezők felé. 1998-ig minimum 60 millió dollárt költöttek felszerelésre, és mint utólag kiderült, ebben az évben Klondike csak 10 millió dollár értékű aranyat adott. A kereskedőknek ez óriási üzlet, és szervezett propagandával biztatják az aranyásójelölteket a mielőbbi indulásra. Ezeknek a cégeknek sosem múló felelőssége van abban az emberi tragédiában, ami rövidesen kibontakozik északon.

Egy bűvár is elindul északra, teljes felszereléssel. Elképzelése szerint majd csak sétál a Yukon fenekén, és felszededegeti az ott halmokban álló, alma nagyságú aranyrögöket. Az örült közhangulat és a teljes tájékozatlanság jó példája, hogy ezt az eljárást szinte mindenki elhiszi és jó ötletnek tartja. Az Alaskan Gopher Company pedig idomított hörcsögökkel készül északra, terveik szerint majd a szerencsétlen állatok hozzák a felszínre a nemesfémeket.

Rettentő, sosem látott hajóhad tart északnak, korabeli leírás szerint „*úszó tébolyda, elszabadult pokol sarkvidéki környezetben*”. A jegyek tízszeres áron kelnek el annak ellenére, hogy az armada eléggé leharcolt állapotban van. Erre legjobb példa az *Elisa Anderson* hajó, amelynek a veszélyes északi vizeken keresztül vezető útvonal ellenére nem volt – nem tévedés! – *hajócsavarja*, nem voltak kazánjai, vízdesztillátorai, gőzdaruja, nem volt villanyárama, hűtőberendezése, sőt még *iránytűje sem*.

Az Alaszkából Klondike-hoz vezető útvonalak közül az egyik legfontosabb a Skagwayból indult, és a White-hágón vezetett keresztül. Széchenyi ezt a várost „átaludta”, kesergett is emiatt naplójában:

...hajnalban Skagwayban álltunk egy fél órát. Igaz, hogy sötét volt még, sokat úgyse láthattunk volna, de mégis sajnálom. Skagwayról annyit hallottam, hogy a nevezetes klondike-i aranyláz idején 1899-ben itt, Skagwayben volt a gyülekezés. Innen indultak neki a félelmetes, ezerméteres Chilkoot-hágónak – a legrosszabb út a poklon innen...” (Széchenyi Zsigmond: Alaszkában vadásztam, 64. old.).

I.fejezet: Megérkezés
82. oldal

Ezen annyit pontosítanék, hogy – miként azt pár sorral ezelőtt írtam is – a skagwayi útvonal nem a Chilkoot-, hanem a White-hágóhoz vezetett.

Ennek egyik szakasza volt a rettenetes Döglött Lovak Ösvénye, ahol a legborzalmasabb és legembertelenebb állatkínzást emelték intézményesen elfogadott szintre, és az ember vált állattá.

Olvasmányaim során rengeteg, sajnos valóban megtörtént rémtettet olvastam erről az ösvényről, de én erről többet nem írok, akit érdekel, olvasson utána.

Ezen az ösvényen bukkantak fel Klondike igazi nyertesei, akik esetenként napi 5000 \$-t is kerestek kölcsönzéssel és alkoholárusítással. Alaszka államban ugyan tilos volt behozni, gyártani és eladni szeszes italt, de Skagwayban ezzel nem sokat törődtek. 5 sörgyár és 142 kocsmá üzemelt a városban. Itt bukkan fel az Egyesült Államok történelmének valószínűleg első, mai értelemben vett maffiája, valóban magas fokon szervezett bűnözői csoportja, „Szappanos” Smith vezetésével. Működési területe minden üzletágra kiterjedt, emberei az összes elképzelhető módon igyekeztek megszabadítani a jövőbeli aranyásókat értékeiktől. Ahogy Alexander MacDonald angol utazó írja *„...a földgolyónak jó néhány vad pontján megfordultam, de állítom, hogy a törvénytelenések legfelháborítóbb fészket Skagwayban találtam. Semmiféle törvény nem létezett, mindig az erősebbnek volt igaza, és csak a jó céllovó érezhette magát biztonságban.”*

A korábban említett Chilkoot-hágón át vezető útvonal és a White-hágó útvonala egyaránt a Benett-tó partjáiig vezet, innen helyszínen eszkábált csónakokon folytatódik a vándorlás. Akiknek nincsen pénze teherhordót fogadni, és lóra sem futja, azoknak a minimum 1 tonnás felszerelést és az élelmiszert maguknak kell leszállítani a Benett-tóig. Ez legalább *négyezer kilométeres*, hónapokon át tartó komoly málhával terhelt oda-vissza gyaloglást jelent. Ez bizony keveseknek sikerült.

1897 őszén aggasztó hírek érkeznek a vándorló tömegek híradóján keresztül: nincs élelem Dawsonban!

Hiába a vándorok pénze, hiába a dawsoni Királyok rengeteg aranya, nem tudják mire költeni. Újabb különös fordulatként sokan, akik eddig bármit megadtak volna, hogy Dawsonba jussanak, most még többet adnának azért, hogy minél távolabb legyenek ettől az elátkozott várostól és visszajussanak a civilizációba. Az általános népvándorlás – ki Dawsonba, ki onnan el – nehézségeit világosan mutatja, hogy november 29-én *-67 Celsius-fokos hőmérsékletet* mértek Klondike környékén! Hihetetlen és abszurd, kaotikus helyzetek alakulnak ki az aranyláz területén, de egyvalamit mindenki vár: a tavaszt. Dawsonba végül kevesen jutnak el, de ezt több tucat útvonalon teszik, és nem szabad elfelejtenünk, hogy ezek a vándorok voltak azok, akik véglegesen megnyitották és feltárták észak-nyugatot. Az aranylázzal fűtött embereket semmi el nem tántorította céljuktól, így olyan területekre is eljutottak, ahova sem előtte, sem azóta ember a lábát nem tette.

Ezért viszont nagy árat fizettek.

Az egyik legszomorúbb történet szerint egy öregember tartott az Aschroft-ösvényen Klondike felé. Szinte minden embertől siránkozó hangon megkérdezte: „Hol az arany?” És egy helyen, ahol megtudta, hogy Klondike még legalább ezerhatszáz kilométeres gyalogút, föbbe lőtte magát.

Más útvonalak sem voltak kevésbé strapásak. A Chilkoot-hágón 1897–98-ban 22 ezer ember kelt át, közülük csak az 1898. április 3-án lezúdult lavina 60 főt ölt meg.

„...amelynek lavinás hóföregeteiben aranylázás emberek százai és teherhordó állatok ezrei pusztultak el.” (64. old.)

A már említett Benett-tóról 1898. május 29-én nem kevesebb mint 7000 hihetetlenül változatos formájú, egyedileg és helyben készült csónak, tutaj és lélekvesztő indult el a Yukon és Dawson felé. Ilyet aztán már tényleg nem látott a világ. Klondike azonban még legalább 800 kilométerre van, és az odáig vezető folyami útvonal helyenként gyakorlatilag hajózhatatlan. Részint a rettenetes megpróbáltatások, részint az aranyban igazán gazdag területek felparcellázása miatt sokan egyből visszafordultak, amint Dawsonba értek.

Dawson közben igazi világváros lett.

65 gőzös hordta a Yukonon a 18 ezer helybélinek és az 5 ezer fő környéken ásó bányásznak az utánpótlást, és mindent, amit csak el lehet képzelni. Dawsonban luxusszállodák épülnek, és csak keveseket zavar, hogy a hiányosan rendelkezésre álló építőanyag és az elégtelen szaktudás miatt belül nincsenek falak. Két nő csak azért érkezik a városba, hogy lássa a híres aranyláz helyszínét, és ezzel beindul a turizmus is.

Az egyik legelterjedtebb tévhit Dawsonnal kapcsolatosan, hogy a város a bűnözés melegágya, a közbiztonság pedig még vadnyugati mércével mérve is katasztrofális volt. Nos, az „erőszakos dawsoni aranyláz” képe teljesen téves, ezt a történetírók utólag biggyesztették Dawson krónikájához. Ha ilyen történetet olvasunk, biztosak lehetünk abban, hogy a szerző vagy sohasem volt Dawsonban, vagy ha igen, akkor nem hagyta, hogy a valóság megzavarja történetének írása közben.

Dawson nem volt Skagway.

A híres-hírhedt mounthyk, a Kanadai Lovasrendőrség tagjai teljhatalommal és vasmarokkal vigyázták a rendet, és ha a szükség úgy hozta, felülírták a hivatalos törvényeket. Mindezt a munkát példás etikai érzékkel, megvesztegethetetlenül, igazságosan és következetesen végezték, és hogy egyetlen gyilkosság sem történt a városban, az nagyrészt az ő érdemük. Rendkívüli tisztelet övezete munkájukat, mert nemcsak sikeresen akadályozták meg a „Szappanos” Smith-szerű egyének tevékenységét, de a határtól a városig tartó sok száz kilométeres, főként vízi útvonalat is biztosították, és mindig, mindenhol felbukkantak, ahol bármiféle baj fenyegetett. Dawson valójában annyira biztonságos volt, hogy a tolvajlás is ritkaságszámba ment, sőt a sátrakból sem loptak el szinte soha

I.fejezet: Megérkezés
84. oldal

semmit. James Dalziel új-zélandi prospector mindig konyhója külső falán, jól látható helyen hagyta zakóját, amikor egy-egy hónapra a tellér mellé települt sátrával. Bár a zakó zsebében tömör aranyóra volt, egyetlen alkalommal sem nyúltak hozzá. A szűrő- és vágófegyverek hordása is tilos volt, lőfegyverekről nem is szólva, amelynek viselésére csak nagyon kevesen kaptak engedélyt. Sam Steele főrendőr még a káromkodást is bünteti. Vasárnaponként zárva vannak a kocsmák, a lakosság pedig békés zsoldárékléssel múlhatja az időt.

A féltelenebb természetűek egy ízben inkább 80 kilométert hajóznak lefele a Yukonon amerikai területre, csak hogy kedvükre bulizhassanak egyet, és megszabaduljanak Steele szigorú figyelmétől. A valódi bűnözés „Szappanos” vezetésével továbbra is a White-hágó útvonal kiindulópontjánál, Skagwayben van. 1898. július 8-án azonban megváltozik a közhangulat. J. D. Stewart aranymezőkről visszatérő és ott meggazdagodott prospector nem hagyja annyiban, hogy „Szappanos” emberei megfosztják egy zacskó aranytól, és szervezkedni kezd. A város Smith ellen fordul. Végül a város önszerveződő polgárőrségének vezetője, Frank Reid öli meg a híres „Szappanos”, igazi, filmbeli, vadnyugati jellegű utcai párbajban. Reid is kap két lövést, amit nem él túl, végül a két riválist egymás mellé temetik. Reid sírjára a következő felirat kerül: „Életét adta Skagway becsületéért.”

Mindeközben Dawson 1899 tavaszán is virágzik. Annyi az arany, hogy 50 évvel később a volt kocsmák földjéből több ezer dollárt rostálnak ki a vállalkozó kedvű utódok. Az 1930-as évek gazdasági válságában pedig néhányan Dawson főutcájának sarát is átszűrrik, nem csekély jövedelmet szerezve így maguknak.

Dawson '97 júliusától '98 júliusáig volt „Észak San Franciscója”. 12 hónapon keresztül ez volt az egyik legfejlettebb város a világon. Lakói Rejtő Jenő-i hősök, akik között volt olyan, aki egyetlen este 150 000 \$-t nyert pókeren.

Amikor '99 tavaszán azonban kifogy az arany Klondike térségében, csaknem egyidejűleg aranyat találnak az alaszakai Nome mellett, a Norton-öbölnél, nem messze attól a helytől, ahol ma az Iditarod verseny végállomása található. Augusztusban egy hét alatt nyolcezer ember hagyja el Dawsont. Csaknem napra pontosan három évvel Carmack lelete után az alaszakai aranyláz véget ért.

Körülbelül százezren indultak el, hogy elérjék Dawsont, és harminc-negyven ezer embernek ez sikerült is. Négyezer főre tehető az a szám, akiknek megvalósul az aranyról szőtt álmuk, és megtalálják az áhított nemesfémeket. Néhány százan voltak olyanok, akik valóban meggazdagodtak. Viszont alig tucatnyi azoknak a prospectoroknak a száma, akik vagyonukat meg is tudták tartani. A Klondike-i Királyok bizony szegényházban, börtönben vagy kétkezi munkásként nyomorogva fejezték be életüket. Anton Sandler, Eldorádó feltárója is szegényen halt meg. A kevés szerencsések közé tartozott viszont Carmack, aki sikeres seattle-beli ingatlanvállalkozóként működött egészen 1922-ben

bekövetkezett haláláig.

Elizabeth Barret Browning szavaival élve: „Minden igazi hős lényege a férfiaság, és minden férfiből válhat hős”. Az alaszakai aranyláz résztvevői pedig egytől egyig hősök voltak. Ahogy Pierre Berton írta: „Ha most valaki [...] egy képes magazin szenzációs tálalású cikkében szeretné látni a fényképét, nem kellene egyebet tennie, mint megismételni a [...] prospectorok tetteit: egy tonna poggyászt felvontatnia a Dyea-ösvényen meg a Chilkoot-hágón át a legkeményebb télben; saját kezűleg kivágott élőfákból nyers deszkákat fűrészelnie, és azokból használható csónakot építenie a Benett-tó parján, megküzdenie a sebes sodrú folyóval és zuhogóival a több mint nyolcszáz kilométeres szakaszon, és Klondike torkolatához érve fakunyhót ácsolnia, amiben mínusz hatvan Celsius-fokot is ki lehet bírni. Erősen kétlem, hogy a századforduló óta akár egyetlen személy is megismételte volna mindezt. De [...] húszezer zöldfűlű végigcsinálta az egészet.”

Az aranyláz történetének rövid összefoglalóját azért írtam le, hogy emlékezzünk. Emlékezzen minden vadász és turista, aki erre a tájra érkezik, és csak szép emlékekkel tér vissza hazájába. Emlékezzen azokra, akiknek ez a csodálatos és fagyos táj a pokol volt, és sosem értek haza szeretteik közé. Emlékezzen arra a rengeteg szenvedésre, a teljes elhagyatottságra és reménytelenségre, az éhezésre és örületre, a kínlódásra és fáradtságra, a lefagyott végtagokra és a csalódásra, ami a prospectorokat várta Alaszkában. Emlékezzen arra a két szerencsétlen sorsú embertársára, akiket kunyhójukban megfagyva találtak, miután négyezer kilométert gyalogoltak Kanadán keresztül. Bográcsukban egy pár félig főtt mokaszin volt.

Most Andy segítségével én is belekóstolhatok az aranyásók nehéz életébe és kemény munkájába. A Girdwood melletti kis bányásztelepen sok eredeti felszerelési tárgyat és komplett bungalót őriztek meg az utókor számára. Szabad a vásár, aki tud magának aranyat mosni, megtarthatja.

Állítólag kevés ember van errefelé, aki ebből lett milliomos.

Nézem a serpenyő mozgatásának technikáját. Minden hagyományos aranymosási eljárás arra épül, hogy az arany a legnehezebb anyag, ami a serpenyőbe kerül. Addig-addig kell a serpenyőt mozgatni, benne a vizet lötyögtetni, ameddig az arany elválik a hordaléktól és kavicsoktól. Én aztán lötyögtettem kitarással, de az első serpenyővel húsz percet kínlódtam. De nicsak, mi van ott az alján? Pici sárga

I.fejezet: Megérkezés
86. oldal

szemcsék... aranyat találtam! Valódi alaszakai aranyásó lett belőlem! (Teljesítményemből egyáltalán semmit nem von le az, hogy Andy vett nekem egy zacskó „színes földet”, amibe gondos kezek jó előre arany szemcséket potyogtatnak, a sikerélményt növelendő.) Tőlem néhány méterrel lejjebb helyiek mossák az aranyat. Abból élnek, amit a hozzám hasonló laikusok elővigyázatlanul visszaöntenek a folyóba.



A Glacier Creek alsóbb folyása felé vesszük az irányt, a nap zárásaként vadvízi evezésen veszek részt. Miközben én az arany mosást tanulmányoztam, Aaron, Andy egyik alvezére előkészítette a hajókat. A folyó völgy felé ereszkedve különös alkotmánnyal találkozunk. Csille ez, drótkötélpályára akasztva, merészen ível át a habzó folyam felett. Hajtásáról emberi izomerő gondoskodik. Középen,

I.fejezet: Megérkezés
87. oldal

derékmagasságban még egy kötél húzódik, de ez nem a tákolmányt tartja. Ezt kell húzogatni, ezzel mozdítható a vasszerkezet. Aki a folyó felett kifárad, annak másnap reggelig jut ideje gondolkodni azon, mennyire volt jó ötlet elhagyni a partot. Beszállunk, ezt ki kell próbálnom, a kötél kezelését Andyre bízom. Ki is jutunk a folyó fölé, alant Aaron küzd a hajók beüzemelésével. Imbolyog, mozog az egész kocsi, nem tériszonyos embernek való. Hamar véget is vetek a mulatságnak, kérem Andyt, vezessen vissza a partra.

Szerencse, hogy hajóink nem a túloldalon vannak.

Két hajóval indulunk. Egyik négyszemélyes, itt Aaron a kapitány, és különböző haverok adják a legénységet. Én Andyvel egy kétszemélyes kajakba kerülök. Beöltözünk annyi ruhába, sisakba, hogy az egy középkori lovagnak is sok volna. Elkap minket a folyó sodra, sziklafalak mellett centiméterekkel suhanunk – előtte megnyugtattak, hogy múlt héten itt valaki borulás után a lábát törte. Ez a jó hír hegyi vadászat előtt. Nem sokat tudok tenni azért, hogy jó irányba haladjunk, semmiféle vadvízi tapasztalatom nincsen, és a folyó nagyon gyors. Andy kezében azonban jól forog a lapát, így az egyórás száguldást épségben vészelem át.

Fura lakóját ismerem meg a helyi vadvilágnak. Kajakunk előtt kacsacsalád úszik a vízen. Ebben önmagában még semmi különös nincsen, de ezek a kacsák a leghevesebb zúgókon úsznak keresztül, miközben követik a folyó sodrát. Habzik, fortyog alattuk a víz, de a csapat nem szakad szét. Andy „wildwater ducks”-nak, vadvízi kacsáknak nevezi őket.

Este nem sok erőm marad a naplórásra.

Ismét véget ért egy hosszú, fáradtságos és élményekkel teli nap Alaszkában.

Augusztus 4.

Alaszka, Palmer

Colony Inn

325 E. Elmwood

2-es szoba (nem tudom biztosan, nem találok a kulcsot)

Reggelijegyekkel ma is bővében vagyok, így ma Aaront látom vendégül a Hotel Alyeska svédasztalos reggelijénél. Ma továbbutazom Palmerbe. Ismét Andy autójába ülök, már otthonosan foglalom el a jobb egyes ülést. Reggeli után Palmerbe autózunk. Aaron a sofőröm, Andy ügyintézés végett reggel már előrement. A mai nap programján négykerekű terepmotorozás szerepel. Nálunk quad, itt inkább ATV néven ismerik ezeket a gépeket, és otthon nem különösebben népszerűek a vadászok között. Számos alkalommal tették már lehetetlenné a vadászatot ezek a nagy hangú masinák, bár erről nem

az ATV-k, hanem vezetőik tehetnek.

Alaszkában az ATV a vadászat csaknem nélkülözhetetlen eszköze. A távoli területek terepjáróval megközelíthetetlenek, a repülőgépekkel pedig nem lehet leszállni az erdő közepén. Ezeket a járműveket a legnehezebb terepviszonyok leküzdésére tervezték, és hogy ennek a feladatuknak milyen bámulatos hatékonysággal tesznek eleget, arról nemsokára én is meggyőződhettem.

Andy minden eddig látott kisteherautónál nagyobb, giga pick-uppal jön értem. Hatezer köbcentis benzinmotor dübörög a fehér GMC szörnyetegben, a fél utcát elfoglalja. Mögé utánfutót akasztottak, arra két sorban összesen öt ATV-t kötözték erős hevederekkel. A Midnight Special klasszikusának ritmusára indulunk, az első benzinkútnál feltöltjük Gatorade-készleteinket.

Barátaim kezdenek megismerni, e nélkül az itóka nélkül én működésképtelenné válok. Nem igazán értik, amikor az otthoni konfliktusról kezdek beszélni nekik, ATV-s és vadász között. Óriási ország ez, mindenkinek jut hely bőven.

500 köbcentis, félautomata Honda gépeket kapunk. Rövid gyakorlás után jól megy az irányítás, de én odahaza sem vezetek sokat, ha mégis, akkor is a nyugodt nyugdíjas tempót szeretem. Eleinte ezért nem is nyomom tövig előre a gázkart. Nincs rá szükség, brutális erő van a masinákban. Nem ismerem még jól ezeket a szerkezeteket, így beállok Andy mögé. Figyelem, milyen nyomvonalat választ, mikor hogyan viselkedik alatta a gép, és utánózni igyekszem.

Az erdőből hamar kiérünk, máris a tengerparton motorozunk. A dagály ideiglenes szigeteket hozott létre, a szigeteket eltérő mélységű csatornák választják el egymástól. Andy leszáll, hosszú szárú gumicsizmában keresi a gázlót. Nem jó, itt nem jutunk át, mély a víz, hát továbbmegyünk. Hiába, a mélység mindenhol túl nagy, úgy tűnik, nincsen megoldás. Végül visszahajtunk első kísérletünk helyszínére, ahol már két helybeli horgász kínlódik az átkeléssel, ATV-k nyergében.

Rövid tanácskozás.

Végül elhatározzák magukat. A horgász mélyen a vízbe gázol, lépésenként tapogatja ki a mélységet. Mi a gépekkel utána megyünk, tartjuk az általa kijelölt irányt. Sikeresen átér minden quad, most már az időszakosan elárasztott, de most száraz, sima, kavicsos területen vagyunk. Itt aztán mindent bele! Teljes gáz, a gumik a földre harapnak, egymás után kapcsolom a fokozatokat. Remekül megtervezett, stabil gépezet. Általában hátsókerék-meghajtással megyünk, ha a terep különösen nehézé válik, akkor kapcsoljuk az összkerék-meghajtást.

Repszünk a síkságokon, küszködünk a dagonyákban, farolgatunk a homokon, korhadó fákon hajtunk keresztül, semmi sem jelenthet akadályt. Egyszer még egy bozótosba is bekeveredünk, harckocsiként gázolunk át rajta. Homokos területre érünk, semmit nem látok a felvert portól, kihúzódok Andy mellé. Mögötte-mellette motorozok, mint a Párizs–Dakaron, porcsíkjaink több méter magasak, sebességünk a hatvan mérföldet is eléri óránként. Véget ér a homok, gyerekfej nagyságú

köveken robogunk tovább. Milyen futómű kell ehhez!

Váratlan forduló, egész látóhatárt betöltő gleccser leheli felénk jéghideg szelét. Feldarabolt, töredezett, évezredes jégtömbök ütköznek itt a talajjal, páratlan alakzatokat hozva létre. Szünetet tartunk, ember és gép egyaránt pihen. Előkerülnek az elemózsiaszsákok, mialatt Andy gyorsan tüzet rak.

A természetet szerető emberek az egész világon egy nyelvet beszélnek, éljenek bár sok ezer mérföldre egymástól. A tűz mellett álló ATV-k azokat az időket juttatják eszembe, amikor még csak a ló volt itt az egyetlen közlekedési eszköz. Most, ebben a pillanatban nem sokban különbözünk az elődöktől, akik évszázadokon keresztül ültek hasonló tüzek mellett, talán éppen ennél a gleccsernél. Csak a mi paripáink ereiben benzin kering vér helyett.



A pihenő alatt leadom első lövéseimet is Alaszkában. A fegyver egy Mossberg pumpás sörétes,

I.fejezet: Megérkezés
90. oldal

bizony meglehetősen elhanyagolt állapotban. Ezt a fegyver tulajdonosa, Andy is elismeri, de hozzáteszi, hogy ez az ő „munkapuskája”. Mindig vele van, kocsijában hánykolódik, vagy mint most is, az ATV-re van felkötve. Munkájából adódóan gyakran tölti a szabadba az éjszakát, és már került olyan helyzetbe, hogy puskával kellett magának ennivalót szerezni. Medvék riogatására is jó, bár kétséges, hogy egy 20-as kaliberű sörétes madársöréttel töltve mennyire lenne alkalmas medvék ellen. Az biztos, hogy egy elszáradt bokrot szétlőttem vele.

Visszaúton fáradok, érzem, ahogy kezd szétesni a koncentrációm. Nehéz munka egy ATV-t egész nap vezetni. Egy meredek hegyoldalban aztán majdnem meg is történik a baj. Erősen balra dőlök, azt hiszem, mindjárt borulok, és hirtelen elfelejtem, hogy motoromnak nem kettő, hanem négy kereke van. Szükségét érzem annak, hogy bal lábamat letegyem, a szerkezet is tovább dől balra, a lábam a lábtartó fémtálca és a talaj közé szorul... és szépen visszadőlünk jobbra. Ezt megúsztam, de jobban kell figyelnem, és mindenekelőtt még lassabban hajtanom.

Egy lábtörés az a dolog, ami most nagyon nem hiányzik. Be is sorolok a sor végére, és a hosszú úton immár csak arra figyelek, hogy biztonságban a talajon tartsam a Hondát. Durrogó, zajos gépeink sem elegendőek ahhoz, hogy egy alaszakai jávort elriasszanak. Ez a második vadon élő jávor, amit látok, a másikat Anchorage mellett nem sok híján majdnem elgázoltuk. Fialat állat, tanácstalanul nézeget felénk, maga sem tudja, mit kellene tennie. Jól kinézegeti magát, aztán befordul az erdőbe.

Szállodámnál válok el Andyéktól.

A Colony Inn kétszintes, régi faépület, amelyben szépen kialakított szobák kaptak helyet. Büszke a múltjára, minden ízében igyekszik ódonnak látszani. A kulcsot egy másik épületben kell felvenni, magában a szállodában egyedül vagyok.

Egy szál egyedül.

Egy fő személyzet nem sok, annyi sincs itt.

Füredéshez készülök, de valamiért nem tudom a zuhanyrózsát bekapcsolni. Itt minden zuhany kissé furmányosan működik, de ez végképp kifogott rajtam. Egy magamra tekert törülközővel rohangálok, próbálok egy élő embert felhajtani, de nem sikerül. Végre találok egy telefont, hívom a portát, azt ígérik, átküldnek valakit.

Egy kis idő elteltével jókedvű úr érkezik segítségemre, szidja az ostoba logikát, amivel a zuhanyt tervezték. Nem emlékszik arra, hogy az utóbbi években lett volna olyan vendég, aki saját magától rájött volna a zuhany működésére.

Vigasztalóan ingyen kimoshatom ruháimat, ami már nagyon időszerű. Utoljára még az Anchorage Hiltonban mosattam, az pedig már régen volt.

Este a Hatcher Pass nevű vén bányához autózunk.



Nem volt különösebben érdekes látnivaló, az biztos. Volt itt egy bánya, kimerült, a kitermeléshez használt eszközöket és a bányászok bungalóit pedig sorsukra hagyták. Pár évvel később szép fapallót kapott a környék, elnevezték kiállításnak, és most lehet a romokat nézegetni. Sok pénzt nem kellett beleölni, így biztosan nem lesz veszteséges.

Ez már fél siker.

A fegyveremről továbbra sincsen hír.

Augusztus 5.

Alaszka, Talkeetna

Talkeetna Roadhouse

A két emeleti szoba közül az egyik

Reggel háromnegyed nyolckor jönnek értem Andyék. Ma is Aaron a sofőr, Andy folyamatosan tárgyal a telefonján. Annyit sikerül a beszélgetésből kihámoznom, hogy a puskámról van szó. Betérünk reggelizni Palmer egyik 24 órán keresztül nyitva tartó éttermébe. Még sosem reggeliztem bélszínt, de az étlapon a reggelik között van, és Aaron is azt állítja, hogy ez itt nem szokatlan. Rendelek hát egyet, mert én bizony a bőséges reggeliket kedvelem.

Már csaknem megérkezik a reggelink, mire Andy végre leteszi a telefont. A lehető legjobb híre van: a fegyverem megérkezett Deadhorse-ba, és jövődöbeli guide-om feleségének kezében van. Igaza volt hát akkor, amikor azt állította, hogy Alaszkában a posta lassan, de biztosan működik.

Az időjárás nagyon gyorsan változik, a pár nappal ezelőtti kánikula immár a múlté. Tegnap, rögtön az ATV-túra után elromlott az idő, a bányát már kellemesen szakadó esőben kerestük fel. Most is reménytelenül esik, a felhők olyan alacsonyan szállnak, attól tartok, beleütközünk.

Aaron Talkeetna felé veszi az irányt.



Talkeetna az a város, amely valószínűleg a legközelebb áll ahhoz a képhez, amely a világ más tájain élő emberek fejében egy alaskai városról él. Szinte minden komolyabb alaskai településhez hasonlóan ez a kisváros is az aranyláznak köszönheti megalapítását. Az aranyláz elmúlt, Talkeetna szerencsére maradt. Amikor éppen nem egy magyar vadász koptatja utcáit, ez a kisváros az első számú bázisa az alaskai hegymászóknak. Innen indulnak a környező csúcsok, többek között a The Big One-ként is emlegetett Mount McKinley meghódítására. A 6194 méteres csúcs Észak-Amerika legmagasabb pontja, és hivatalosan a Mount Denali névre hallgat, ami az őslakosok nyelvén magas/havas hegyet jelent. A McKinley nevet természetesen attól az aranyásótól kapta, aki 1896-ban nevezte el William McKinleyről, a republikánus párti elnökjelöltről. Az aranyásó propagandája annyira hatásos volt, hogy McKinleyt meg is választották az USA 25. elnökének, 1897–1901 között töltötte be hivatalát.

Az indiánoknak természetesen megvan a – helyenként ugyan kissé homályos – teremtéstörténete a Denaliról, amely valami oknál fogva egyben az ember második teremtésének a története is. Így hangzik:

Élt egy faluban egy indián fiú három unokaöccsével. Tőlük nagy-nagy messzeségben, a tenger túloldalán pedig élt egy legendásan frigid lány, akit közismerten nem érdekeltek a férfiak (*a nők sem... – K. G.*). Az indián fiú valószínűleg kedvelte a kihívásokat, mert fejébe vette, hogy ő igenis pont ezt a lányt fogja feleségül venni. Elindult hát a tengeren, de erősítésnek magával vitte a kedves rokonokat is.

A leány, mint az várható is volt, visszautasította a fiút.

Másnap reggel a fiúk már hazafelé készültek, amikor is indulás előtt odalépett hozzájuk egy anya, aki úgy gondolta, hogy nincsen már szüksége leány csecsemőjére (?), ezért azt felajánlotta a srácoknak, hogy vigyék magukkal. A véletlenek összejátszása folytán a frigid leányzó pont akkor ment a partra vízért, amikor a kis csapat a csecsemővel együtt elindult. Ahogy a lány meri ki a vizet, egyszer csak elkezd sülyedni a laza iszapban. A bosszúálló típusú fiú nem segített neki (*és valamiért a körben álló falusiak sem, bár ennek okára nem derül fény a történetben*), így a szépséges lány hamarosan megfulladt. A lány apja szörnyen nekidühödött az események láttán, és a partra küldte óriásira nőtt feketemedvéit azzal, hogy támasszanak szélvihart. Az elfajzott bestiák felkavarták a tenger vizét, hogy az már csaknem elborította a fiú kenuját. Hősünk azonban ekkor elővett egy követ, és a vízbe hajította. (*A kő eredetéről, hatásmechanizmusáról, esetleges varázserejéről vagy arról, hogy egyáltalán hogyan került a fiúhoz, nem esik szó.*) A kő sajnálatos módon nem működött hibátlanul, mert csak a mi indiánunk kenuja körül csillapította a hullámokat, az unokatestvéreké körül nem, így azok is vízbe fulladtak. (*A három unokaöcs eddig a pillanatig egyáltalán semmit nem csinált a történetben, egy jelenetben sem szerepeltek, így kész rejtély, hogy tulajdonképpen minek is voltak ott.*) A medvék azonban kissé túllőttek a célon, mert a hullámok egyúttal a falu lakosságát is elpusztították, gazdájukat – a vízbe fulladt leány kedves papáját – és feleségét kivéve, akik a történetben bővebben nem részletezett módon élték túl a kalandot. A srác közben evezgetett hazafelé, mögötte a csecsemővel. Egyszer csak – ismeretlen ötlettől vezérelve – hirtelen felpattant, és szigonyát teljesen váratlanul belevágta az előtte lévő hullám tarajába. Elég erősen dobhatta, mert a szigony megállt a hullámban, viszont a fiú annyira kimerült a dobástól, hogy a művelet után rögvest elnyomta az álom. Amikor magához tért – csodák csodája! – a kenu már egy fenyőfa ágai között volt. Az a hullám, amibe a szigony fúródott, hegygé vált. A hegygé válás után a szigony valamiért kivágódott belőle, és egy másik hullámba fúródott, ami szintén hegygé vált. Ez utóbbi hegy lett a Denali.

A szigony útja azonban nem állt meg. Ismét kivágódott, és ezúttal az ég felé repült, ahol mi, földi halandók nem láthatjuk. A varázslók bezzeg igen.

Hogy a happy end teljes legyen, a fiú – aki még mindig a fa tetején gubbasztott – hátrafordult, és nagyot csodálkozott, mert kiderült, hogy a csecsemő gyönyörű nővé változott. Ettől a pártól származik

az emberiség. *(Hogy az eddigi összes szereplő honnan származik, arra a történet nem tér ki.)* Rossz hír viszont, hogy a medvék galád tulajdonosa és felesége a mai napig él és virul, de szerencsére nagyon messze tőlünk.

A hely az 1917. február 26-án létrehozott Denali Nemzeti Parkban helyezkedik el. A parkot 1976-ban bioszféra-rezervátumnak minősítették, bár ez nem biztos, hogy jó ötlet volt. Az UNESCO Ember és Természet Programjának keretében hozza létre ezeket a rezervátumokat, amely természetesen komoly védeltséget biztosít az adott területnek. Másrészről az ilyen rezervátumok egységes alapító okirata szerint „*mozdítsák elő és mutassák be az ember és a bioszféra között létrejövő kiegyensúlyozott kapcsolatot*”. A bonyolult megfogalmazás magyarra fordítva azt jelenti, hogy ezek a területek kiemelt turistalátványosságok. Inkább egy helyre hozzák a turistákat, ahol ellenőrzött körülmények között lehet rácsodálkozni a grizzlyre, mint hogy mindenki fel-alá koslasson egész Alaszkában, állandóan bajba kerülve és a vadállományt riogatva. Ennek a politikának a számszerűsíthető eredménye, hogy a Denali Parkot egy évben 300 ezer turista keresi fel.

Természetesen én is beterveztem a programomba, és kértem Andyt, hogy szervezzen ide utat. Ő azonban erről szerencsére lebeszélte. Annyira túlterhelt a terület, hogy már nem képes megmutatni a valódi Alaszkát. Rengeteg hely van ebben az államban, amit érdemes felkeresni, és mivel én nem pont egy turistaparadicsomba vágyom, így a Denali végül kimaradt a tervből.

Talkeetnára visszatérve, említésre méltó a 844 lelket számláló város jelmondata:

Talkeetna: ahol az Út véget ér és az Élet kezdődik.

Azt hiszem, nincs sok város a világon, ami ennyire pontosan és lényegre törően tudta volna megfogalmazni azt az életfilozófiát, ami a helyeket jellemzi. Az én szállásom az 1917-ben épült Talkeetna Roadhouse lesz. Állítólag klassz szálloda, amiben erősen reménykedek.

Talkeetna felé féléuton rossz hírt kapunk: az úgynevezett Whistle Stop Train nem üzemel.

Ez a vonat az Alaska Railroad speciális szolgáltatása. Lényege, hogy a vonat nem ott áll meg, ahol állomás van, hanem ott, ahol az utas előre kéri. Akár az őserdő közepén is. Sokan vannak, akik a vadonban élnek, vagy hosszabb-rövidebb ideig ott tartózkodnak. Hegymászók, pecások, önkéntes remeték és raftingosok teszik ki a Whistle Stop Train törzsközönségét.

Mi ezt a szerelvényt szeretnénk volna használni arra, hogy eljussunk egy újabb Széchenyi-emlékhelyre, Currybe. Igen, ez az a hely, ahol Széchenyi 1935. augusztus 31-én, vonatútját megszakítva egy éjszakára megszállt, és itt állt az a szálloda, amelynek reggeli ébresztőjét állítólag nem lehetett átaludni.

„Sötét van már, mire Currybe érünk. Állomás helyett szép, modern szálló áll a sínek mellett, egymagában, az erdőség mélyén.” (Széchenyi Zsigmond: Alaszkában vadásztam, 143. old.)

„Rendes, tiszta szálloda, a legkülönb, melyet ittlétünk óta láttam.” (143. old.)

Nagyon kellemetlenül érint ez a hír. Talkeetnát csak azért vettük be a tervbe, hogy onnan Currybe eljuthassunk. A terveket ismét át kell alakítanunk. Andy megint telefonálásba kezd, én a szélvédőn keresztül az esőt bámulom.

Megérkezünk a Talkeetna Roadhouse-ba.

Azt, hogy ez egy jó szálloda lenne, azért én nem állítanám. Ez nem jó szálloda. Sőt még csak nem is közepes. Ne szépítsük a dolgot: ez egy ifjúsági szállás. Van azonban kettő, úgynevezett elit szobája, ahol nem kell három másik emberrel megosztanom az álmomat, engem ide szállásolnak el. A konyhából kiáradó zsíros bűz az egész építményben átható, az én szobám valószínűleg éppen a konyha felett van, mert a bűdösség itt a legerősebb. A fürdőszobába benézve úgy döntök, hogy a mai fürdözést kihagyom. Előző szálláshelyemhez hasonlóan faépület, ha valaki végigmegy a földszinten, csak úgy zeng az egész. A Colony Inn szállodával ellentétben itt viszont nem vagyok egyedül, az épületben valakik állandóan fel-alá vándorolnak.

Ledobom a táskáimat, és kimenekülök a friss levegőre. Szemrehányásaimat Andy türelemmel viseli. Valami félreértés történhetett, ő azt hitte, én szeretem az ilyen történelmi, „*historic*” szállodákat. Erre abból következtetett, hogy sewardi szállodám kiválasztásakor ragaszkodtam a Van Guilderhez, ami szintén „*historic*”. Csakhogy én kizárólag Széchenyi miatt választottam az ő régi szálláshelyét, egyébként pedig a modern, nagy és korszerű szállodákat szeretem. Azokat, amelyekben lift van, jakuzzi és svédasztalos reggeli. Ez bizony nem az. Egy éjszakát azonban valahogy kibírok, csak utána győzzem a ruháimat szellőztetni.



Andy ismerteti megoldási javaslatait.

Egyik lehetőség, hogy Curryt töröljük a programból, és más elfoglaltságot keresünk. Sok lehetőséget ismer a környéken, unatkozni biztosan nem fogok. Én rögtön a másik lehetőséget választom, nekem el KELL jutnom Currybe.

Ez esetben helikoptert kell bérelnünk.

Sajnos az idő nem javul, még a híres bush pilotoknak sem fűlik a foga a felszálláshoz. Viszont megnyugtató, mert: *„Everything is possible, but everything has a price.”* (Minden lehetséges, de mindennek ára van).

Végül a Denali Helicopters rutinos pilótája, a derék John vállalja el a mintegy huszonöt perces helikopteres utat. Kihajtunk a repülőtérre, John gépe bizalomkeltő. Korszerű helikopternek tűnik, bár nem áll másból, mint egy csővázból, egy motorból és az üzemanyagtartályból. Jet-hajtóműve úgy ordít, hogy a belső fülhallgatók felvételéig tartó rövid idő alatt is halláskárosodást szenvedhetünk, ezért a motor beindításakor füldugaszokat kapunk. Felszerelésünk a gépen kívülre akasztott kosarakban kap helyet, John nagyon figyel a helyes súlyelosztásra.

Minden csomagot kitartóan méricskél, emelget, a kosarak tartalmát többször is átrendezi.
Végre felszállunk.

Immár rendelkezem némi helikopteres gyakorlattal, ezért sokkal jobban élvezem a repülést, már nem félek. Alacsonyan repülünk nagyon, de nincsen sok választásunk, mert a felhők is alacsonyan szállnak. Ráállunk az Alaska Railroad sínpárjára, azt követjük. Mellettünk feltűnik a Sustina folyó, éppen egy „jetboat” suhan rajta.

Curry közelébe nincsen repülőtér, így John a folyópart egy néhány négyzetméteres sziklás részén teszi le a helit. Gyors kipakolás, és John húz is vissza a civilizációba.

Mi pedig itt maradtunk a vadonban.

A Curry állomás nincsen messzebb, mint száz méter, átvágunk a vékony erdősávon.

A szállodát sajnos már nem találhatjuk itt. Néhány évtizeddel ezelőtt tűzvész martalékává vált. Ez az ára annak, hogy mindent fából építenek. Alaszkában nehéz régi épületet találni, előbb-utóbb mindegyik leég. Bejárjuk az állomás környékét, igyekszünk meghatározni azt, hogy hol állhatott az épület annak idején. Találunk is egy alapozást, azonban világos, hogy ez későbbi idők terméke. Andy viszont állítja, hogy igen nagy valószínűséggel ez az alap a szálloda romjaira épült. Annál is inkább így lehetett, mert másfele nemigen látni építkezésre alkalmas, nyílt és vízszintes területet. Akárhol is volt az épület, az biztos, hogy száz méteren belül állt.

Ide is eljutottam hát.

A könyv lapjai megelevenednek... Körülnézek, és azt a tájat látom, amit Széchenyi is láthatott reggel, mielőtt a vonatba szállt. A fák nőhetnek, de a folyó ugyanaz.

Elkészítjük a szükséges video- és fotódokumentációt, majd visszasétálunk a Sustina partjára, ahol Aaron közben összerakta a csónakunkat. Ez pont az a csónak, mint amivel a raftingon voltunk, csak éppen akkor én nem ebben ültem.



Körülbelül 25 mérföld, mintegy 40 kilométer csónakázás vár ránk. Ennyi a vízi út vissza, Talkeetnába. Ami helikopterrel 25 perc volt, a csónakkal 4 óra lesz. Folyásiránnyal megegyezően haladunk, átlagsebességünk körülbelül öt mérföld óránként. Az eső tegnap este óta változatlanul esik. Amilyen hülye vagyok, nem hoztam magammal a vízálló ruházatomat és bakancsomat, lehet, hogy azért, mert Andy csak háromszor mondta el: szükségem lesz rá. Kísérőim feneketlen zsákjából azért csak előkerül egy esőruha, lábamat viszont a hideg Sustina nyalogatja. Raftingcsónak ez a javából, lyukas az alja, hogy a vadvízi evezés közben befröcskölt víz szabadon távozhasson. Most a víz nem távozik, direkt ott jön be, hogy a lábamat mosogassa.

Andy elővarázsol egy karton Miller sört, így dermedt végtagokkal, viszont belülről fűtve hajóházunk, a hangulat pedig kiváló a fedélzeten. Útközben, a folyó bal partján meglátom második feketemedvémet. Akkora, mint egy süldő, a vezetőim szerint fiatal állat, kíváncsian figyeli csónakunkat. Még azt is eltűri, hogy evezőmmel megcélozzam, sőt a hangos – Durr! – kiáltásomra sem ugrik meg. Hosszú ez a négy óra.

Folyamatosan ugratom Andyt, mert régi GPS-e a helyes irányon kívül mindent mutat. Néha azt jelzi, hogy távolodunk a célponttól. Természetesen formálódik valamiféle magyarázat, a GPS felmentése érdekében – az eső, a felhők felettünk, a hegyek, amik árnyékolnak, miegymás –, de ez a műszer valahogy nem az igazi.

Hogy kicsit felmelegedjek, egy ideig úgy teszek, mintha eveznék. Az ATV szarvkormányja csúnyán feltörte a tenyeremet, most kicsit sajnálatom magam.

Nézem a végtelen vadont.

Ugyanezt látták az aranyásók, előttük a bennszülöttek. Ugyanezt a csendet hallgatták, ezeket a fákat látták és így rángatta az ár a csónakjukat. Az idők változtak, a csónakokat ma már műanyagból gyártják. A Sustinát mindez nem érdekli. Ő marad az, ami mindig is volt. Vadászok generációi jönnek és mennek, de a folyók mindig maradnak...

Délután hétkor, az előre tervezett időpontban minden hátráltató tényező dacára kikötünk.

Bűzös szobámnak egyetlen előnye, hogy elér ide a WiFi-lefedettség. Ahogy bekapcsolom a gépem, Frank Cole főszervező levele fogad. Kanadai vadászatomhoz kellene kitöltenem valami újabb kérvényt vagy engedélyt, vagy mit tudom én, micsodát, de nekem ehhez most nincsen türelmem. Meg is írom, hogy ezt nélkülem kell megoldaniuk, inkább Andyékkel megyek egy búcsúbulira a közeli bárba. Chris Rea hangú énekes társával élőzenét ad.

Jól berúgunk.

Augusztus 6.

Fairbanks

Pikes Waterfront Lodge

1850 Hoselton Road

327-es szoba

Korán kelek, a bűz felébreszt. Letámolygok reggelizni, majd átmegyek a szomszédos ajándékboltba. Vezetője Andy nagy haverja, mázsányi felszerelésemet az ő mikrobuszán visszük ki a vasútállomásra.

Andy, a nagyszerű Andy!

Kikerültem hát védőszárnyai alól, tovább nem kísérhet. Innen egyedül járom az utamat. Kár is lenne tagadnom, szomorú vagyok emiatt. Ameddig sorsom az ő kezében volt, tudtam jól, nem lehet baj. Magam előtt látom szakállas, szemüveges arcát, amint gondterhelten mered az iPhone kijelzőjére, miközben másik kezével vízhatlan jegyzetömbjének lapjait forgatja. Kiváló szervező, nagyszerű ember, aki nem ismeri a lehetetlent.

Alaszka egy olyan ország, ahol a dolgok folyamatos mozgásban vannak. Itt csak az válhat jó szervezővé, aki képes arra, hogy alkalmazkodjon az egyfolytában változó körülményekhez. Andy ilyen szervező, munkáját a legnagyobb körültekintéssel, lelkesen és mindig mosolyogva végezte. Elmúlt napjaim sikere, a Széchenyi-emlékhelyek felderítése az ő érdeme. Nála jobb társat nem találhattam volna ezekhez a programokhoz. Ha további vezetőim csak fele olyan jók lesznek, mint Andy volt, akkor ez az expedíció tökéletes lesz. Ha Alaszka a kérdés, Andy Morrison a válasz.

Kint üldögélek az állomáson, várom a vonatot.

Most bőven északra vagyok Sewardtól, tehát a korábbi utamat meghiúsító kőomlás ezúttal nem veszélyezteti vonatutamat. Azt hallottam, már le is takarították a pályát. Az útiterv szerint ma egész nap vonatozok, egészen az északi végállomásig, Fairbanksig. Kevéssel több, mint nyolc órán keresztül döcögök majd a vonaton. Túlzott sebességtől nem kell tartani, szinte sehol nem megyünk majd gyorsabban, mint hatvan-hetven kilométer óránként. Egyesek szerint ez az egyik legszebb vonatút a világon, ezért választottam az utazásnak ezt a módját a repülés helyett.

Tizenegy óra után nem sokkal, éktelen kürtölés és kolompolás közepette érkezik a talkeetnai állomásra az Alaska Railroad kék-sárga állami színekre festett szerelvénye. Két mozdonyóriás is vontatja a szerelvényt, szinte remeg a föld, ahogy elhaladnak. Az első osztályra szól a jegyem, amit itt Gold Star Service néven emlegetnek. Még külön jelvényt is kapok, azt kell – inkább kellene – kitűznöm megkülönböztetésül.

Kéteemeletes kocsi az enyém, olyan magas, hogy külön lépcsőt kell alá tolni, különben csak a sziklamászók tudnának rá felkapaszkodni. Csomagjaimat elvették, elemésztette az egyik vagon bendője, csak kézipoggyászt szabad a fedélzetre vinni. Az alsó szinten kellemes étterem fogad, az ülések a felső szinten vannak. A vagon emeletén a kocsi hátsó része félig nyitott, így onnan lehet a legjobban megfigyelni az elsuhanó tájat, itt azonban csak állni lehet. Az ülőhelyek egytől egyig a fedett részen vannak. De akinek nincsen kedve a fedetlen részen fagyoskodni, az sem marad le semmiféle látnivalóról.

Csaknem teljesen üvegből van ez a kocsi.

Akármerre is nézel, mindenhol üveget, mögötte pedig Alaszkát látod. Még a tető is erős plexi. Utaskísérő lát el minket folyamatosan frissítővel, és idegenvezető mutogatja a látnivalókat. Kényelmes a vonat, bár majdnem telt ház van. A szerelvény kizárólag a turistákat szolgálja, helyiek már régen nem veszik igénybe. Olcsóbb is, gyorsabb is, ha repülővel utaznak az államon belül. Az idelátogató idegenek viszont kedvelik, mert valódi alaszakai vadont láthatnak anélkül, hogy a vadonbeli élet bármely nehézségét el kellene viselniük. Most is tombol kint a fergeteg, a szél csomókba vágja az esőt az ablakokhoz, de ebből bent semmit nem érzünk. Kellemesen hideg sört kortyolgatva nézek ki az elázott, elsuhanó tájra.

Tőlem aztán zuhoghat.

Csak arra a pár napra tartson egy kis szünetet, ameddig vadászok.

Némely emelkedőn úgy lelassulunk, hogy azt gondolom, ennél futva is gyorsabb lennék. Az utasok többsége szerencsére csak a Denali Parkba készülő turista, ők néhány óra múlva le is szállnak, akkor szinte egyedül maradok. Összeismerkedek egy helyi vadással, kiszúrja az SCI-matricát a netbookomra vigyázó 1080-as Peli-táskán. Szóba elegyedünk, jól ismeri Eddie-t (itt mindenki ismer mindenkit), sokat mesél nekem az alaszakai vadászatokról.

Kissé irigylem a helyieket.

Az alaszakaiaknak nem kell méregdrága engedélyeket kiváltaniuk minden egyes vadászathoz, és nem kötelező a profi *guide* felfogadása sem. Bizonyos korlátozásokkal, de boldog-boldogtalan vadászhat, és általában ki is használják ezt a lehetőséget. Semmiféle vadászatellenességet nem tapasztaltam ittlétem alatt. Ezeknek az embereknek a vadászat az élet természetes része. Nem is kérdéses, hogy szinte minden családban akad egy vadász.

A Denali után sűrűvé válik a levegő.

Kiterjedt erdőtüzek pusztítanak Alaszkaiban. Az égő fa szaga átjut a légkondicionálón, betölti az utasteret. Valóban nagy területek égnek, a tényleges tüztől sok-sok kilométerre is vastag füstköd üli meg a tájat. Ebbe a gomolygásba vág most utat a két erős mozdony. Andy tegnap azzal riogatott, hogy repülőutam Fairbanksból kétséges. Vannak napok, hogy egyáltalán nem szállnak fel a gépek, még a nagy, gazdagon műszerezett utasszállítók sem.

Délután jó chilit eszem az alsó szinten, az üres étteremben.

Fairbankshoz közeledve váratlanul változik a táj. Mezőgazdasági táblák, traktorok mutatják a civilizált világ közelségét, balról elmarad a University of Alaska épülete. Az utolsó pár mérföldet valóban csigalassúsággal tesszük meg, már azt hiszem, sosem fogunk beérni.

A fairbanksi vasútállomás rendezett képe első osztályú kiszolgálást ad. Kérésemre még a vonatról hívják szállodámat, a Pikes Lodge-t, hogy mikrobuszt küldjenek elém. Majd' belerokkanunk, mire a sofőrrel közösen beemeljük az irdatlan nagy The North Face táskát a csomagtartóba. A vasútállomás messze esik a várostól, bár ahogy Fairbanksot elnézem, igazi városi létformáról kevéssé beszélhetünk. Nagy területen, szellősen építkeznek. Váratlanul enyhe klíma, párás fülledtség és az égő erdő szaga fogad.

Fairbanks talán legjobb jellemzése a helyi látogatóközpont jelmondata: Extremely Alaska.

Bár 85 000 lakosával ez az állam második legnagyobb városa, érdekes módon nem foglal el különösebben előkelő helyet a turisták célpontjai között. Pedig itt tényleg minden van, amit Alaszka adni tud, én is itt fejezem be a vadászatomat megelőző, és már most is felejthetetlen vakációm. A város már nagyon közel fekszik a sarkkörhöz, ezért nyáron 22 órán keresztül van világos, és az ebben rejlő lehetőségeket a helyiek alaposan ki is használják. A baseball- és a golfmeccsek

nyáridőben egész „éjszaka” tartanak, hasonlóképpen az éjszakai élet, ami itt fényes nappal zajlik.

A helyiek független, bátor és merész emberek. A távoli város lakói a múltból magukkal hozták az eredeti alaszakai erényeket. Harsányak, színesek, állítólag kissé dicsekvőbbek és büszkébbek más alaszkaiknál, de az biztos, hogy magukénak érzik a régi alaszakai etikát: dolgozz keményen, szórakozz keményen, igyál keményen. Én különösen ez utóbbi kettőben vagyok jó, így a fairbanksiak jelleme legalább kétharmad részben hasonlít az enyémhez.

Az útikönyvek szerint ez az a város, ahol az idegennek mindenképpen szüksége van arra, hogy legalább egy helyi barátja legyen, aki megmutatja neki a települést, elkalauzolja a titkos, természetesen senki más által nem ismert helyekre, megmutatja a folyókat, forrásokat és hegyeket, hogy lássa az idegen azt, miért is éri meg kitartani emellett az elszigetelt település mellett. Úgy tartják, hogy ebben a városban több a szánhúzó kutya, mint ahány ló van Kentuckyban. Hogy ez igaz vagy sem, nem tudom, mert Kentucky államról hirtelen csak a Kentucky Fried Chicken jut az eszembe, de azért készséggel elhiszem a történetet. A város és környéke az egyik legmelegebb és legszárazabb területe Alaszkának. Talán hihetetlen, de a nyári hőmérséklet gyakran kúszik 30 Celsius-fok fölé. Nyáron voltaképpen tombolhat a strandidő, így a rövidnadrág csomagolása kötelező. Aki ezt a könyvet eddig olvasta, egészen bizonyosan nem lepődik meg azon, hogy Fairbanks a létét az aranynak köszönheti.

1901-ben SS Lavelle Young 130 tonna felszerelést szállított a Tanana Riveren a Tanacross aranymezőkre, fedélzetén ET Barnett-tel. Tanana azonban rövidesen túl sekélynek bizonyult a megterhelt hajónak, így a kapitány a Chena folyóval próbálkozott. Ez a kísérlet sem járt azonban sikerrel az alacsony vízállás miatt, így a cél elérése reménytelennek látszott. A kapitány kénytelen volt kitenni Barnettet és feleségét a szükséges ellátmánnyal. A Barnett család híres partraszállását a mai 1st Avenue és Cushman St. sarkán hajtotta végre, így bárki megtekintheti a történelmi helyszínt. Barnett nem volt szerencsés aranyász, de a rá következő évben egy bizonyos Felix Pedro nevezetű olasz 12 mérföldre innen jelentős aranymezőre talált. A történet innentől kezdve a szokásos aranyvárosi forgatókönyv szerint zajlott. 1908-ra több mint 18 000 lakosa volt Fairbanksnek, akik a Fairbanks Bányász Körzetben próbálták megtalálni a szerencséjüket és az aranyat. Az évtized során az állam más területein feltárt leletek azonban hamar elszívták a lakosságot, de ironikus módon mégis ez volt az a város, ahol az aranyüzlet a legtovább virágzott. A nagyipari módszerekkel dolgozó bányavállalatok a vasúttal együtt érkeztek meg, 1923-ban. A legsikeresebb közülük, Gold Dredge No 8 jelzésű mező 1928 és 1959 között 221 ezer kilogramm színaranyat adott. Ezt a már nem működő bányát látogatják a legtöbben az államban. Pár évtizeddel lekéstem ezt az üzletet, így inkább el sem mentem a híres bányába. Fairbanksben azonban még nem állt le az aranyláz. Itt működik az állam legnagyobb bányája, a 2004-ben 140 millió dollár értékű aranyat adó Fort Knox Gold Mine. Bár

Fairbanks Alaszka észak-déli kiterjedésének nagyjából közepén található – inkább délre, mint északra –, ettől a várostól északra gyakorlatilag semmi sincsen.

Északra haladva már csak elszórt, alig néhány házból álló településeket, katonai bázisokat és kutatóállomásokat találunk, azonban ezeket is több száz kilométer választhatja el egymástól. Innen északi irányba már csak egyetlen út, a szilárd burkolattal nem rendelkező 11-es számmal jelzett és a kissé túlzó néven Dalton autópálya névvel büszkélkedő széles dózerút vezet a TAPS kiindulópontjáig, a Prudhoe-öbölig. Ez a főútvonal elsősorban a TAPS ellátását és kiszolgálását biztosítja, és nagyon fontos eleme annak a Kanadából induló úthálózatnak, amelyet háború esetén az USA fegyveres erői felvonulási útvonalként használnának az oroszok elleni háborúban.

A bányalátogatások helyett más programot szervezett nekem Andy, de erről később.

A szállodával ezúttal nem nyúlt mellé Andy. Fából épült ez is szerencsétlen, de valóban igényes belsőépítéssel és jól berendezett szobákkal. A szállás elfoglalása után nem is marad sok időm nézelődni, sok elintéznivalóm akad még az este.

Közeledik a vadászat.

Augusztus 7.
Pikes Waterfront Lodge
327-es szoba
Délelőtti bejegyzés

Ma szinte a teljes napom szabad.

Van elegendő időm gondolkozni úgy a közvetlenül előttem álló vadászaton, mint a teljes expedíción, ami igazán csak most kezdődik el.

Rengeteget készültem erre az útra, de a siker így sem garantált. Azt gondolom, mindent megtettem a felkészülésért, nem lógtam el sem az edzéseket, sem a lögyakorlatokat. Az elérhető legjobb minőségű felszereléssel érkeztem ide és a legkiválóbb *guide*-ok fognak kísérsni. Elhatároztam, hogy *mindent* és még annál is többet meg fogok tenni a sikerért. Hogy ez elég lesz-e, arra csak a jövő ad választ. Úgy gondolom, elégnek kell lennie. Hacsak valami átok nem ül rám, vagy nem szenvedek balesetet, akkor minden számítás és gondolkodás után arra jutok, hogy sikeres alaszakai vadász lehetek.

Vagyis inkább erősen bízom benne.

A szokásos megareggeli után bemegyek a városba, a Sportsman Warehaus helyi üzletébe. Még az anchorage-i boltjukban vettem négy pár profi hegymászóznoknit, de az egyik pár egyetlen napi használat után kilyukadt. A rossz zokni pedig nem az dolog, amivel egy okos ember hegyi vadászatra készül. A szálloda kedves figyelmessége, hogy nem kell igénybe vennem a helyi taxitársaságokat, öt dollár ellenében ugyanis akár egész nap utazhatok saját tulajdonú buszaikon. Ezek a járgányok járják

I.fejezet: Megérkezés
105. oldal

a várost, és a szálloda itt-ott szétszóródott lakóit oda viszik, ahova a kedves vendég kéri. Körforgalmakat bonyolítanak, folyvást cirkálnak Fairbanksben. Hátrányuk, hogy időnként sokat kell rájuk várni, és hogy valószínűleg nem egyenesen az általam óhajtott célállomásra megyünk.

Engem is megkocsikáztatnak, a bolt előtt elnézünk a város nemzetközi repülőterére, egy éppen érkező utas kedvéért.

Bizony, itt komoly a helyzet.

A kifutópályán a látótávolság csupán néhány méter, és a füst szaga mindent betölt. Aggódom holnapi utazásom miatt. Annyira feszes a tervem, hogy egyetlen nap csúszásnak is hatása lehet a teljes hátralévő expedícióra. Az biztos, hogy veszítek a vadászatra szánt napokból. Bár ez még nem is lenne baj, ha nem kellene éppen a hegyi vadászattal kezdenem. Valószínűleg minden egyes napra szükségem lesz az eredményesség érdekében, és sajnos nem tehetem meg azt, hogy a késedelmes felszállás miatti idővesztéséget majd a táborban, extra vadásznapal pótlom be. Erre az expedíciós terv egyszerűen nem ad lehetőséget.

Utam tervezésekor számoltunk ezzel a kockázattal, és azzal, hogy nincsen *flex day*, azaz tartaléknapp. Nekem kellett eldöntenem, hogy vállalom-e. Vállaltam, mert ha nem ezt tettem volna, akkor le kellett volna mondanom egyik vagy másik vadászatomról. Az előttem álló hegyi vadászat ebből a szempontból (is) a legrizikósabb, mert még az átkozott füstölgés nélkül sem biztos, hogy kis gépem a táborból időben vissza is tud majd hozni. Általában nagyon mostoha időjárási viszonyok vannak arrafelé, és erre jön most a füst miatti esetleges késedelem. Sofőröm azzal nyugtat, hogy a táborom körül – a kosparadicsomként ismert Brooks Range-ban – nincsen füst, de ezzel nem sokat érek, ha a városban ragadok, és így el sem jutok oda.

A Sportsman Warehaus egyik menedzsere valósággal szörnyülködik, amikor a sebesült zoknit mutogatom. Nem érti a dolgot, ez a legjobb zoknijuk, amit árulnak. Ő maga is vadászik, és ezt hordja. Természetesen azonnal kicserélik a hadirokkantát, és megnyugtat, hogy a másik három párral nem lesz gondom.



Ma reggel vettem észre, hogy nincsen nálam fegyverolaj és elem. Veszek még egy pár kesztyűt is, és közben ámuldozom ezen a bolton. Akkora, mint nálunk egy Tesco, amit itt nem lehet kapni, az nincs is. A választék... végtelen. A Cabela'snak vannak hasonló méretű és kínálatú boltjai, nincs az a pénz, amit el ne lehetne bennük költeni. A sikeres tranzakció után beszélgetek a menedzserrel, mik a legfrissebb fejlemények a füst ügyében. Nos, tegnap még a 737-es Boingek sem tudtak felszállni. Nem is hallgatom tovább ezeket a híreket, inkább visszamegyek a szállodában – a múzeumnézegetést a váratlan fejlemények miatt ezennel lemondom. Rájöttem, hogy Fairbanksben a legostobább kérdés, amit egy férfitől kérdezhetsz az az, hogy vadászik-e. Ebben a városban mindenki vadásznak születik. Mindenfelé terepszínű ruhába bújt emberek mászkálnak, a boltban pedig két helyi srác puskával a vállán sétált. Éppen csak lőszerért ugrottak be, ami ott hever a vevők előtt ezerszám. Se páncélszekrény, se felügyelet, se semmi.

Nem jön meg a kisbusz, de a szállodai portás telefonon azt tanácsolja, hívjak taxit, majd ők kifizetik, mert ez az ő hibájuk. Így is történik, ez ám a hozzáállás! Taxisom is vadászik, kilenc puskája és négy

pisztolya van otthon. A külföldi trófeavadászokat nem érti, ők itt csak a húsért vadásznak.

Évente akár öt karibut is elejthet, és meg is teszi minden évben. Szerinte jobb, ha szoktatom magam a gondolathoz, hogy a füst miatt pár napig még maradok, de ne aggódjak: ez egy vendégszerető város.

Hahaha, vicces gyerek ez a taxis.

Lerogyok a netbook elé – van WiFi a szobámban –, és írok a Cabela's minden általam ismert emberének, hogy derítsék ki, mi a helyzet. El tudom-e hagyni Fairbankset holnap? Általános mailezés kezdődik, olyan gyorsan kapom a leveleket, szinte nem is tudom őket olvasni.

Lassan tisztul a kép – a levegő sajnos nem. A helyzet most a következőképpen néz ki.

A legbiztosabb megoldás, ha ma visszarepülök Anchorage-ba, abba az irányba szó szerint tiszta a levegő. Akkor holnap el tudok utazni Deadhorse-ba (és ez nekem jó is lenne, hiszen Fairbanksból éppen oda készülök, ez a település van a legközelebb a Brooks Range általam meglátogatni kíván részéhez), és mivel Deadhorse-t már nem sújtja a füst, onnan simán repülök a táborba. Ez a megoldás azért lehetséges, mert az Anchorage-ból induló gép kedvezőtlen széljárás esetén elkerüli Fairbankset, így mintegy átugrok a füstös zónán. Ez esetben elvesztem a már kifizetett mai szállást Fairbanksben, szállodát kell foglalnom Anchorage-ban, és jelentős többletköltségek lesznek a repülőjegyekkel. Ezt még bevállalnék, viszont ma estére remek elfoglaltságom van, hőlégballonozni megyek. Andy szervezte ezt is, és erről nem szándékozom lemondani.

A másik lehetőség, ha várok holnapig, és remélem a legjobbakat. Az Alaska Airlines szerint a nagy gépeik fel fognak szállni, de ha megfordulna a szélirány, akkor még az is lehet, hogy megint a földön maradnak.

Hogy a zűrzavar teljes legyen, kiderül, hogy vezetőm, Greg Jennen is Fairbanksben van. Tehát vagy mindketten el tudunk repülni, vagy Fairbanksben kell vadásznom.

Mindig történik valami.

Ez egy ilyen ország, távoli és vad, olyan, mint amilyen mindig is volt. Az ilyen és ehhez hasonló események azok, ami miatt a Cabela'st választottam szervezőnek. Ezeken a gondokon csak helyi illetőségű, a viszonyokat nagyon jól ismerő cégek képesek úrrá lenni. Itt délután három körül jár, otthon éjjel egy óra. Hogyan segíthetne nekem most egy európai szervező? Mire az első választ megkapnám, már réges-régen késő lenne...

Augusztus 7.
Pikes Waterfront Lodge
327-es szoba
Délutáni bejegyzés

Reményteljes a helyzet!

Tisztult az idő, ki is használják a helyi pilóták. Egyik gép a másik után emelkedik fel a közeli reptérről. Helyes, szálljatok csak madarak! A füstöt még mindig érezni, de most már legalább látni a felhőket, sőt néha még a napot is. Erre régen nem volt példa. Közben az is tisztázódott, hogy Greg Jennen nem *guide*, hanem *outfitter*. A kettő között az a különbség, hogy a *guide* az, aki ténylegesen kíséri az embert, az *outfitter* pedig egyfajta főszervező, a *guide*-ok vezetője, a szervező cég főnöke. Greg sikeresen elhagyta Fairbenket, és most feleségével, Petrával együtt abban reménykedünk, hogy átjut a füstön. Fennáll a veszélye ugyanakkor, hogy beragad Deadhorse-ban egy vagy két napra, mert ott az időjárás rossz. Petra biztat, hogy csak találunk megoldást. Kissé nehezemre esik követni az egymást gyorsan követő fejleményeket, de még nyomon vagyok.

Az este hétre tervezett hőléggallonázás elmarad. A ballonos ember ugyanis eltűnt, nincs róla hír. Nagyon sajnálom ezt a nem várt fordulatot, még nem ültem ballonon, és jó lett volna kipróbálni. Andy feketelistára tette a szervezőt, ami még komoly gondot fog okozni ennek a sumák alaknak. A mai nap kevés jó híreinek egyike, hogy a fegyverem egyenesen a táborba fog megérkezni, sem Deadhorse-ban, sem másutt nem kell felvennem.

A szállodáról alkotott pozitív véleményem kissé árnyaltabb lett. A bárban nem tudtam enni egy hamburgert, mert nem volt nálam útlevelem(!). Ezután az étterembe küldtek, hogy ott fogok kapni, de ott sem sikerült. Végső elkeseredésemben be szerettem volna ülni a szaunába, ami azonban nem volt felfűtve.

Holnap nekivágok az útnak, és nagyon remélem, hogy sikerül eljutnom a táborig. Ha így lesz, akkor ez az utolsó napom a civilizációban.

A Chena River itt folyik az ablakom alatt. Ódivatú, hátsó lapátkerekes hajó közlekedik rajta. Ide-oda ingázik a turistákkal, akik üvöltenek. A hajó mindig akkor kürtöl, amikor a szobám alá ér.

Ha még egyszer kürtöl, én hozzávágok valamit.